The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc.
— Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.
SATURDAY, JANUARY 1, 1959

LATVIJA
AMERIKĀ

1./746. n-rs. SESTDIEN, 1959. G. 3. JANVĀRĪ 9. gads

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte, Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. 8.50; par 1 gadu $16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

AEN ASAMBLEJAS VĒSTĪJUMS APSPIESTĀJĀM TAUTĀM

Stāvot uz jauna gada sliekšņa, Apspiesto Eiropas tautu asambleja sūta sirsnīgus sveicienus un labākos vēlējumus brāļiem Albānijā, Bulgārijā, Čechoslovakijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Rumānijā, un Ungārijā.

1958. gads jau pieder vēsturei. Tikai vēsture dos galīgo atbildi uz daudzajiem jautājumiem.

Vai 1958. gads ir vedis mūs kautcik tuvāk mūsu mērķim — dzīvot kā brīviem ļaudīm brīvās zemēs, baudīt mierā mūsu darba augļus, lūgt Dievu saskaņā ar mūsu iekšķīgām prasībām?

Mēs ticam, ka tā ir: ne tik daudz kā bijām cerējuši, bet tomēr pietiekami, lai dotu mums zināmu ticību nākotnei.

Mēs, protams, zinām, ka jums jūsu ikdienas dzīvē pagājušais gads bijis tikai pagrieziens uz ļaunu. Pēc satraukuma un bailēm, ko oktobra notikumi 1956. gadā radījuši Padomju valdošajās klikēs, komūnistu policijas aparāts atkal pieņēmis savu veco brutālo seju. Staļinisms, kas visiem iedvesa šausmas, lēni griežas atpakaļ . . .

Nebūtu patiesi, ja neatzītu arī veselu rindu citu negātīvu parādību vispārējā situācijā. Vēlēšanās pasargāt pasauli no atomu kaŗa šausmām iespaido Rietumu militāro pārākumu. Tendence par augstu novērtēt Padomju varu, gan militāro, gan saimniecisko, kā arī Padomju Savienības gatavība varbūtējam kaŗam bieži ir iemesls paralizējošai uzmanībai. Brīvās tautas joprojām savā politiskajā stratēģijā vadās ar pārāk defensīvu viedokli. Viņu rīcības brīvību kavē lielais respekts pret Apvienotajām Nācijām (kas bija tik bezcerīgi nevarīgas Ungārijas gadījumā), nemaz nerunājot par parastām grūtībām, kas rodas starp katra veida sabiedrotām, kaut arī brīvām, nācijām.

Par spīti šiem acīmredzamiem šķēršļiem, Rietumu nācijas tomēr var atzīmēt 3 noteiktus sasniegumus diplomātiskā, politiski - militārā un techniskā plāksnē.

Diplomātisks sasniegums bija Chruščeva pilnīgā neveiksme panākt valsts galvu konferenci, kas apstiprinātu pašreizējo status quo Eiropā un līdz ar to atzītu Padomju Savienības varu pār mūsu zemēm.

Politiski - militārs sasniegums izteicās Padomju Savienības nespējā iebaidīt Rietumu lielvalstis ar kaŗa draudiem 3 iespaidu sfairās, kuŗas komūnisti ar panākumiem mēģinājuši nosvērt sev par labu. Vidējos Austrumos un Ķīnas salās krievi un viņu ķīniešu mācekļi atkāpās pie pirmās Rietumu spēka parādīšanas. Un mēs ticam, ka tikpat nesekmīgs būs viņu mēģinājums izdzīt Rietumu lielvalstis no Berlīnes.

Beidzot, techniskajā laukā sekmīgā „Atlasa" satelīta uzlaišana, kas ir divreiz smagāks kā lielākais sputņiks, izklīdinās brīvajā pasaulē visas šaubas un pārdomas attiecībā uz amerikāņu zinātnes un technikas pirmo vietu pasaulē. Un tas katrā ziņā nesīs ļoti vēlamus politiskus rezultātus.

Šie Rietumu diplomātiskie un techniskie sasniegumi tomēr nav vienīgie labvēlīgie faktori 1958. gada vērojumā. Vai gan kāds var šaubīties, ka Maskava un arī Pekinga ir nopietnu grūtību priekšā? Vai Padomju Savienības izglītības reforma nav izmisīgs mēģinājums izklaidēt jaunatni tādēļ, ka tā parādījusi pārāk daudz domu brīvības un pārāk maz sajūsmas komūnismam? Ko gan nozīmē sarkano ķīniešu cenšanās apspiest ģimenes dzīvi un Ķīnas vispārēja militārizācija, ja ne izmisīgu mēģinājumu nospiest tautu, kas vēlas palikt uzticīga sev un savām tradicijām? Vai komūnisma nesekmība Francijā nav jau brīvības ievērojama uzvara? Mēs varam būt droši, ka taisnība un brīvība reiz uzvarēs.

Ar šo ticību sirdīs, Apspiesto Eiropas tautu asambleja solās ar tikpat ciešu apņēmību arī šai jaunajā gadā turpināt kalpot mūsu tautu brīvībai un neatkarībai. Mēs ticam, ka arī jūs savukārt uzturēsit stipru savu ticību mūsu labās lietas uzvarai. Lūgsim kopā Dievu, lai Viņš vada brīvās pasaules valstsvīrus, uz kuŗu pleciem gul brīvības saglābāšana un tās galējā uzvara.

BATISTA AIZBĒDZIS

KOMŪNISTU PRESE VISĀ PASAULĒ SLAVINA KASTRO UZVARU UN DIKTĀTŪRAS IZBEIGŠANOS KUBAS SALĀ.

H a v a n ā. Šī gada 1. janvārī plašu tautas masu nīstā Kubas prezidenta Batistas diktātūra beidza eksistēt. Pats Batista ar lielāku skaitu piekritēju aizbēga uz Dominikāņu republiku, līdz ar to galvaspilsētā Havanā izraisot vispārēju laupīšanu, dedzināšanu un gaviles.

Vēl tikai dienu pirms Batistas bēgšanas ziņas vēstīja par viņa armijas panākumiem cīņā pret Kastro nemiernieku spēkiem Santa Klāras pilsētā. Bet pats diktātors jau tai laikā saiņojās, atstājot savā vietā armijas juntu, kas tomēr nespēja noturēties nedz pret nemiernieku militāro, nedz arī politisko spiedienu.

Ilgo nemieru vadonis Kastro ziņo, ka viņš samierināsies vienīgi ar galīgu uzvaru, paturot visu noteikšanu savās rokās. Ar Batistas atstātiem amatvīriem nerēķināsies; nerēķināsies arī ar armijas vadību, pieprasot tās padošanos. Acumirklī Kastro pat neatzīst Kubas galvaspilsētu, gatavodams savas pagaidvaldības sēdekli Santiago de Kubā.

Interesanti atzīmēt, ka Kastro uzvara atradusi plašu atsaucību komūnistu presē no Pekingas līdz Maskavai. Kastro tiek slavināts kā savas tautas varonis, glābējs un atbrīvotājs, kamēr Batista tiek lamāts visrupjākiem vārdiem. Lai gan atradusi žēlastību komūnistu acīs un lai bieži vien par tādiem arī tiek iesaukti, Kastro un viņa sekotāji apgalvo, ka viņi nav komūnisti, un ka pēdējo ceļš nav viņu ceļš.

TAUTAS SKAITĪŠANA PADOMJU SAVIENĪBĀ

SKAITĪS UN IZTAUJĀS ARĪ ĀRZEMNIEKUS

Pirmā tautas skaitīšana Padomju Savienībā pēc 2 pasaules kaŗa notiks 1959. gada janvāŗa mēneša pēdējās dienās. Šai tautas skaitīšanai būs jādod atbilde uz kādu ļoti svarīgu jautājumu un, proti, par cik daudz iedzīvotājiem Padomju Savienība pārsniedz 200.000.000 skaitu. Speciālisti piemetina, ka tautas skaitīšanas dati ir ļoti svarīgi un nepieciešami arī jaunajam 7-gades plānam, kur būs redzams tautas pieaugums un būtu iespējami turpmākie nākotnes plānojumi. Tautas skaitīšanas galvenais birojs ir Maskavā, kas jau izsūtījis vienu miljonu informātoru pa visu plašo Krieviju, ciemiem un pilsētām, kas iedzīvotājiem izskaidro tautas skaitīšanas lielo nozīmi. Skaitīšanas biroji tiks ierīkoti skolās slimnīcās, stacijās, ostās un daudz citās vietās, lai neviens Padomijas pilsonis netiktu izlaists. 1959. gada tautas skaitīšanā Padomju Savienībā pirmoreiz tiks skaitīti arī ārzemēs dzīvojošie Padomijas pilsoņi, kā arī visi arktisko polāro loku nometņu iemītnieki. Ārzemnieki, kas pastāvīgi dzīvo Padomju Savienībā, tiks skaitīti vispārējās tautas skaitīšanas laikā, arī tiks reģistrēti. Uz tālākām Padomijas vietām Sibirijā un Krasnojarskā un citām, kā Kuriļu salām un vēl tālākām vietām skaitītāji jau devušies, gustē.

Ham. Spec.

ARABI NONĀK MASKAVAS ŽŅAUGOS

NASERA POLITIKAS SEKAS VIDĒJOS AUSTRUMOS

Par vienu no 1958. gada lielākajām ironijām Vidējo Austrumu notikumos neapšaubāmi jāatzīst pērvērtības Irakā. Četru mēnešu laikā kopš karaļa Feizala noslepkavošanas Bagdade, Vidējo Austrumu aizsardzības centrs pret komūnismu, tagad izveidojusies par komūnisma centru, kas apdraud visus Vidējos Austrumus.

Rietumu lielvalstis, kas agrāk uztraucās par Nasera sadarbību ar Maskavu, cenšoties izveidot arabu imperiju, tagad nopietni sākušas domāt par pēdējā atbalstīšanu, lai šādā ceļā mēģinātu pasargāt Vidējos Austrumus un neaizstājamos naftas avotus no pilnīgas nonākšanas komūnistu rokās.

Gadu mijā komūnisma draudi Vidējos Austrumos, jo sevišķi Irakā, ir pieņēmuši tādus apmērus, ka Bagdādē dzīvojošie Rietumu diplomāti nebūt nav skaidrībā, vai Irakas ģen. Kasems vēl spēj komūnistus savaldīt, vai tie jau ir valdnieki par viņu. **Četru mēnešu laikā komūnistu subversīvā darbība Irakā ir bijusi tik sekmīga, ka viņi no pagrīdes tikuši līdz ministru amatiem.** Sav. Valstu sūtniecības darbinieku novērojumi Bagdādē ir visai interesanti un labi illustrē Maskavas un Pekingas atbalstīto komūnistu darbību. Komūnisti kopš Rietumiem labvēlīgās valdības gāšanas ir paspējuši panākt savas partijas legālizēšanu, ir iefiltrējušies arabu masās un tās jau vada, ir paguvuši iespiesties valdībā, atbrīvojušies no visiem Nasera piekritējiem augstos amatos. Bez tam, komūnistiem ir arī pašiem sava privāta armija, kuŗu savā nezināšanas un lētticības aklumā apbruņoja nevien cits kā pats „revolūcijas" vadītājs Kasems, tāpat kā Nasers — saņemot ieroču galvenokārt no Maskavas.

Irakas komūnistu aktivitāte sākās tai pašā dienā — 1958. gada 14. jūlijā — kad ģen. Kasema vadībā tika gāzta Irakas valdība. Komūnistiem bija nepieciešama neatkarīga Iraka, kas, jo sevišķi pirmajos laikos, būtu bezspēcīga pretoties organizētai subversijai. Uz Nasera rēķina komūnisti palīdzēja popularizēt Kasemu. Bet tad komūnistu ieteikuma Kasems apcietināja Naseram labvēlīgo ģen. Arifu — savu tuvāko līdzstrādnieku. Komūnisti arī gādāja, lai pūlis Bagdādes ielās piepeši apsveiktu šo Kasema soli.

Kamēr komūnisti gādāja par [illegible] Cik lietas patiesībā tālu jau nonākušas, liecina Irakas saimniecības ministrs, kas kādā runā nosauca komūnistu Ķīnu par lielāko brīvības bastionu Āzijā.

Kasemam var nākties jo sevišķi smagi samaksāt, ja viņš kādu dienu iedomātos komūnistus apkarot, jo tiem ir sava privātā armija. Jau kopš pirmās „revolūcijas" dienas komūnisti sāka organizēt un Kasems apbruņot „tautas pretestības grupas", kas zvērēja uzticību revolūcijai un armijai. Šādā ceļā tagad ieroču ieguvuši tūkstošiem komūnistu.

Neizšāvusi nevienu šāvienu, pateicoties par to Naseram, Padomju Savienība tagad var sākt gatavoties svinēt savu līdz šim lielāko uzvaru Vidējos Austrumos.

Iraka ir tikai sākums. Sīrijā komūnisti kļuvuši tik droši, ka prasa tās atdalīšanos no Ēģiptes. Libānā sākusi dibināties tur pirmā komūnistu partija. Vadot komūnistu subversīvo darbību, Maskava brīdināja Persiju, ka tā draud krievu invāzija, ja tā turpināšot saņemt Sav. Valstu militāro palīdzību. Turcija brīdināta nepieļaut amerikāņu raķešbāzes savās robežās. Citiem vārdiem: **kā Tuvos, tā Vidējos Austrumos komūnistu iekšējā agresija un ārējie draudi liek nopietni padomāt par viņu vēl neapdraudēto valstu nākotni.** Kopš Libānas krizes Sav. Valstu militāro palīdzību neviena valsts nav prasījusi, līdz ar to Eizenhauera doktrīnu Vidējo Austrumu aizsardzībai pret komūnistiem Vašingtona pašreiz nemaz [illegible], ka Sav. Valstis un Apvienotā Arabu Republika varētu „pēkšņi" saskatīt viena otras vērtīgumu savu interešu aizstāvēšanai, tā sākot — jaunu Rietumu politikas fazi Vidējos Austrumos.

VĀCIEŠI PIEMIN LATVIEŠU LEĢIONĀRUS

Kāda Rietumvācijas izdevniecība (Plese Verlag, Göttingen) pēdējos gados ir izdevusi veselu rindu grāmatu par 2 pasaules kaŗa problēmām un biezajā izdevumā „Die Ritterkreuzträger der Waffen SS" ir ievietoti ne vien uzņēmumi, bet arī biografijas par latviešu leģiona piederīgajiem — bruņinieku krusta kavalieriem. [illegible]bas fotografiju kopojuma grāmatā „Waffen SS im Bilde", kas domāta kā veltījums kritušajiem SS piederīgajiem, no 241 lapas pusēm kādi 6 uzņēmumi ir veltīti arī mūsu bijušajiem leģionāriem apmācībās un cīņās. Kāds ar dzelzkrustu apbalvotais redzams vēl pat Latvijas armijas virsnieka vietnieka tērpā. Par latviešiem (tāpat kā par igauņiem) grāmatā sniegtās ziņas ir ļoti skopas un, šķiet, pat kļūdainas. Minētā izdevniecība sola vēl šogad izdot ļoti biezu grāmatu „Die Freiwilligen 1941.—1945", kuŗu sarakstījis kāds Fēliks Šteiners, un tur solīta arī īpaša nodaļa par latviešu karotājiem.

Ķīnietis izvēlējies brīvību

Komūnists Ķīnas koncertpianists Fu Tsuns kuŗam Pekinga pavēlējusi atgriezties mājās no studijām Polijā, izvēlējies palikt Rietumos. Pēc rīkojuma saņemšanas mūziķis izlidojis uz Londonu, lai turpinātu studijas brīvajā pasaulē. Fu Tsuns saņēmis rīkojumu atgriezties tāču nolēmis studēt eiropiešu mūziku.

Arnolds Apse

BALSS JAUNGADA NAKTĪ

Tiec karstai oglei rada,
Ja ledus tevi klās.
— Ko Dieva uguns vada,
Tam šodien vai pēc gada
Nāks augšāmcelšanās.

Šo ticību kā zeltu.
Nes ceļos notriektiem.
— Ne dzimis tu, lai peltu,
Bet viņus augšup celtu,
Jo jūgs par smagu tiem.

Ej — dzīves templī skani
Kā Dzīvā Gara balss,
Lai karaļi un gani
Top pavasara zvani,
Lai beidzas posts un sals!

Vinipegas, Kanadā, Sv. Krusta draudzes svētdienas skolas audzēkņi V. Mežšeta īslugas Svētās nakts eglīte izrādē. 1. r. no kr.: Mārīte Bekere (bite), zaķītis—Mārtiņš Snikeris, vizbulīte — Dace Stauvere, taurenītis — Inta Strause, rūķītis — Pēteris Meisters, stirniņa — Andris Taškāns. 2. r.: Juritis — Gundega Anskļāviņa, Mežā māte — Laila Pele, kupraiņā eglīte — Lolita Anskļāviņa, vilks — Juris Smoļinskis. Foto M. Štauvers

CHRUŠČEVS KRITIZĒ KOMŪNAS

Senātors Hamfrijs turpina atklāt savas maratonsarunas detaļas ar padomju premjēru.

V a š i n g t o n ā. Senātors Hamfrijs kādā preses intervijā izteicies, ka Chruščevs kritizējot Maocetunga piespiedu komūnas un tās ieskatot par reakcionārām. Ķīnas komūnās ģimenes dzīve ir beigusi eksistēt. Vīri un sievas dzīvo atsevišķās dormitorijās, kamēr bērni tiek audzināti kopējos bērnu dārzos. Precētiem pāriem savruptelpas atļautas ne vairāk kā vienreiz nedēļā. Katrs komūnas pārstāvis strādā valstij. Katrs komūnas pārstāvis strādā pēc savām spējām un tiek atalgots pēc savām vajadzībām. Senātoram Hamfrijam Chruščevs paskaidrojis, ka īsi pēc revolūcijas komūnu sistēma izmēģināta arī Padomju Savienībā, bet atzīta par nepraktisku, jo šādos apstākļos **cilvēkam trūkstot ražīgam darbam** nepieciešamās motīvācijas resp. atalgojuma.

Kad senātors aizrādījis, ka motīvācija atalgojuma veidā ir kapitālistisks jēdziens, Chruščevs atbildējis, ka viņam esot pilnīgi vienalga, kā to saucot, kamēr vien tas dodot nepieciešamos rezultātus. Un Ķīnas komūnas tādus nespējot dot.

Lai gan komūnas neapšaubāmi ir pēdējā laika lielākais solis ceļā uz komūnismu, Padomju Savienībā — presē, radiofonā un diplomātiskajās aprindās — Mao politika nekādu atbalstu nav atradusi. No šādas masu akcijas krieviem ir arī zināmas bailes. Tādēļ nav jābrīnās, ja viens otrs padomju diplomāts jau atļāvies izteikties, ka var pienākt diena, kad Rietumiem būs jāiet talkā Padomju Savienībai cīņā pret komūnistu Ķīnu.

DIKTĀTORS TRIMDĀ

Diktātoriem Latīņu Amerikā nav vieglas dienas. Pēdējo 5 gadu laikā padzīti veseli septiņi: 1954. gada 30. jūnijā pēc 12 dienu ilga pilsoņu kaŗa Gvatemalā padzina komūnistu Arbencu Guzmanu; 1955. gada 19. septembrī trimdas durvis pavērās Argentīnas Peronam; 1956. gada 29. septembrī sazvērestībai par upuri krita Nikaraguas diktātors Somora. 1956. gada 12. decembrī trimdā devās Haiti prezidents; 1957. gada 10. maijā revolūcija padzina Kolumbijas prezidentu Pinellu; 1958. gada 23. janvārī tādu pašu likteni piedzīvoja Venecuēlas Peres Himines un tagad, 1959. gada 1. janvārī padzīto diktātoru pulkam pievienojies Kubas ģen. Batista.

DILSTOŠĀ GODA SARDZE

PADOMJU SAVIENĪBĀ GAIDĀMAS PLAŠAS TĪRĪŠANAS, CRUŠČEVAM IZRĒĶINOTIES AR ANTIPARTIJAS GRUPAS VADĪTĀJIEM

1953. gadā goda sardzē pie Staļina šķirsta stāvēja astoņi vīri: Molotovs, Vorošilovs. Berija, Maļenkovs vienā un Mikojans, Kaganovičs, Chruščevs un Bulgāņins otrā pusē — tā parādot pasaulei vislielāko noziedznieku tipus, savā ziņā — bilžu galeriju. Bet kopš Staļina aiziešanas tā ir drastiski mainījusies, un Rietumu lietpratēji paredz, ka sagaidāmas vēl lielākas pārmaiņas, kuŗu rezultātā vismaz daži pēdējos gados portfeļus zaudējušie dižvīri kļūs vismaz arī par galvas tiesu īsāki.

No dažādiem avotiem savāktā informācija liecina, ka Maskavā pašreiz briest liela apmēra prāva, kuŗā galvenais apsūdzētais būs kādreizējais premjērs Maļenkovs un viņa antipartijas sabiedrotie. Tai pašā laikā paredz, ka Chruščevs, meklēdams grēkāžus savai neveiklajai lauksaimniecības programmai, gatavo lieluzbrukumu krievu zinātniekiem; par tīrīšanām runā arī komūnistu partijas un valdības ierēdņu aprindās.

Atzīstot, ka augšminētā informācija ir patiesa, atliek vaicāt, kādēļ Chruščevs pašreizējos apstākļos nolēmis atgriezties pie tik staļiniskiem paņēmieniem? Rietumu lietpratēju atbilde ir, ka Chruševs savā diktātora posteņā [illegible] rēķināties ar visiem saviem ienaidniekiem — šoreiz vairs neapmierinoties tikai ar pēdējo izsūtīšanu uz provinci. Protams, var strīdīties, vai pretinieku apkaušana ir stipruma pazīme. **Acīmredzot Chruščevs sevi ieskata par tik stipru, lai pretiniekus likvidētu, bet ne par pietiekami stipru, lai uzdrošinātos atstāt dzīvu organizētu opoziciju.**

Drošības policijas vadītāja Serova padzīšana esot pirmais solis lielās prāvas sagatavošanā. Balstoties ne tikai uz notikumiem pēc Staļina nāves, bet arī uz apstākļiem pirms tam, Chruščevs baidoties, ka Serovs, ja tiktu aicināts kā liecinieks, varētu noziegumos iepīt arī tagadējo diktātoru. Tādēļ nebūtu jābrīnās, ja Serovs šis zemes gaitas izbeigtu jau pirms antipartijas līderu prāvas sākuma. Par tālākajiem prāvas sagatavošanas priekšdarbiem liecina arī agrākā ministru perzidenta Bulgāņina „atzīšanās" (lai glābtu pats savu ādu, domā Rietumu lietpratēji), kuŗā asi apvainojumi tika vērsti pret Maļenkovu un Molotovu. Apvainojumi pret Maļenkovu iet atpakaļ līdz pat 1949.-50. gada prāvām Ļeņingradā, kad tika likvidēts lielāks skaits augstu komūnistu — uz Maļenkova un Berijas safabricētu sūdzību pamata. Berijas „noziedzīgās" gaitas, kā zināms, lode izbeidza jau 1953. gadā, kad Chruščevs, Maļenkovs u. c. vēl kopā sadzēra vodku.

Ka Chruščevs gatavo uzbrukumu zinātniekiem, kas nodaršnas [illegible] goda krēslā atpakaļ atsēdināts profesors Trofims Lisenko, kuŗš savā laikā ieguva lielu Staļina labvēlību, apvienodams savas zinātniskās teorijas kopā ar paša Staļina idejām — vienmēr tām piemērodamies. Pēc Staļina nāves pagaisa arī Lisenko slava: kā citu zinātnieku atzīts šarlatāns, viņš pazuda no skatuves. Bet tagad Lisenko ir atgriezies un pilnā mutē kritizē savu pretinieku darbu un kūtrumu. Kā kādreiz baudījis Staļina uzticību, tā tagad Chruščevs viņu ieskata par savu ievērojamāko zinātnieku. Līdz ar to padomju sistēmā atkal parādās vecā loģika, ka tie, kas domā savādāk kā Lisenko — nonāk soga priekšā, lai atbilbētu par saviem „grēkiem".

ZIŅAS ĪSUMĀ

● Uz Dominikāņu republiku aizbēgušais Kubas diktātors Batista izteicās, ka Kastro nemiernieku pārākie ieroči un valdības armijai svešā partizānu kaŗa taktika viņu spiedusi cīņu pārtraukt. Bez tam, tās turpināšana būtu prasījusi par daudz lielus materiālos un dzīvā spēka zaudējumus, lai to varētu attaisnot.

● Pieaugošie komūnistu draudi Vidējos Austrumos pamudinājuši Apvienotās Arabu Republikas prezidentu Naseru pastiprināt kampaņu pret sarkanajiem. Jaungada dienā Ēģiptē apcietināti vairāk kā 200 komūnistu, kā arī slēgtas 2 spiestuves, kas līdz šim izdeva Maskavas un Pekingas propagandas rakstus, tulkotus arabu valodā. Komūnistu partija Ēģiptē tika aizliegta jau 1953. gadā.

● Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršilds Jaungada dienu pavadīja sarunās ar Izraēlas premjēru Ben - Gurionu, iztirzājot Vidējo Austrumu stāvokli. Sarunu laikā AN ģenerālsekretārs uzsvēra nepieciešamību panākt labākas attieksmes Izraēlas un Sīrijas robežapgabalos, kur pēdējā laikā atkal notikušas biežas sadursmes.

● Jau vairāk kā divas nedēļas nav saņemtas nekādas ziņas no angļu balona „Mazā pasaule", kas ar 4 apkalpes locekļiem gribēja, vēja dzīti, pārlidot Atlantijas okeanu. Balons sāka savu ceļu no Kanariju salām. Ziņa, ka tas būtu sasniedzis Trinidadu, izrādījās nepatiesa.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

ITALIJA - NATO SIRDSAPZIŅA

300.000 italiešu karavīru savu uzmanību pievērsuši Alpu pāreju aizsardzībai.

Pareizi vai nepareizi, bet italiešus pēdējā gadsimtā kā karavīrus sevišķi augsti vairs „nekotē", kaut no 1870. — 1946. gadam Italijas „Stato Maggiore" — ģenerāstābā darbojušies, īpaši stratēģijas jautājumos, izcili vīri (Bartolommeo Diaz, Luigi Cadorna, Pietro Badoglio u. t. t.), kuru galvenās rūpes vienmēr bijušas Italijas ļoti garo jūras robežu aizsardzība. Šinī zīmē notikuši visi senākō laiku militārie plānojumi un manevri. Mūsu dienās Italijas garā „zābaka" agrākie ienaidnieki, īpaši Francija, italiešus vairs neapdraud un garās piekrastes aizsardzības problēmas ir visumā maz aktuālas.

Kopš Italija, kā NATO dalībniece, ir varējusi atsacīties no Musolini laikos aktuālās Vidusjūras „mare - nostro" politikas, tās ģenerālstāba intereses ir veltītas galvenokārt Ziemeļitalijas Alpu kalnu pāreju aizsardzībai Austrijas virzienā, jo Austrija kā neitrāla valsts ir militāra vākuma telpa Padomju Savienības uzbrukuma gadījumā. Protams, Italija kā militārs faktors Eiropā pagaidām nav vēl tik nozīmīgs kā agrākajos laikos un nav arī pieskaitīta spēcīgākajiem NATO partneriem. Tāču kopš Otrā pasaules kaŗa beigām tās nozīme Eiropas aizsardzībā ir pieaugusi sevišķi tādēļ, ka „zābakā" domā eiropejiskāk nekā jebkur citur.

Pēckaŗa gados pēc dažādajām jukām, monarchijas gāšanas un vecās skolas ģenerālstāba pr-ka maršala Džiovanni Meses (Giovanni Messe) aiziešanas šķita, ka Italija, kuŗas valdībā kā ko-[illegible] kļūs ja ne puskomūnistiska, tad vismaz neitrāla valsts. Tomēr, sakarā ar tagad jau mirušā ministru prezidenta De Gasperi milzīgajām pūlēm un lielajiem amerikāņu kredītu kārdinājumiem, Italija beidzot pievienojās NATO organizācijai. De Gasperi nopelns ir arī tas, ka viņš no sakautās un pilnīgi demorālizētās Italijas armijas atliekām izveidoja armiju, kas pēc gadiem ilga darba tagad ir kļuvusi par militāru spēku. Sākot Italijas bruņoto spēku remorālizēšanu, De Gasperi šos pienākumus uzdeva veikt vīram ar ļoti apšaubāmu reputāciju — republikāniskās partijas šefam Randolfo Pakkiardi, kas Spānijas pilsoņu kaŗā bija baigs komūnistu Internacionālās brigādes poļitruks . . . Un tomēr, par spīti visām nelabajām, pamatotajām aizdomām, ar brīvprātīgo komūnistu banditu vervētāju gaitās izkoptām maņām un ar italiešu karavīriem radītām mazām sociālām priekšrocībām Pakkiardi prata radīt pieņemamus noteikumus pozitīvu spēku piesaistīšanai armijas uzbūves darbā. Protams, šajā laikā italiešu karavīriem vēl arvien nebija laba slava, bet visam par spīti tiek atjaunots virsnieku korpuss un Italija jaunajām vienībām saņem amerikāņu ieročus, ar kuŗiem apbruņo 3 tanku, 2 kalnu un 4 kājnieku divīzijas. Seko jauno virsnieku apmācības kopā ar citu NATO spēku virsniekiem un beidzot seko italiešu bruņošanās rūpniecības atjaunošana. Tagad Italijas bruņotajos spēkos ir apm. 300.000 vīru. Viņu gandrīz pilnīgi motorizētie bruņotie spēki brauc jau arī pašā Italijā ražotajos spēkratos.

Italijas reorganizētā armija ir izveidota, ievērojot visus iespējamos derīguma un taupīšanas principus. Viņu sadarbība militārajā laukā ar pārējiem NATO spēkiem tiek atzīta par priekšzīmīgu. Sevišķi labas attieksmes italieši izveidojuši ar jauno vā-[illegible] sakarā ar to, ka politiskajā ziņā Italiju un tās bruņotos spēkus nenomāc nekādas koloniju un citas nepatikšanas (kā tas ir ar Angliju un Franciju), tad italieši daudzējādā ziņā ir kļuvuši arī par diezgan drosmīgu NATO sirdsapziņu dažādo domstarpību izlīdzināšanā NATO valstu starpā.

V. As.

KOMŪNISTU AUTO PRODUKCIJA

Īpaši savos repatriantu ķerstīšanas izdevumos, protams, apzināti neminot nekādus auto produkcijas skaitļus, Kremļa rokas puiši bieži sniedz bildēm pušķotas „reportāžas" par kolchoznieku un pat neseno repatriantu nopirktajiem jaunajiem „Moskvičiem", „Pobiedām" un par pēdējo „jaunumu" — „motorrolleriem" un „mopēdām". Ar to komūnisti cenšas radīt iespaidu, ka Padomija ir kļuvusi gandrīz par pasaules motorizētāko valsti. Taču pāršķirstot pasaules auto produkcijas 1957. gada statistikas biļetenus, kuŗos ir arī Padomju Savienības sniegtie dati (to pareizība nav pārbaudāma!) atklājas, salīdzinot ar propagandu, kāda diezgan traģikomiska aina.

Vieglo automobiļu produkcijas priekšgalā 1957. gadā, visiem tālu priekšā, ar 6.112.800 mašīnu atradušās ASV. Aaiz ASV produkcijas 1957. gadā palikusi Rietumvācija ar 958.900 vieglajām auto mašīnām, pie kam 1958. g. pirmajā pusgadā „kapitālistiskie" vācieši ražojuši 589.000 vieglo mašīnu. Nākošajās vietās 1957. gadā seko Anglija (860.880); Francija (723.720) un Italija (318.480).

Un tikai tad 1957. gadā seko Padomju Savienība kopā ar visiem satelītiem — Austrumu blokā ražotajām 191.680 vieglajām auto mašīnām. Šo kopējā produkcija sadalās šā: PSRS — 113.600 vieglo auto, Vācijas krievu okupācijas josla — DDR (35.600), Čechoslovakija (34.560) un Polija (7.920).

Pēdējos gadu desmitos kapitālistiskajos pasaulē lielu daļu no ražotajiem vieglajiem automobiļiem nopērk tieši iedzīvotāji, piem., Rietumvācijā 1957. gadā 31,8% jauno auto īpašnieku bijuši no strādnieku aprindām. Tā kā Padomju Savienībā un tās satelītos vieglās auto mašīnas ir luksa priekšmeti galvenokārt tiek ražotas iestāžu vajadzībām un arī eksportam (pie kam auto imports tur tikpat kā neeksistē), tad no šiem 191.680 komūnistu ražotajiem automobiļiem pārdošanai „privātajam sektoram" nodoti 33,8% jeb skaitļos apm. 65.000 automobiļu. Tiešām traģikomiski niecīgs skaitlis, salīdzinot ar komūnistu varā esošajām cilvēku masām. Pie tam no „privātajam sektoram" domātajiem automobiļiem lauvas tiesu varējuši iegādāties partijas funkcionāri, „nopelniem bagātie" ārsti un tamlīdzīgi komūnistiskajā iekārta privilēģēti ļaudis, bet cik to atlicis īstenajiem kolchozniekiem vai strādniekiem (ja viņiem arī būtu bijusi nauda auto pirkšanai), par to komūnisti tiem runāt nespēj. Stāvoklis komūnistiskās zemēs šajā ziņā pēc lietpratēju pamatotajiem ieskatiem neesot uzlabojies arī 1958. gadā, un tādēļ arī latviešu izcelsmes Maskavas dienderiem ar „kolchoznieku jaunajām Pobiedām" ieteicams nelielīties. Blamāža vien iznāk.

PAZIŅOJUMS

DV Toronto nodaļas biedru pilnsapulce notiks 1959. gadā 18. janvārī, plkst. 14, DV namā, 123 Huron St., Toronto. Ja minētā laikā nesanāks statūtos paredzētais biedru skaits, tad pilnsapulce pusstundu vēlāk būs tiesīga pie katra ieradušos biedru skaita.

Darba kārtība: 1. Sapulces vadības vēlēšanas. 2. Iepriekšējā protokola nolasīšana. 3. Valdes un nozaru ziņojumi. 4. Revīzijas komisijas ziņojums. 5. Debates par ziņojumiem. 6. Valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas. 7. Delegātu vēlēšanas. 8. Turpmākā darbība un dažādi jautājumi.

Visiem biedriem ierašanās obligāta. **DV Toronto nod. valde.**

LATVISKĀ IZGLĪTĪBA TRIMDĀ

Latviešu ģimnazija Toronto — priekšzīmīgākā visā Amerikā.

ALA's Kultūras birojs savā sēdē 28. decembrī Ņujorkā pārrunāja jautājumus, kas saistīti ar latviskās izglītības veicināšanu trimdā. Latviešu kultūras seminārām līdz šim bijusi maza atsaucība, tāpēc jārod ceļi, kā par to ieinteresēt latviešu jauno paaudzi. Izteiktas domas, ka seminārām būtu jānodarbojas ar elementārām latviešu valodas zināšanām. No otras puses aizrādīts, ka šīs elementārās zināšanas var piesavināties pastāvošās svētdienas skolās, bet semināra uzdevums būtu sniegt zināšanas akadēmiskā līmenī. Bija priekšlikums, ka semināra kursam vajadzētu ilgt 3 gadus. Ir paredzētas šādas nozares: latviešu valoda, literatūra un Latvijas vēsture. Semināra vadību uzņēmies Kaugars, Kalamazū. Latviešu literatūras nozari vadīs J. Bičolis, Baltimorā, latviešu valodas — J. Zariņš, Ņujorkā. Apspriede vienojās, ka jāizstrādā mācību programma; jāpaziņo atklātībai un pēc tam jāuzaicina, lai pieteicas interesenti. Seminārs darbosies kā neklātienes mācības iestāde, īpaši jaunajai paaudzei, kurai nav citas iespējas iepazīties ar latviešu kultūru. No semināra absolventiem varētu veidoties nākošie trimdas sabiedriskās dzīves vadītāji un audzinātāji.

Izglītības sekcijas vadītājs M. Celms ziņoja par latviešu svētdienas skolu vidusskolu klasēm. Tādas darbojas Toronto, Ņujorkā, Čikāgā, Bostonā, Vašingtonā, Indiānapolē, Milvokos, Grand Rapidos un Kalamazū. Kā priekšzīmīgāko skolu Celms minēja latviešu ģimnaziju Toronto, kur māca priekšmetus, kas atbilst Latvijas ģimnazijas kursam. Toronto ģimnazijā ir bijuši 2 izlaidumi un tanī mācās 75 skolēni.

Ir novērots, ka skolēni trimdā bieži vien nav apmierināti ar vecām mācību metodēm un vēlas kaut ko jaunu. Tā, piemēram, jaunieši grib, lai viņiem iemāca latviski rakstīt vēstules, grib, lai tiem izskaidro latviešu un angļu valodas pareizrakstības atšķirības (pieturas zīmes, lielie burti) un iepazīstina ar dažām citām problēmām, ar kuŗām nākas praksē sadurties.

Tālāk Celms ziņoja, ka nākošajā gadā būs mācību grāmatas, kādas līdz šim trūka — lasāmgrāmata 5. un 6. klasei, P. Dreimaņa Latvijas vēsture, Latvijas ģeogrāfija, Ticības mācība. Pašlaik latviešu skolās darbojas 350 skolotāju, no tiem 42 nav speciālas paidagoģiskās izglītības. Daudzi vecie skolotāji aiziet no skolas darba. Lai jaunie skolotāji iegūtu elementārākās paidagoģiskās zināšanas, drīzumā iznāks „Paidagoģijas un metodikas rakstu krājums". Kultūras birojs nosūtījis grāmatu autoriem honorāru 100 dol. katram.

Teātŗa sekcijas vadītājs J. Neimanis ziņoja, ka studija „Daina" Čikāgā uzsākusi teicamu darbu — iemūžināt skaņu filmā mūsu skatuves mākslinieku. Līdz šim filmā jau uzņemti L. Štengele, J. Lejiņš, R. Birzgalis, A. Rozīte. Ceļojošais teātris arvien vēl ir sāpīgs jautājums. J. Neimanis ieteic šādu projektu: jāizrauga 6 aktieŗu liela grupa, no kuŗiem 2 jābūt jaunās paaudzes aktieŗiem mīlētāju lomām. Šī grupa būtu nodarbināta visu gadu un saņemtu attiecīgu atalgojumu. 8 mēnešus tie pavadītu turnejā un 4 izmantotu repertuāŗa sagatavošanai. Tiem būtu jāiestudē viena komēdija, viena drāma un programma jaunatnes rītam. Amerikā ir 65 latviešu centri, kur teātris varētu sniegt uzvedumus.

Kultūras birojs nolēma izteikt atzinību Bostonas latviešu teātrim par „Uguns un nakts" uzvedumu.

APBALVOTI FILATELISTI

DV Bradfordas nodaļas, Anglijā, ceļojošais kauss, kas dāvāts Latviešu filatelistu apvienībai, aizceļo uz ASV, Detroitu. LFA valde šo kausu piešķiŗa LFA dalībniekam A. Vēverim, kā darbīgākajam latviešu filatelistam 1958. gadā trimdā.

Par aktīvitāti latviešu filatelijā Latviešu filatelistu apvienība piešķiŗa goda rakstu sekojošiem latviešu filatelistiem: Anglijā — O. Pilantam un K. Bērziņam, Zviedrijā — A. Balodim un A. Platbārdim, Šveicē — A. Maltniekam, Kanadā — A. Grablim, ASV — F. Bangem, A. Vēverim, F. Zvīgznem un Livijai Rapai.

Lietuviešu un poļu tuvināšanās

Pēdējos gados novērojama parādība, ka lietuviešu un poļu starpā aiz dzelzs aizkara izveidojas ciešas kultūrālas saites. Bieži notiek lietuviešu un poļu kultūras darbinieku delegāciju apmaiņa. Lietuviešiem Polijas ziemeļos piešķirtas dažādas nacionālas brīvības (atvērtas lietuviešu skolas, darbojas lietuviešu organizācijas). Polijas universitātēs vērojams intereses pieaugums par lietuviešu valodu un vēsturi. Poznaņā radīts lietuviešu studiju centrs, Vroclavā (Breslavā) nodibināta Lietuviešu draugu biedrība. Katoļu baznīca Varšavā iekārtojusi lietuviešu dievkalpojumus. Lietuviešu baznīcas komiteja tomēr sūdzas par lūgšanu un dziesmu grāmatu un nošu trūkumu.

Poļu filmrūpniecības pārstāvju delegācija nesen apmeklējusi Lietuvu un pārrunājusi ar lietuviešu filmrūpniecības pārstāvjiem jautājumu par divu kopīgu filmu radīšanu. Viena no tām būs vēsturiska filma, otra — dokumentārfilma. Abās filmās būs uzsvērta draudzība abu tautu starpā. Poļu valodā iznākuši vairāki lietuviešu literāri darbi un paredzēti vēl citi tulkojumi.

PATEICĪBA

Izsaku vissirsnīgāko pateicību daudzajiem tautiešiem par man Ziemassvētkos parādīto laipnību, atceroties mani slimnīcā gan ar sveicieniem, gan ar dāvanām.

Pateicos Hamiltonas latviešu draudzes dāmu komitejai, Hamiltonas Ventas gaidu un Aiviekstes skautu vienību vadītājiem, skautiem, gaidām un roveŗiem.

Vissirsnīgāko pateicību izsaku Toronto latviešu „Rīgas" (72.) roveŗu dzimtas vadītājiem un roveŗiem par viņu dāvāto IBM elektrisko rakstāmmašīnu, kuŗa man tiešām ir ļoti noderīga un sevišķi iepriecināja.

Vissirsnīgākais paldies!

Pateicībā
Aldis Zandbergs.

DV PILNSAPULCE NIAGARĀ

DV Niagara nodaļas valde sasauc gadskārtējo biedru pilnsapulci 18. janvārī, pl. 14, 2251 Franklin Ave. (latviešu sestdienas skolas telpās), Niagara Falls, Ont.

Darba kārtībā: Pilnsapulces vadības vēlēšanas, iepriekšējās pilnsapulces protokola nolasīšana un pieņemšana, valdes ziņojumi, revīzijas komisijas ziņojumi, pagājušā gada darbības pārskata pieņemšana, 1959. gada budžets un turpmākā darbība, valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas, delegāta vēlēšanas, dažādi jautājumi un priekšlikumi.

Ja noteiktā laikā neieradīsies statūtos paredzētais biedru skaits, tad sapulce notiks pusstundu vēlāk pie jebkuŗa biedru skaita.

Daugavas Vanagi, sasauksimies! Būsim apzinīgi un ieradīsimies visi kā viens.

DV Niagaras nod. valde.

Ģimenes un tuvāko draugu vidū sabiedriskais darbinieks Jānis Niedra savā dzīves vietā Toronto Ziemassvētku noskaņā atzīmēja 50. dzimšanas dienu. Attēlā: jubilārs, dzīvesbiedre Regina un meita Maruta. J. Kreiļa uzņ.

Astoņus gadus antikomūnistiskajā cīņā

1959. gadā piepildīsies astoņi gadi, kopš ik mēnesi iznāk The Canadian Intelligence Service antikomūnistiskā cīnītāja, redaktora Rona Gostika vadībā. Šis pretkomūnistiskais izdevums tiek publicēts Flešertonā, Ontario, un to no pirmās dienas joprojām vada Rons Gostiks. Ar komūnisma metodēm un paņēmieniem visā tā kailumā viņš iepazinies 2. pasaules kaŗa laikā, kuŗa aktīvs dalībnieks Kanadas armijā viņš bijis Eiropā un, pārbraucis mājās, nolēmis, ka šeit ir kas steidzīgi darāms, ka viņa tautieši kanadieši jābrīdina no komūnisma briesmām laikus, kamēr nav par vēlu.

Sācies intensīvs un drudžains darbs, kam viņš atradis daudz atsaucīgu un palīdzīgu roku un dzirdīgas ausis. Tā viņa darbs arvien paplašinājies, un tagad The Canadian Intelligence Service iznāk jau 5.000 eksemplāros, un to paredzēts pārvērst par nedēļas laikrakstu, bet tie ir nākotnes nodomi. Šī izdevuma iespiešanā un izsūtīšanā ir iesaistīta visa Rona ģimene, sievu un sešus bērnus ieskaitot.

Reizi gadā viņš dodas garākās turnejās, kur uzstājas ar referātiem visdažādākos sarīkojumos un klubos, gan arī privātās mājās paužot kanadiešiem pretkomūnistiskās idejas un atmaskojot komūnisma rokas puišus, kuŗu pilna ir visa Kanada. Pēdējā gadā izdevums ir jau tiktāl financiāli nostabilizējies, ka izdevējs ir iegādājies savu spiestuvi ar visām nepieciešamajām mašīnām.

Šī izdevuma paraugeksemplārus saņem visi parlamenta locekļi, visas Kanadas radio stacijas un televīzijas staciju ziņu biroji, visi Kanadas dienas laikraksti, vairāk nekā 300 Kanadas lielākie nedēļas žurnāli un dienas laikraksti, liela daļa garīdznieku un daudzas RCMP nodaļas, tādā veidā informējot Kanadas vadošās personas un darbiniekus par komūnisma nodomiem un izdarībām pasaules iekaŗošanas plānu īstenošanā. Viņa darbā Kanadā ir ļoti atsaucīgi visi ārzemnieki, kas nāk no komūnistu okupētajām zemēm.

Rons Gostiks Hamiltonā 1957. gada 14. jūnija sarīkojumā sniedza gaŗu un plašu referātu, gūstot klausītāju nedalītu atsaucību. Viņš pēdējā laikā piedalījies arī vairākos pretkomūnistiskajos sarīkojumos Toronto, nolasot referātus.

ELZAI KRŪMIŅAI

pienākusi vēstule no Argentīnas; saņemama laikraksta birojā.

DV PILNSAPULCE MONTREĀLĀ

DV Montreālas nodaļas valde sasauc gadskārtējo biedru pilnsapulci 10. janvārī, pl. 6,30 vakarā, YMCA's telpās, 5550 Parka avenijā. Kvoruma nesanākšanas gadījumā pilnsapulce būs tiesīga plkst. 7,00 pie katra biedru skaita.

Darba kārtība: — Sapulces vadības vēlēšanas, iepriekšējās pilnsapulces protokola nolasīšana un pieņemšana, valdes un Vanadžu priekšnieces ziņojumi, revīzijas komisijas ziņojumi, DV Bēŗu fonds, priekšsēža vēlēšanas, valdes un Vanadžu priekšnieces vēlēšanas, revīzijas komisijas vēlēšanas, delegātu vēlēšanas, dažādi jautājumi.

Ed. Freimanis

Kaŗa invalidam un cīnītājam J. Kūlēnam 50 gadu

13. decembrī pulcējās ap 30 draugu, lai godinātu kaŗa invalidu Kūlēnu viņa 50 gadu jubilejā.

Aizstāvēdams savu dzimteni, J. Kūlēns zaudējis vienu roku. Par varonību kauju laukos apbalvots ar Dzelzs krusta II un I šķirām.

Viņš ir LKIA sekretārs un aktīvs šīs organizācijas mērķu sekmētājs.

LKIA's ASV zemes valde savā sēdē konstatēja, ka ziedojumi ienākuši diezgan labi, un to kopsuma pārsniedz $2.000,-. Uz plkv. P. Līča ierosinājumu nolemts nosūtīt $30,- uz Vāciju invalidiem Bērzainē. Bibliotēkas lietā par pilnvaroto apstiprināja J. Dimantu, 1127 4th St., Des Moines, Iowa. Valde ir paredzējusi iekārtot divas bibliotēkas — vienu Eiropā, otru Amerikā dzīvojošiem. Bez tam valde nolēma Amerikas kontinentā dzīvojošiem 100% kaŗa invalidiem izsniegt Ziemassvētku veltes $10,- apmērā.

Red. piezīme. Cik zināms, šādas veltes ir piesūtītas dažiem Kanadā dzīvojošiem invalidiem, bet kā par brīnumu, dažiem neredzīgajiem kaŗa invalidiem Kanadā šādas veltes nav piešķirtas, lai gan arī tie atzīti par 100% invalidiem.

KANADĀ

NIAGARĀ

● Niagaras latviešu skolas vecāku padomes rīkotais eglītes vakars šogad bija pulcinājis negaidīti lielu apmeklētāju skaitu. Vakaru ievadīja ar mācītāja J. Prauliņa svētbrīdi. Dziļi izjustos vārdos draudzes gans aizveda kā mazos, tā lielos klausītājus Ziemassvētku notikumos par Kristus bērna piedzimšanu.

Skolas pārz. A. Skalde izdalīja skolēniem apliecības un aicināja vecākus vairāk veltīt uzmanību savu bērnu darbam latviešu skolā un nākt skolotājiem talkā, jo tikai ciešā sadarbībā varam gaidīt panākumus, paturot jauno audzi latviešu pulkā.

Sekoja skolas audzēkņu priekšnesumi: dziesmas, deklamācijas un īsa ludziņa. Tad nāca ilgi gaidītais svētku vecītis (skautu vad. E. Jēkabsons) ar dāvanu maisu, labajiem norādījumiem un pamācībām, uzmanīgi noklausoties mazo skaitītāju pantiņos un dziedātajās dziesmiņās. Gadskārtējai Ziemassvētku loterijai skolas atbalstam Niagaras tautieši bija ziedojuši daudz vērtīgu priekšmetu. Vecāku padomes pr-dis J. Paukšēns izteica sirsnīgu pateicību visiem mantu dāvinātājiem un visiem, kas ko darījuši latviešu skolas labad. Noslēgumā bērni papriecājās tautas dejās un rotaļās.

LONDONĀ, ONT.

● Latviešu organizācijas Ziemassvētku eglīti dedzināja kopīgi 21. decembrī plašajā Dundas ielas zālē. Sapulcējies bija liels skaits tautiešu ar savu visjaunāko paaudzi — bērnu vien bija ap 90; arī jaunatne bija kuplā skaitā.

Svētbrīdi vadīja prāvests St. Mozga; Ziemassvētku dziesmas dziedāja tautieši Erv. Ūdra klavieŗu pavadījumā.

Svētbrīdim sekoja Sestdienas skolas un Bērnu dārza audzēkņu priekšnesumi. Vispirms divu vecāko grupu skolēni nodziedāja V. Ozoliņa Šai svētā naktī un J. Cīruļa Eglīte, skolotājas L. Lukstes vadībā. Pēc tam bērndārznieki audzinātājas I. Epneres vadībā deklamēja, dziedāja un dejoja tautas dejas. Jaunākās grupas bērni, skolotājas I. Zvagules sagatavoti, deklamēja tautas dziesmas. Vidējās grupas audzēkņi, skolotājas M. Rutules vadībā, uzveda L. Caukas „Katram savs laiks" ar solo dejām, dziesmām un deklamācijām. Priekšnesumu noslēgumā grupas skolēni L. Lukstes vadībā nodziedāja 3 A. Kalnāja dziesmas.

Bērnu priekšnesumus sarīkojuma dalībnieki noklausījās ar lielu uzmanību un pateicās skolotājām un viņu audzēkņiem ar skaļiem aplausiem.

Bērnu priekšnesumiem sekoja Ziemassvētku vecītis ar lielo dāvanu maisu, tad visi klātesošie kavējās pie dāmu klātiem galdiem, notika pašapdāvināšanās un bērni gāja rotaļās.

Ps.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 10

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

LASĪTĀJU vēstules

KĻŪSIM ĪSTI KRISTIEŠI

Latvijas Amerikā redakcijai:

Paldies „Trimdiniekam" par rakstiem „Kanadas apvienotā baznīca maldu ceļos" un par „Kristietība reliģiskās pretrunās". Paldies arī „Latvijas Amerikā" redakcijai, ka tā atrod vietu laikrakstā šai svarīgajai problēmai!

Vēroju, ka ne vien Kanadā, bet arī ASV daudzas baznīcas aiziet maldu ceļos. To skaidri pierāda Nacionālās baznīcu apvienības (National Council of Churches) Klīvlendas konferences lēmumi, kur, cita starpā, teikts, ka jāizbeidz noraidīgā nostāja pret komūnismu.

Vai tā var runāt kristiešu vadoņi! Ar to taču baznīca nostājas pret Dieva un kristiešu ienaidnieku kritizēšanu un kļūst par sava veida Maskavas satelītu, kas atkārto Maskavas frāzes.

Kādreiz Kristus izdzina naudas mijējus no Jeruzalemes dievnama sacīdams: „Nepadariet mana Tēva namu par tirgus namu!"

Man šķiet, ka vairākas baznīcu apvienības Kanadā un ASV ir kļuvušas par tirgus namiem, kur baznīcu vadītāji ligst darījumus ar sātana režīma pārstāvjiem.

Ja gribam saukties kristieši, tad būtu laiks mums stāties Kristus darbinieku rindās un palīdzēt šīs baznīcas iztīrīt no tiem, kas tirgojas ar maldu mācībām.

Pacelsim savas balsis amerikāņu resp. kanadiešu sabiedrībā un laikrakstos, un nostāsimies krasi pret brāļošanos ar bezdievjiem! No piedzīvojumiem zinu, ka tas iespējams, un ja mēs daudzi pacelsim savas balsis, tad nevarēs mūs nedzirdēt.

Jaunajā gadā neklusēsim, bet darīsim savu kristieša pienākumu un atklāti nostāsimies pret šo plānoto ārprātu, kuŗa gala mērķis ir visas pasaules nodošana velnišķīgajā komūnisma varā!

Kursietis, ASV.

TIKAI SOCIĀLDEMOKRATI

Latvijas Amerikā redakcijai:

Kā ik gadus, arī šogad dzimtenē palikušajiem tautiešiem, sevišķi tuvojoties Ziemassvētkiem, tiek sūtīti dažādi sainīši. Saņēmēji par tiem grib, kaut principā, revanšēties, atsūtot vienu otru latviešu grāmatu, dzimtenes skatu kartīti, kalendāru vai ko tamlīdzīgu.

Kalendāros pie katra mēneša parasti seko ievērojamāko notikumu saraksts, kas kādā gadā attiecīgā mēnesī noticis.

Pašķirstos 1959. g. Rīgā izdoto „Tēvijas" kalendāru, arī tur atzīmēti no komūnistu viedokļa ievērojamākie notikumi, kā Ļeņina un Staļina nāves dienas, komūnistu partijas kongresi un dažādi slepkavību akti, un arī vai katrā no šīm 12 lappusēm cienīgi atzīmēti ir Latvijas sociāldemokratu kongresi!

Tātad no visiem latviešu sabiedriski - kultūrāliem un politiskiem iestādījumiem pirms boļševiku nākšanas pie varas, viņu acis cienību atraduši tikai sociāldemokratu rīkotie kongresi. Viens no tiem, kā vēl skaidri un gaiši paskaidrots, piedalījies pat Ļeņins. — Tātad arī vēl tagad komūnisti ar godu piemin sociāldemokratu izdarības un no visām kreisajām Latvijas brīvvalsts politiskajām partijām atzīst par vajadzīgu pieminēt tikai sociāldemokratus.

Mag. iur. E. Lapiņš.

PATEICĪBA

Latvijas Amerikā redakcijai:

Jūsu izdotais laikraksts mūs bieži domās aizved bijušās tekās dzimtenē un māca jaunajai paaudzei iepazīt, cik dārga un skaista ir tālā, mīļā dzimtene, māca to nekad neaizmirst un cīnīties par tās atgūšanu.

Sirnīgi pateicamies par mums jau daudzus gadus piesūtītajiem brīveksemplāriem.

Vēlam apgādam, redakcijai un visai darbinieku saimei priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu, veselīgu Jauno 1959. gadu!

Diseldorfas latviešu papildskolas pārzinis.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Uz manu rakstu — Vai pildām pienākumu (sk. L. A. p. g. 35. numuru) atsaucies L. Zandbergs nodaļā Lasītāju vēstules L. A. 53. numurā.

Mana raksta pamatdoma bija, ka trimdinieku pienākums ir, stāvot par tagadējo brīvajā pasaules daļā valdošo kapitālistisko iekārtu, iet ideoloģiskajā cīņā un pretuzbrukumā pret sociālismu. Lai pretcīņa sekmētos, tad mums jābūt bruņotiem garīgi — zināšanām par abām šīm iekārtām. Tātad jāmācās, jāstudē sabiedriskā dzīve un tās norises.

L. Zandbergs vispirms mani pārlabo, ka ar jēdzienu sociālisms es būšot domājis komūnismu, beidzot apliecinot savu vienprātību ar T. Austrumnieka uzskatu un ieteicot katram min. rakstu izlasīt (T. Austrumnieka raksts — Vēstule no Korejas, iespiests ALJA's izdevumā Brīvības Talcinieks 8. num.) — „ka īstā cīņa norisinās starp kapitālismu un komūnismu, Rietumiem un Austrumiem, bet gan starp ideālismu un materiālismu". — L. Zandbergs nobeidz savas piezīmes vārdiem: „Mūsu īstais pienākums, liekas, nebūtu vis cīnīties par kapitālismu, bet par to, lai gars valdītu pār miesu un mantu. Un vajadzētu sākt pašiem ar sevi."

Lasīju un pārlasīju Zandberga ieteikto Austrumnieka rakstu. Tas mani nepārliecina, neapmierina, kaut gan, kā atklātu domu izpaudums — iepriecina. Jāpriecājas, ka jaunie tautieši slāpst pēc ideālisma un vispār interesējas par sadzīves jautājumiem. Bet nevar arī neredzēt, ka T. Austrumnieka rakstā ir par daudz straujuma un vienpusības, ka ideālisms to rauj, tā sakot, stāvus gaisā. Tādēļ arī šim savam tagadējam rakstam par virsrakstu aizņēmos Austrumnieka saucienu: „Nostāsimies ar kājām uz zemes."

Lai lasītājiem būtu skaidrs, par ko runājam, tad te atzīmēšu dažus izvilkumus no Austrumnieka raksta.

„Neesmu ne par, ne pret kapitālismu, nedz komūnismu. Viņu idejiskās formās tie man pašreiz ir pilnīgi vienaldzīgi, jo manā uztverē tiem nav nekādas reālas nozīmes pašreizējā pasaules konfliktā. Dziļāk ieskatoties mūsdienu pasaules lielās cīņas pretiniekos, es saskatu tajos nevis kapitālismu un komūnismu, bet gan ideālismu un materiālismu . . . Kamēr komūnisms uzspieda materiālismu, piepeši strauji un nežēlīgi, revolūcijas ceļā, tikmēr kapitālisms to virza uz priekšu lēnām un pamazām, evolūcijas ceļā . . . Rezultāts tomēr ir vienāds: politikas un valdības kontrole vienas vadošas kliķes rokās, šīs kliķes sašaurināšanās, tās mērķu sarukšana centienos pēc materiāla pašlabuma uz tautas rēķina."

Vai tā var rakstīt un par „kliķi" apzīmēt demokratiskā ceļā vēlētas valdības? Tad taču mēs, vēlētāji, esam tie vainīgie, nevis „viņi" ievēlētie.

Un kaut gan Austrumniekam, kā redzējām, kapitālisms un komūnisms ir „pilnīgi vienaldzīgi", tomēr viņš it kā grib gāzt sociālistisko iekārtu, pateikdams, ka vienīgā cerība glābt cilvēci un Rietumu kultūru ir „kēžu reakcijas veida revolūcija Kremļa imperijas okupētajās zemēs ar sekojošu radikālu varas maiņu Krievijā." Savu rakstu Austrumnieks nobeidz ar uzsaukumu: „Vienā cīņas vienībā ar kopējā liktena tautu trimdiniekiem uzupurēsimies cīņai par mūsu tautu brīvību — jaunai revolūcijai Austrumos!"

Atbildot L. Zandbergam, paskaidrošu, ka jēdzienu — sociālisms (parastā apzīmējuma — komūnisms — vietā) lietoju apzinīgi un to šeit vēlreiz gribētu uzsvērt, ka īstais un vistuvākais mūsu ienaidnieks ir sociālisms un īstā nebrīvības nesēja ir sociālistiskā sabiedriskā iekārta, jo komūnisma, komūnistiskas iekārtas valsts apmēros pasaulē vēl nav, un mēs nezinām kāda tā izskatītos. Ir gan visās valstīs — gan atklti, gan slepeni — komūnistu partijas, kuŗu mērķis ir vispirms īstenot sociālistisko iekārtu un tikai pēc tam, kad pārtikas un visādu mantu būvai tie būtu Rietumi vai Aust-

GRĀMATVEDIS
uzņēmumiem
Zvanīt HU 5-6121, Toronto.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5910 VICTORIA AVE. APT. 10

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0263.

LASĪTĀJU vēstules

KLUSIM ĪSTI KRISTIEŠI

Latvijas Amerikā redakcijai:
Paldies „Trimdiniekam" par rakstiem „Kanadas apvienotā baznīca maldu ceļos" un par „Kristietība reliģiskās pretrunās". Paldies arī „Latvijas Amerikā" redakcijai, ka tā atrod vietu laikrakstā šai svarīgajai problēmai!

Vēroju, ka ne vien Kanadā, bet arī ASV daudzas baznīcas aiziet maldu ceļos. To skaidri pierāda Nacionālās baznīcu apvienības (National Council of Churches) Klīvlendas konferences lēmumi, kur, cita starpā, teikts, ka jāizbeidz noraidīgā nostāja pret komūnismu.

Vai tā var runāt kristiešu vadoņi! Ar to taču baznīca nostājas pret Dieva un kristiešu ienaidnieku kritizēšanu un kļūst par sava veida Maskavas satelītu, kas atkārto Maskavas frāzes.

Kādreiz Kristus izdzina naudas mijējus no Jeruzalemes dievnama sacīdams: „Nepadariet mana Tēva namu par tirgus namu!"

Man šķiet, ka vairākas baznīcu apvienības Kanadā un ASV ir kļuvušas par tirgus namiem, kur baznīcu vadītāji ligst darījumus ar sātana režīma pārstāvjiem.

Ja gribam saukties kristieši, tad būtu laiks mums stāties Kristus darbinieku rindās un palīdzēt šīs baznīcas izdzīt no tiem, kas tirgojas ar maldu mācībām.

Pacelsim savas balsis amerikāņu resp. kanadiešu sabiedrībā un laikrakstos, un nostāsimies kopā pret brāļošanos ar bezdievjiem! No piedzīvojumiem zinu, ka tas iespējams, un ja mēs daudzi pacelsim savas balsis, tad nevarēs mūs nedzirdēt.

Jaunajā gadā neklusēsim, bet darīsim savu kristieša pienākumu un atklāti nostāsimies pret šo plānoto ārprātu, kura gala mērķis ir pasaules nodošana velnišķīgajā komūnisma varā!

Kursietis, ASV.

TIKAI SOCIĀLDEMOKRATI

Latvijas Amerikā redakcijai:
Kā ik gadus, arī šogad dzimtenē palikušajiem tautiešiem, sevišķi tuvojoties Ziemassvētkiem, tiek sūtīti dažādi sainīši. Saņēmēji par tiem grib, kaut principā, revanšēties, atsūtot viens otru latviešu grāmatu, dziesmu skaņu ierakstu, kalendāru vai ko tamlīdzīgu.

Kalendāros pie katra mēneša parasti seko ievērojamāko notikumu saraksts, kas kādā gadā attiecīgā mēnesī noticis.

Pašķirstos 1959. g. Rīgā izdoto „Tēvijas" kalendāru, arī tur atzīmēti no komūnistu viedokļa ievērojami notikumi, kā Ļeņina un Staļina nāves dienas, komūnistu partijas kongresi un dažādi slepkavību akti, un arī vai katrā no šim 12 lappusēm cienīgi atzīmēti ir Latvijas sociāldemokratu kongresi!

Tātad no visiem latviešu sabiedriski - kultūrāliem un politiskiem iestādījumiem pirms boļševiku nākšanas pie varas, viņu acīs cienību atradusi tikai sociāldemokratu rīkotie kongresi. Vienā no tiem, kā vēl skaidri un gaiši paskaidrots, piedalījies pat Ļeņins. — Tātad arī vēl tagad komūnisti ar godu piemin sociāldemokratu izdarības un no visām kreisajām Latvijas brīvvalsts politiskajām partijām atzīst par vajadzīgu pieminēt tikai sociāldemokratus.

Mag. iur. E. Lapiņš.

PATEICĪBA

Latvijas Amerikā redakcijai:
Jūsu izdotais laikraksts mūs bieži domās aizved bijušās tēvu dzimtenē un māca jaunajai paaudzei iepazīt, cik dārga un skaista ir tālā, mīļā dzimtene un cik nekad neaizmirst un cīnīties par tās atgūšanu.

Sirsnīgi pateicamies par mums jau daudzus gadus piesūtītajiem brīveksemplāriem.

Vēlam apgādam, redakcijai un visiem darbiniekiem sirsnīgi priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu, veselīgu Jauno 1959. gadu!

Diseldorfas latviešu papildskolas ... 100%

...bas manuskriptus saīsināt. ...kriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs ... pastmarka. ... parakstītajos rakstos izteiktie ... redakcijas viedokli.

NOSTĀSIMIES AR KĀJĀM UZ ZEMES

Uz manu rakstu — Vai pildām pienākumu (sk. L. A. p. g. 35. numuru) atsaucies L. Zandbergs nodaļā Lasītāju vēstules L. A. 53. numurā.

Mana raksta pamatdoma bija, ka trimdinieku pienākums ir, stāvot par tagadējo brīvajā pasaules daļā valdošo kapitālistisko iekārtu, iet ideoloģiskajā cīņā un pretuzbrukumā pret sociālismu. Lai pretcīņa sekmētos, tad mums jābūt bruņotiem garīgi — zināšanām par abām šīm iekārtām. Tātad jāmācās, jāstudē sabiedriskā dzīve un tās norises.

L. Zandbergs vispirms mani pārlabo, ka ar jēdzienu sociālisms es būšot domājis komūnismu, beidzot apliecinot savu vienprātību ar T. Austrumnieka uzskatu un ieteicot katram min. rakstu izlasīt (T. Austrumnieka raksts — Vēstule no Korejas, iespiests ALJA's izdevumā Brīvības Talcinieks 8. num.) — „ka īstā cīņa nerisinās starp kapitālismu un komūnismu, Rietumiem un Austrumiem, bet gan starp ideālismu un materiālismu". — L. Zandbergs nobeidz savas piezīmes vārdiem: „Mūsu īstais pienākums, liekas, nebūtu vis cīnīties par kapitālismu, bet par to, lai gars valdītu pār miesu un mantu. Un vajadzētu sākt pašiem ar sevi."

Lasīju un pārlasīju Zandberga ieteikto Austrumnieka rakstu. Tas mani nepārliecina, neapmierina, kaut gan, kā atklātu domu izpaudums — iepriecina. Jāpriecājas, ka jaunie tautieši slāpst pēc ideālisma un vispār interesējas par sadzīves jautājumiem. Bet nevar arī neredzēt, ka T. Austrumnieka rakstā ir par daudz straujuma un vienpusības, ka ideālisms to rauj, tā sakot, stāvus gaisā. Tādēļ arī šim savam tagadējam rakstam par virsrakstu aizņēmos Austrumnieka saucienu: „Nostāsimies ar kājām uz zemes."

Lai lasītājiem būtu skaidrs, par ko runājam, tad te atzīmēšu dažus izvilkumus no Austrumnieka raksta.

„Neesmu ne par, ne pret kapitālismu, nedz komūnismu. Viņu idejiskās formās tie man pašreiz ir pilnīgi vienaldzīgi, jo manā uztverē tiem nav nekādas reālas nozīmes pašreizējā pasaules konfliktā. Dziļāk ieskatoties mūsdienu pasaules lielās cīņas pretiniekos, es saskatu tajos nevis kapitālismu un komūnismu, bet gan ideālismu un materiālismu . . . Kamēr komūnisms uzspieda materiālismu, piepeši strauji un nežēlīgi, revolūcijas ceļā, tikmēr kapitālisms to virza uz priekšu lēnām un pamazām, evolūcijas ceļā . . . Rezultāts tomēr ir vienāds: politikas un valdības kontrole vienas vadošas kliķes rokās, šīs kliķes sašaurināšanās, tās mērķu sarukšana centienos pēc materiāla pašlabuma uz tautas rēķina."

Vai tā var rakstīt un par „kliķi" apzīmēt demokratiskā ceļā vēlētas valdības? Tad taču mēs, vēlētāji, esam tie vainīgie, nevis „viņi" ievēlētie.

Un kaut gan Austrumniekam, kā redzējām, kapitālisms un komūnisms ir „pilnīgi vienaldzīgi", tomēr viņš it kā grib gāzt sociālistisko iekārtu, pateikdams, ka vienīgā cerība glābt cilvēci un Rietumu kultūru ir „kāda reakcijas veida revolūcija Kremļa imperijas okupētajās zemēs ar sekojošu radikālu varas maiņu Krievijā." Savu rakstu Austrumnieks nobeidz ar uzsaukumu: „Vienā cīņas vienībā ar kopējā likteņa tautu trimdiniekiem uzupurēsimies cīņai par mūsu tautu brīvību — jaunai revolūcijai Austrumos!"

Atbildot L. Zandbergam, paskaidrošu, ka jēdzienu — sociālisms (parastā apzīmējuma — komūnisms — vietā) lietoju apzinīgi un to šeit vēlreiz gribētu uzsvērt, ka īstais un vistuvākais mūsu ienaidnieks ir sociālisms un īstā nebrīvības nesēja ir sociālistiskā sabiedriskā iekārta, jo komūnisma, komūnistiskas iekārtas vārdā apmēros pasaulē vēl nav, un mēs nezinām kāda tā izskatītos. Ir gan visās valstīs — gan atklāti, gan slepeni — komūnistu partijas, kuru mērķis ir vispirms īstenot sociālistisko iekārtu, un tikai pēc tam, kad pārtikas un visādu mantu būšot saražots papilnam, varēšot pāriet uz komūnistisko iekārtu. Jāpiezīmē, ka Ķīnā jau sākot ierīkot kamūnas, bet par tām vēl maz skaidru ziņu.

Ar jēdzienu sociālisms saprotu iekārtu, kurā visi ražošanas līdzekļi, tātad viss kapitāls, pieder valstij, kurā aizliegta brīva privātā uzņēmība un kurā tātad visi iedzīvotāji padarīti par valsts kalpiem. Tāda iekārta, neatkarīgi no tā, kas kuro reizi valdības priekšgalā, nenovēršami nes sev līdzi augstāko nebrīvību. Ja nu tāda izgudrota un jaunveidojama iekārta mums nav pieņemama, tad gluži loģiski iznāk, ka mums jāaizstāv un jāprot aizstāvēt tā — otrā — iekārta, kura radusies dabiskās attīstības gaitā un kurā šodien mums vēl labi klājas, kā brīviem cilvēkiem, jo kādas trešās iekārtas, bez šīm divām — kapitālistiskās un sociālistiskās — mēs vēl nepazīstam.

IDEĀLISMS UN MATERIĀLISMS

Vai tie nav tikai jaunlaiku apzīmējumi tiem pašiem sensenajiem un mūžīgi jaunajiem jēdzieniem: Labais un Ļaunais? Un pret ļaunumu cilvēki, vismaz daļa no viņiem, ir cīnījušies vienmēr, cik tālu vien sniedzas mūsu ziņas par cilvēci.

Mozus sadedzināja zelta teļu (tautas materiālisma simbolu!) un deva desmit baušļus, lai veicinātu ideālāku sadzīvi.

Kristus mācīja: „Un kā jūs gribat, lai ļaudis jums dara, tāpat darait viņiem."

Tikpat skaidri mūsu senči to ir pateikuši:

Visi man labi bija,
Kad es pati laba biju.
(Tautas daina).

Jau vairāk kā 30 gadu darbojas Morālās atbruņošanās kustība ar savām absolūtās tikumības prasībām.

Tas viss ir ideālisma modināšana un nostiprināšana un materiālisma apkarošana. Un pie tā ir jādarbojas bez mitēšanās, ik dienas. Ļoti gaiši un iespaidīgi cīņu starp ideālismu un materiālismu kādā rakstā ir attēlojis mūsu prātnieks prof. P. Jurēvics: „Jā, cilvēka dvēseles kultūra ir trausla un nedroša lieta. Tā ir kā puķu dārzs valgā tropu zemē, kur dažās stundās var izšauties gaisā briesmīgi indīgas nezāles un nomākt ar pūlēm izaudzētās puķītes. Te vajadzīga nemitīga rūpīga kopšana — tikai tā var kaut cik pasargāties no pārsteigumiem un no pēkšņa posta. Bet pietiek mazas izklaidības, pietiek novērst uzmanību, atļaut dabai vaļu — un puķu dārza vietā atkal iestājas džungļi."

Gribētos piezīmēt, ka arī šiem neapstrīdamiem ideālisma un materiālisma savstarpējās cīņas jautājumiem derētu pieiet ar uzmanību un, domāju, nedrīkstētu visu — ir zinātni, ir demokratiskas valsts iekārtu, ir mūsu organizācijas — nonievāt un aizmest, tā sakot, mēslainē, kā to ir asiem vārdiem uzrakstījis T. Austrumnieks. Tā drīz ideālismu varētu izvērsties viņu cīņā pret visu, un par to jo sevišķi priecātos sociālisti.

Bet tagad normālai un ikdienišķīgai cīņai par ideālismu ir nākusi klāt kāda jauna, ārkārtīga nepieciešamība ideālisma cīņai pret ārkārtīgi materiālismu — pret sociālismu, kas ar savu nebrīvību uzmācas visām tautām un valstīm. Un šī nepieciešamība uzliek mums jaunus, sevišķus pienākumus.

Vai mēs drīkstētu būt vienaldzīgi („Neesmu par, ne pret kapitālismu, nedz komūnismu. Viņu idejiskās formās tie man pašreiz ir pilnīgi vienaldzīgi", raksta T. Austrumnieks), kā ražotu maizi ēdam — vai verdzībā un nabadzībā nodzītā kolchoznieka vai brīva lauksaimnieka? Vai drīkstētu būt vienaldzīgi, kādus garīgus mēs saņemam — vai Marksa un Ļeņina garā, vai brīvajā (kapitālistiskā!) pasaulē dzīvojošo zinātnieku, prātnieku un mākslinieku brīvos ražojumus?

Sauksim kopā ar T. Austrumnieku: „Nostāsimies ar kājām uz zemes!" Jo arī par ideālismu runāt un to sludināt drīkst tikai nesociālistiskajās, t. i., tikai kapitālistiskajās zemēs. Lai sekmīgi cīnītos pret materiālismu par ideālismu, mums taču kaut kur jādzīvo, uz kaut kā jānostājas, un mums nav vis vienalga,

(Nobeigums 4. lpp.)

GRĀMATVEDIS
uzņēmumiem
Zvanīt HU 5-6121, Toronto.

TORONTO DAIĻAMATNIEKI DEDZINA EGLĪTI

Daiļamatnieku kopgrupa eglītes vakarā. J. Kreiļa uzņ.

Uz savu tradicionālo eglītes vakaru Saksonu ģimenes mājā bija pulcējušies arī Kanadas latviešu daiļamatnieku saime, pavisam 26 čakle un veiklie rotu meistari, gan no Toronto, gan apkārtnes ar savu vadītāju H. Mercu priekšgalā. Vakaru ievadīja latviešu svētvārdi un eglītes dziesma, kas jauki iederējās Saksonu latviskajā mājā, kur visa iekārta pauž īsti latvisku noskaņojumu un gaumi — sākot no griestu spuldzēm un mēbelēm līdz pat segām, svečturiem un citiem sīkrotājumiem.

Pie latviskā gardumu galda daiļamatnieku saime pavadīja sadraudzīgu un jautru vakaru, noklausoties arī H. Merca uzrunu, kas tai par pamatu bija ņēmis Krilova fabulu par gulbi, līdaku un vēzi, vezuma vilcējiem. Daiļamatniekus bija atcerējies arī Ziemassvētku vecis, ar jautriem priekšnesumiem visus iepriecināja H. un E. Pētersoni.

VĒSTUĻU KONTROLE DAŽĀDOS LAIKOS

Liekas, ka lielmeistari korespondences kontrolēšanā mūsu laikos meklējami Pad. Krievijā, lai gan vairākkārtīgi komūnistu pārstāvji uzsvēruši, ka Pad. Savienībā cenzūra nepastāvot. Arī Pad. Savienības vēstnieks ASV Meņšikovs nekaunīgi to apgalvojis, gan uzstājoties televīzijā, gan dažos priekšlasījumos, tāpat arī preses konferencēs.

Mums, trimdiniekiem, labi zināms, ka darbojas krievu cenzūras žņaugi korespondences kontrolēšanā. Arī tie rietumniekiem, kas apmeklējuši Pad. Krieviju un tur „skatījušies vaļējām acīm", pēc atgriešanās no turienes nevarēja šo to pastāstīt par krievu „cenzūru", ja viņi gribējuši būt patiesi un atklāti.

Par vienkāršu personu korespondences kontroli Pad. Krievijā varētu rakstīt ļoti daudz, bet tas aizņemtu pārāk daudz vietas laikrakstā. Un tomēr ir vēl „koeksistenciālisti", kas apzinīgi vai neapzinīgi apgalvo, ka brīva sarakste un pat iespiedumdarbu apmaiņa ar Padomju Krieviju resp. Latviju esot iespējama!

Kaut gan Pad. Krievijā pastāv korespondences kontrole, varētu teikt, šai ziņā ieguvusi pat virtuozitāti, tomēr jāliecina, ka šo spiegošanas veidu nav izgudrojuši komūnisti. Pat ja viņi gribētu lielīties ar šo izgudrojumu, kā to viņi dara ar visiem izgudrojumiem, attiecīgie pētījumi rāda ko citu, bet par saviem sasniegumiem šinī „branšā" viņi klusē un pat tos noliedz.

Par šo spiegošanas veidu savākti diezgan plaši materiāli.

Lai gan pasaulē valda uzskats, ka privāta korespondence ir neaizkaŗama, tās noslēpumi sargājami, par to rakstīts arī dažu valstu satversmēs. Ir bijuši laiki (un tādi ir vēl šobrīd!), kad šis apgalvojums ir bijis ļoti, ļoti illūzorisks. Ja laika apstākļi un pasaules konflikti to prasījuši, daudzās valstīs darbojušās iestādes, kas bez kautrēšanās kontrolējušas privāto korespondenci, iegūtās ziņas par dažādiem noskaņojumiem līdz ar faktu materiāliem nododot valsts vadībai.

Jau XVI g. simtenī lietots šis spiegošanas veids, kā to piedzīvojis Mārtiņš Luters, kura vēstuli ar ļoti vaļsirdīgiem spriedumiem neglītā veidā izmantojis kāds toreizējais vācu firsts. Luters par to briesmīgi rājies, saucot: „Dieb ist Dieb, sei er Gelddieb oder Briefdieb". Šie luterāņu baznīcas tēva vārdi tomēr nav līdzējuši ne toreiz, ne arī **vēlākos laikos, jo ziņu iegūšana no privātvēstulēm pamazām ie**sakņojusies visās zemēs. To parasti gan piekopj lielā slepenībā, nepielaižot tai lielu publicitāti, bet dažas ziņas par šo spiegošanas veidu vienmēr nonākušas visplašākajās tautas aprindās.

Liekas, ka pirmie sistēmatiskās korespondences kontroles noorganizētāji bijuši franči. „Saules karaļa" Ludviķa XIV laikā iekārtots speciāls „melnais kabinets" (Cabinet noir), kas veicis privātas korespondences caurskatīšanu un attiecīgo ziņu vākšanu. Šis kabinets darbojies visu nākošo gadu simteni. Sevišķi ieinteresēts tā darbībā bijis karalis Ludviķis XV. Stāsta, ka katru svētdienu ģenerālpastmeistaru karalis pieņēmis privātaudiencē, tajā karalis savu favorišu („les dames du lit royal", kā viņas galanti sauktas) klātienē noklausījies vispikantākās ziņas, kuras augstais pasta ierēdnis bija savācis, kontrolējot privāto korespondenci.

Domājams, tika vākti arī politiskie jaunumi, jo Ludviķa XV intriganta māksla labi zināma. Revolūciju periodā „melnais kabinets" likvidēts, bet Napoleona laikā tas atkal atjaunots. Tādi vīri — kā Taleirans un Fušē — taču nav varējuši pamest neizlietotu šo spiegošanas veidu. Kā šis kabinets darbojies vēlākos laikos, nav drošu ziņu. Apgalvo, ka tas galīgi likvidēts t. s. Jūlija revolūcijā, bet par to jāšaubās.

Labi izveidota privātkorespondences izspiegošana bijusi noorganizēta Austrijā Meternicha laikā. Toreiz pat karaļa ģimenes locekļu korespondence tikusi kontrolēta. Atkal apgalvo, ka šī cenzūra kopā ar visu Meternicha valdīšanas iekārtu likvidēta 1838. gada apvērsumā.

Krievijā ķeizaru valdīšanas laikā darbojusies vēstuļu izspiegošana. Nav drošu datu, kā darbojusies šī kontrole caru laikos, jo revolūcijas sākumā visi slepenie archivi iznīcināti. Zināms, ~~ka attiecīgo iestādi~~ vadījis kāds iekšlietu ministrijas augstāks ierēdnis, kas oficiāli bijis kādas nevainīgas, maznozīmīgas nodaļas vadītājs. Dažas L. Tolstoja biografijas sniedz norādījumus par viņa korespondences kontroli, jo cara galmā viņš bija ieskaitīts ļoti neuzticīgo skaitā.

Anglijas pastu ieskatīja par sevišķi drošu, jo kopš Lielās brīvību chartas izdošanas privātkorespondences neaizkaŗamība tika atzīta par vienu no angļu brīvības stūrakmeņiem. K. Ellisa grāmata tomēr šo uzskatu apgāž. Viņa grāmatā (The Post Office in the Eighteenth Century. Oxford University Press, 1958) ļoti plaši apcerēta Anglijas pasta darbība attiecīgajā gadu simtenī, sevišķu vērību piešķirot „The Secret Office" nodaļai. Šī nodaļa sadarbojusies ar privātās korespondences kontroli.

Jau karalienes Elizabetes I valstssekretārs Velsinghems — (Francis Walsingham) noorganizējis plašu spiegošanas tīklu, kurā ietilpusi arī privātkorespondences kontrole. Sīki un ļoti kārtīgi šī darbība izveidota vēlāk, Georga I valdīšanas laikā, kad 1714. gadā pie ārlietu ministrijas iekārtota speciāla slepena nodaļa ar galveno pastmeistaru priekšgalā. Minētā nodaļa galvenokārt sekojusi diplomātu korespondencei, bet pēc vajadzības kontrolējusi arī pārējo korespondenci. Nodaļa strādājusi ļoti efektīvi ar labi viltotiem diplomātu spiedogiem, vēstuļu kopēšanas ierīcēm un citām finesēm. Sevišķi sekmīgi darbojies kāds, pēc izcelsmes vācietis no Hanoveras, vārdā Bode, kam bijuši cieši kontakti ar zīmogu gravētājiem Hanoverā. Nodaļā darbojušies izcili šifru lasītāji, tā ka karalis varējis dažreiz skatīt cauri kādam diplomātam piesūtītā slepenā raksta atšifrējumu jau sen pirms raksts pats nogādāts adresāta rokās. No šīs nodaļas vēlākiem vadītājiem sevišķu ievērību izpelnījies A. Tods (Anthony Todd), kas, cēlies no nabadzīgas un zemas kārtas, bet, apdāvināts ar gaišu prātu, lielu centību un apbrīnojamu veiklību, uzstrādājies no zemākās ierēdņu pakāpes līdz nodaļas vadītāja postenim, to paturot līdz pat nāvei 1789. gadā, kad viņš mira 81 g. vecumā.

Kā redzams no te minētajiem faktiem, slepena korespondences kontrole pastāvējusi jau sen. Ziņas par šādu iestāžu darbību jaunākos laikos, nav nekur piejamas, bet savā laikā „viss nāk gaismā". Cerams, ka arī Pad. Krievijas slepenā dienesta un privātkorespondences kontroles metodes tiks plaši apgaismotas. Protams, tas varēs notikt tikai pēc sarkano varmāku krišanas. Bet zem saules nekas nav mūžīgs!

H. Kreicers

JAUNIE UN VECIE

III
SKOLA

Svarīga ir skola. Uz to liekam lielas cerības un dažkārt gribam, lai tā veic vairāk, nekā spēj. Mums visiem vēl arvienu acu priekšā tā parastā normālā skola, kurā paši mācījāmies un mācījām. Te gribot negribot viļamies, jo mūsu **trimdas skola daudzējādi atšķiras no parastās.** Vispirms jau laika ziņā — ko gan var veikt 3—4 stundās nedēļā? Gaužām maz! (Bet kā būtu, ja šo īso laiku pagarinātu, teiksim, par kādu stundu? Neiespējami taču tas nav. Par to derētu padomāt).

Tālāk — trimdas skola nav obligāta, tā nedarbojas skolu namos ar klasēm, kabinetiem, zāli un citām skolai atbilstošām telpām; tai bieži vien trūkst arī piemērotu mācības līdzekļu; tā samazina skolēnu brīvo laiku un uzliek viņiem lieku darba slodzi, nedodot par to nekādu manāmu reālu labumu. Tā ir — privātskoliņa. Tas viss nevar celt tās svaru un prestižu skolnieku, vecāku un sabiedrības vērtējumā, nevar sekmēt darbību un panākumus. Tā nevar iemācīt kādu kurmet smagāku programmu.

Ja tā iemāca latviski lasīt un rakstīt, Latvijas vēstures svarīgākos faktus pareizā izpratnē un apgaismojumā, Latvijas ģeografiju un populārākās dziesmas, tad tā savu programmu būtu veikusi. Bet programma ir tikai līdzeklis piesaistīt skolēnu latviešu tautai un tās centieniem pēc brīvības un taisnības. Ja izdodas bērnus satuvināt, sadraudzēt, ievirzīt latviešu sabiedrībā un iededzināt aktīvai līdzdalībai savas tautas likteņos, tad trimdas skola savu uzdevumu ir godam veikusi.

Tā nav parastā iemācīšanas skola, tā ir latviskas ievirzes skola, kāds skolas un bērnu (jauniešu) pulciņa vai kluba apvienojums.

Te nu ir gana ko domāt un nopūlēties. Ap programmu, metodēm, praktiskiem paņēmieniem, viedokļiem, organizēšanu, pieeju bērniem un jauniešiem, lai gūtu iespējami labus panākumus.

Ko, piemēram, ņemt no mūsu rakstniecības, ko no gramatikas? Ir skolotāji - gramatiķi, kam tieksme pārāk dziļi doties gramatikas finesēs. Ir literāti, atsevišķu rakstnieku dievinātāji un citu rakstnieku „neieredzētāji". Vēsturē tā pati aina. Vieni jūsmo par kauju varonību (tikai strēlniekus un kalpakiešus!), citi par mūsu veco kultūru un vēl citi par vareniem saimnieciskiem sasniegumiem.

Skaidrs, ka te nepieciešama vienkārša, godīga pieeja, „bez dusmām un kaislībām", lietišķa un objektīva. Ja tādas nav, viegli krītam vienpusīgos pārspīlējumos un pat aplamībās kā vielas izvēlē, tā tās apgaismojumā un izvērtēšanā. **Tas zīmējas ne vien uz skolotājiem klasē, bet arī uz vecākiem un visiem, kas ar runātu vai rakstītu vārdu iet pie bērniem un jauniešiem.**

Neieskatīsim neviens sevi par nemaldīgu un galīgi gatavu, bet uzklausīsim arī citādus uzskatus un allaž pārvērtēsim savējos. Gara mošums nav savienojams ar sastingušu iekonservēšanos savā (dažkārt paštaisnā) pārliecībā, kas strikti noraida jebkuru citu noslieci.

Kā nu sniegt izraudzīto vielu, kā pieiet jaunajiem — svinīgi, nopietni vai jautri, ar jokiem? Dzīvā, tēlainā stāstā, lekcijā vai jautājumos un atbildēs? Nevaram noteikt kādu vienu veidu. Tas atkarīgs no vielas, auditorijas, skolotāja paša garīgās struktūras un citiem apstākļiem.

To pašu latviskās audzināšanas darbu dara arī **vasaras nometne.** Tur atkal gandrīz tie paši ko un kā — cik lielu vietu un laiku veltīt lūgšanām un reliģiskai audzināšanai, cik sportam, sirojumiem, literātūrai, dziesmām, pārrunām, citām nodarbībām; cik laika atstāt pašu dalībnieku brīvā rīcībā u.t.t. Tās pašas teorētiskās un praktiskās problēmas risināmas skautiem, gaidām un citiem bērnu un jauniešu **pulciņiem.**

★

Viena no tām ir **kārtības un disciplīnas jautājums.** No visām pusēm dzirdam, ka vietējās skolas neaudzina kārtībā, ka šejienes bērni un jaunieši ir pārāk izlaidīgi, nepieklājīgi, šausminām ies par jaunatnes noziegumiem. Dažreiz drusku aizraujamies un pārspīlējam, taču visumā jāatzīst, ka tiešām tā ir, sevišķi lielpilsētās.

Kā nu būt latviešu skolās un jaunatnes organizācijās — turēt kādas kārtības normas vai ļauties plūdumam un samierināties — ar nekārtību?

Ja pievilkšot grožus stingrāk, dalībnieki atraušoties, un jau tā nelielais skaits skolās un pulciņos sarukšot vēl vairāk. No otras puses dzirdam arī pretējo, ka arī latviešu bērni un jaunieši izlaižoties, skolas un pulciņi šo izlaidību pietiekami neierobežojot. Laikam savā taisnība kā vieniem, tā otriem.

Mūsu rīcībā ir tā mūsu bērnu un jauniešu daļa, izlase, kam svešums vēl nav dzēsis latvisko seju. To gribam kopt un veidot, sniedzot īpaši latvisko. Zināmu kārtības normu tur nedrīkst trūkt. Ja arī tāpēc no mazuma vēl kas atkristu — neko darīt. Labāk vērtīga kvalitāte nekā mazvērtīgāks kvantums.

★

Trimda ir siets, kas labi sijā. Vienaldzīgais, kūtrais, ērtību mīlotājs, karjērists, modes kalps, garīgais tukšinieks aiziet kopt sevi un savu mantu, vairot noguldījumus un nodrošināt vecumdienas. Tā ir īstenība, ar ko jārēķinās, lai nepiedzīvotu liekas vilšanās. Kā veco, tā jauno sektorā paliek tikai tie, kas Latviju nes savās sirdīs, Latvijas garīgie pilsoņi visās trimdas zemēs. Tie paliks tādi arī tad, ja neviena valsts vairs neatzītu Latvijas neatkarību. Kā veciem, tā jauniem te **viens mērķis** — brīva Latvija, brīva latviešu tauta. Tam nolūkam te veltī brīvo laiku, darbu, naudas ārtavu, mākslu, prasmi, zināšanu un varēšanu. Ar siltu sirdi, skaidru galvu un iecietību te teorētiski un praktiski risina tos jautājumus, kam še pieskārāmies un kas noteic mūsu jaunaudzes augšanu un veidošanos.

Ja nu atsevišķos gadījumos un jautājumos rodas domstarpības starp veciem un jauniem vai dažādiem uzskatiem vispāri, tad turot acīs lielo kopīgo mērķi, vienmēr radīsim izlīdzināšanu un saprašanos. Un ja arī ne vienmēr un ne viss padosies kā iecerēts, taču panākumi būs. To dēļ ir vērts pūlēties kā veciem, tā jauniem.

Savienotās VALSTĪS

KOLORĀDO SPRINGA, (COLO.)

● Kā katru gadu 18. novembra ietvaros, arī šogad Latviešu biedrbas un draudzes valde vāca ziedojumus izsūtīto tautiešu palīdzībai. Saziedotajiem $197, Latviešu biedrība pievienojusi $27,19 — skaidru atlikumu no ienākumiem par 18. nov. piemiņas žetonu — un no aprūpes fonda $40,81; kopējo summu $265,- biedrība nosūtījusi uz Zviedriju Sadarbības komitejai aizvesto aprūpei.

18. novembra atceres gadījumā nav aizmirsta arī Latviešu ģimnazija Vācijā: Latviešu biedrība tai ziedojusi $50,-: $40,- no aprūpes fonda un $10,- — dāmu komiteja.

● Latviešu skolas eglītes vakars notika 20. decembrī Valtoņa zālē. Māc. Ž. Upītes svētbrīdim sekoja skolas bērnu priekšnesumi skolotāju iestudējumā: K. Skalbes pasakas Laimes meklētājs drāmatizējums, tautas dejas, deklamācija, klavieru solo. Biedrības dāmu komiteja pacienāja kā bērnus, tā skolotājus. Laimīgu roku varēja izmēģināt loterijā.

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Grand Rapidu latviešu katoļu draudze laikam būs vienīgā trimdā, kas iegādājusies savu baznīcu, kaut gan skaitliski tā ir samērā maza. Neapšaubāmi te liela loma ir bijusi V. E. bīskapa J. Rancāna atbalstam, kas arī dzīvo Grand Rapidos un nekad nav liedzis savus norādījumus un palīdzību šejienes latviešu katoļiem. Ar lielu sirdsdedzi savai draudzei kalpo prāvests St. Matīss, un sevišķu rosību aizvadītajos gados parādījusi dāmu komiteja. Visi šie apstākļi šo pilsētu tādēļ izveidojuši par latviešu katoļu pulcēšanās centru, jo tā arī ģeografiski atrodas samērā izdevīgā vietā. Te notikusi Amerikas latviešu katoļu pirmā delegātu sanāksme, vairāki dzintariešu sabraukumi, un citas vadošo darbinieku apspriedes. Grand Rapidu latviešu katoļu draudze savu Ziemassvētku eglītes vakaru rīko 3. janvārī.

● Grand Rapidu latviešu biedrības sporta kopas vadītājs Jānis Daukša apmainījis savu ģimenes māju pilsētā pret tādu pašu laukos un tagad dzīvo apm. 15 jūdzes no Grand Rapidiem, Rokfordas apkaimē. Viņa jaunā adrese ir: 6017 Meier Lake Ave., Rd. 2, Rokford, Mich. Dzīves vietas maiņa tomēr nekavē J. Daukšu ierasties uz treniņiem Junior kolledžas telpās, kādi notiek katru ceturtdienu sievietēm un vīriešiem volejbolā un basketbolā no plkst. 7-9 vakarā.

● Svētku laikā iznāk īsa saruna ar latviešu farmeri, bijušo Madonas apriņķa agronomu Pēteri Finartiju, kas jau vairākus gadus saimnieko Grand Rapidu apkārtnē. Domādams, ka ziemas periodā dzīve farmā ir klusāka, mēģinu to iegalvot arī agr. F. „Dažkārt sanāk tieši otrādi", skan atbilde, „jo bieži sagadās tīri nejauši un neparedzēti darbi." Pēkšņi uznākušais aukstums sagādājis dažas rūpes un lielus pienākumus sakarā ar ieziemošanu, un parastie darbi farmā jāveicot ar tādu pašu rūpību kā vasarā. Agr. F. sūdzas, ka cenas par spīti kāpjošai tendencei tirdzniecībā, ražotājam tās slīdējušas uz leju. Tā viens kvarts piena maksājot taisni par 1¢ mazāk, nekā ap to pašu laiku pagājušā gadā, kukurūza 20¢ bušelī lētāk, u. t. t. bet nodokļu likmes augot. Pirmajā farmošanas gadā viņš maksājis $69,- nodokļos, pag. gadā $160,- un šogad $180,-. Ar uzsvaru agr. P. Finartijs piebilst: „Farmerim bezdarba nav!"

● Pirms svētkiem vairāki latviešu jaunieši bija devušies slidot uz Reed ezeru pilsētas nomalē. Ezers visumā bijis aizsalis, bet dažas neaizsalstošas vietas apzīmētas ar zariem un citām zīmēm. Naktī tomēr bijis sals un spožo ledu klājusi viegla sniega kārta. Tādēļ arī viena no latviešu meitenēm pēkšņi ielūzusi ledū un sākusi grimt. Nezaudēdama aukstasinību un būdama laba peldētāja, viņa turējusies virspusē un pārējiem piepalīdzot, izkļuvusi uz stingrāka pamata, gan diezgan krietni izsalusi un arī mazliet nobijusies. Šāds gadījums ir brīdinājums citiem, ka ir liels risks slidot vietās, kur nav uzraudzības vai pārbaudīts ledus.

● 21. decembrī Skrundas skautu un gaidu tautisko deju grupa Ieviņas Ziediņas, Ilzes Jansones un Rudītes Jirgensones vadībā pilsētas mākslas mūzejā piedalījās uzedumā „Ziemassvētki dažādām tautām", ko tieši pārraidīja arī WOOD televīzijas raidītājs. Priekšnesumus deva arī ukraiņi, lietuvieši u. c.

CEĻA VĀRDI

Cilvēka dzīve ir pilnīga, ja viņš pats visu pētī, sver un izšķiras par to, ko atzinis par pareizu. Vilis Olavs

☆

Ja tu gribi mācīties un pasaulē ko sasniegt, tad esi par visām lietām jautrs. Sapņi un sevī nogrimšana padara cilvēku ar laiku vienaldzīgu pret visu ko, šo sapņu saldums pāriet rūgtumā. No tā lai Dievs katru pasarga. Jānis Poruks

★

Latvietis, — kas no visas sirds mīlē latviešu valodu un tautu, rūpēdamies par tās labklājību, kur un kā to spēj.

Krišjānis Barons

Mariss Vētra

DON HUANS UZ CIETOKŠŅA

ATMIŅAS PAR PIRMO PATSTĀVĪGO OPERU KANADĀ

III

Kad sēde bija vienojusies par šlajdebess teātra celtni zem zvaigznēm Publiskā dārzā un runāja tikai par to, kā to izdarīt vislētāk, es tomēr nosēdēt vairs nevarēju. Citadeles kalns stāvēja man acu priekšā un smaidīja, kā glābiņš vēl nepārrunātām, bet jau sen noraidītām iedomām par operu ar pašu mākslinieciem Halifaksā. Man vajadzēja runāt Don Huāna labā. Atstājis dibensolu domes zālē, devos tieši pie priekšsēža.

— Atvainojiet mani, bet es nevaru vairs izturēt, — sacīju.

—Jums jāgaida, — viņš bargi pamācīja. — Jūsu jautājumu mēs pārrunāsim vēlāk, — viņš piebilda ar tik samāksloti laipnu balsi, ka tajā saklausīju Don Huāna bojā eju. No runāšanas nu nekādi vairs nevarēju atteikties. Aiz manis stāvēja Citadeles kalns, un tajā iegremdētie cietokšņa mūri netālu aiz pilsētas valdes sienām.

— Ne par „manu jautājumu", bet par Teātri zem zvaigznēm gribu dot padomu, — izšāvu, un no visām pusē sajutu ledus ilenus savā mugurā.

Mana angļu valoda bija ļoti savdabīga ar ausis griezīgām individuālitātes iezīmēm. Savu runu pie tam nebiju ne gatavojis, nedz iemācījies. Tā bija īss, bet spontāns izvirdums. Vēl tagad brīnos, ka mani kāds saprata.

— I'm surprised, — sacīju — ka ar Teātri zem zvaigznēm jūs gribat iznīcināt Publisko dārzu. Tas ir slavens visā Kanadā. (Tā biju lasījis 200 gadu svētku propagandas brošūrās un — izlietoju). Tā vecie koki, krāšņās ziedu dobes un mazā klinšupīte ir atrakcija paši par sevi. Tos nedrīkst apēnot ne ar kādu teātri. Dārzs pats par sevi jāizlieto turistu vilināšanai uz svētkiem. (Ja personīgi arī tā nedomāju, to pateikt haligoniešiem nebija nekāda grēka. Mani vadīja daudz augstāka ideja par mazim meliņiem). Bez tam es dzirdēju ļoti augstas summas, ko izmaksās skatuves, akustiskās sienas un publikas sēdvietu iekārtošana, — turpināju — bet nedzirdēju nekādas aplēses par to, cik tukstošu un cik gadu prasīs skatuves lūžņu novākšana, nomīdīto zālāju, izpostīto puķu dobju atjaunošana un dārza savešana agrākā kārtībā. I'm really surprised! (Šo izteicienu pratu labi izrunāt, tāpēc lietoju to, cik spēju). Es patiesi brīnos, ka neviens no operetes uzvedējiem nav pacēlis savu skatu pāri Publiskam dārzam uz — Citadeles kalnu. Vecais cietoksnis ir kā radīts Teātrim zem zvaigznēm. Tur ir atmosfaira, romantika, — vēsture! Un pašā pilsētas centrā, no katra tramvaja un katrai mašīnai jo ērti sasniedzams. Mūros nevajadzēs arī akustisko sienu, un skaņa koncentrēsies labāk, nekā dārzā ar sienu. Elektrība uz Citadeles kalna sen ievilkta, un Teātrim zem zvaigznēm tur būs tikai jāpagarina elektriskie vadi. Nekādā gadījumā tas neizmaksās $3.000,-, bet augstākais — $300,-. Ar teātri cietoksnī nolaistais Citadeles kalns atkal sāks atkopties, un var kļūt par jaunu atrakciju pilsētas svētkos. —

Mana runa nebija gara, bet — grūta. Tā prasīja no manis tādu piepūli, ka pat nejutu, vai un kā manī klausījās pilsētas dižmaņi. Kad beidzu, Domes zālē valdīja kapa klusums. Brīnījos. Vai tiešām Citadeles kalns neizglābs Don Huānu? Klusu atkāpos uz savu dibensolu. Kad atsēdos, piecēlās galva, es domāju — pilsētas galva, mērs un svētku komitejas priekšsēdis.

— Paldies! — viņš sacīja un smaidīja. — Par velti esam tik daudz runājuši. Vai tas nav savādi, ka bijām aizmirsuši Citadeles kalnu? Atnāk svešinieks un — parāda. Vai kādam pie tik priekšlikuma būtu kas ko piebilst? Pateicos, pieņemts.

Mans jautājums par operu vēl nebija pacēlies, bet arī tas bija pieņemts. To skaidri zināju. Halifaksas cietoksnis šauj tikai no viena lielgabala, bet ja es tuvumā — tad rīb. Halifaksas cietoksnim ir spēks! Par Don Huānu svētku sēdē nebija runāts vēl neviena vārda, bet dibensolā mani pēkšņi pārņēma bailes par to pārgalvību, ko es mu uzņēmies. Leporello man bija, bet kur ņemt Don Huānu? Donnu Annu varētu veikt Džūna, bet kas dziedās Donnu Elviru? Ronalds Bērs (Beare) — Ottavio, Eris — bu gan jau . . . Skaidrs man bija vienīgi tas, ka Citadeles kalns pasniedzis roku Don Huānam, un arī es to nedrīkstu pievilt.

Bez liekām sarunām drīz vien pilsētas raženie Don Huānam pieprasīto $6000,- vietā man atvēlēja $4.000,-. Daudz svešu cilvēku pēc tam man spieda roku un apgalvoja, ka arī atlikušie tūkstoši man esot droši, bet tikai aiz pieklājības pret tradicijām tūdaļ neesot atvēlēti. Nejutos tomēr nedz laimīgs, nedz arī uzvarētājs. Ne es, bet Citadeles kalns bija uzvarējis aizspriedumus pret operu, un mani cīniņi tikai vēl sākās.

Pēc lielās sēdēšanas un īsās runāšanas, briesmīgi slāpa. Vienatnē izdzēru divi pudeles alus. Kā godīgā ostas pilsētā Halifaksā vienkāršākos krogos alu dzer no lielajām kvarta pudelēm, bet ne no mikiņiem un pintiem. Tas palīdzēja. Pēc alus uzkāpu Citadeles kalnā — pateicos, pametu acis uz okeanu un devos mājup. Cik nu tur bija no mājas, tā bija vienos ziedos — tur bija rozes, tur bija neļķes, tur bija neaizmirstules un daudz tādu ziedu, kuŗus personīgi nepazīstu. Otrā rītā pienāca jauns, vēl lielāks puķu sūtījums. Ar puķēm piepildījās visi spaiņi un tukšās piena pudeles, visas vāzes un krūzes un kannīņas. No pārsteiguma būtu sasilmis, ja nepaglābtu tālrunis. Publiskā dārza direktors tālruņi ziņoja, ka es esot paglābis publisko dārzu no izpostīšanas un šo dārzu varot uzskatīt nākotnē gandrīz kā savu privātīpašumu. **Ziedus es nekad vairs nedrīkstot pirkt, nedz** pasūtināt, bet man tie esot jāpieprasa publiskā dārzā. Vai es nevēlētos šai dārzā sarīkot kādas viesības? Visi vārti tikšot noslēgti un es pa dārzu varēšot vēl ceru izmantot. Līdz šim nav iznācis laika. Līdz šim Publiskā dārzā esmu plūcis tikai pa divi-trīs puķītēm, bet katru reizi, kad gāju pa tam cauri, uz mani ir noskatījušies gan sargi, gan dārznieki, gan policija, un viens kārtībnieks reiz neapmierināts papurināja ar galvu, bet neviens mani nav aizturējis nedz sabāris par to. Vecajam Halifaksas cietoksnim ir zīmīga ietekme pat uz dārzniekiem un policiju.

(Turpinājums sekos)

TLB SESTDIENAS SKOLAS SAIME

gaida audzēkņu vecākus, brālīšus, māsiņas un visus skolas labvēļus uz

ZIEMASSVĒTKU EGLĪTI

4. janvārī, pl. 4 p.p. Sv. Andreja baznīcas telpās. Būs īpašs Ziemassvētku uzvedums, priekšnesumi, rotaļas un Ziemassvētku vecis.

SACENSĪBA LATVIEŠU BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM BRĪVAJĀ PASAULĒ

Lai veicinātu jaunatni kristīgai un latviskai pašdarbībai, JKS Vācijā Jaunatnes audzināšanas padome izsludina noteikumus otrai rakstu darbu sacensībai bērniem un jauniešiem brīvajā pasaulē.

Temas: I. grupā bērniem no 7 - 10 g. v.: Mana vakara lūgšana; Kristus bērniņš; II. gr. 11 - 13 g. v.: Mūsu dienišķā maize. Pirmoreiz dievkalpojumā; III. g. jauniešiem no 14 - 18 g. v.: Kristīgā ticība — tās vieta manā dzīvē; Kādu es vēlētos latviešu jaunatnes kristīgo darbu.

Katrs dalībnieks var izvēlēties vienu rakstu darbu, kuŗu var arī illusrēt. Sacensībai domātie darbi iesūtāmi JKS Vācijā. Jaunatnes audzināšanas padomes priekšsēdim J. Sudrabiņam, (24 b) Eutin/Holst., Rettberg-Kaserne, Bl. D - 42, Germany. Pieņems darbus, kas nodoti pastā ne vēlāk par 1959. g. 15. martu. Darbus iesūtot, uz aploksnes kreisā stūrī jāuzraksta atzīme „Sacensība"; kā arī jāpievieno slēgta aploksne ar pilnu vārdu, uzvārdu, dzimšanas datiem un adresi. Sacensības darbus vērtēs žūrijas komisija — Jaunatnes audzināšanas padome. Tās lēmums būs galīgs.

Par labākiem darbiem žūrija piešķirs godalgas: I. grupai 1. godalga Valža „Staburaga bērni", 2. god. Birznieka-Upīša „Pastariņa dienas grāmata", 3. god. N. Kalniņa „Anitas stāsti"; II. gr. 1. god. J. Širmaņa „Krikšis un Tomiņš Amerikā", 2. god. N. Kalniņa „Rotaļas negaisā", 3. god. J. Širmaņa „Gaujas viri"; III. gr. 1. god. Brāļu Kaudzīšu „Mērnieku laiki", 2. god. L. Bērziņa „Mūža rīts un darba diena", 3. god. K. Kundziņa „Mūsu ticība". Bez tam paredzētas arī vēl atzinības balvas. Kā godalgas, tā atzinības balvas žūrijai tiesības sadalīt vai pārkārtot. Godalgoto un pārējo iesūtīto darbu pirmpublicēšanas tiesības patur JKS.

„UGUNSKURA"

jaunākajā, 21./195. numurā I. E. Vērzemnieka, A. Andersones, Irmas Vīksniņas, Burtnieku Krusttēva, Cēsu Valda u. c. darbi. Žurnāla četru numuru abonements maksā $2.-, ko var nosūtīt S. Leimanim, 123 Humberside Ave, Toronto 9, Ont. Canada, vai ASV — R. Čakam, 9534 W. Harrison Ave, West Allis 19, Wis.

APNIKUŠAIS KINO

EIROPAS FILMU PRODUCENTI CER AR JAUNO „VAMPU" CĪNĪTIES PRET KINO SLĒGŠANAS DRAUDIEM

Pēckaŗa gados kino teātŗi gandrīz visā pasaulē, uzrādot agrāk nebijušu apmeklētāju skaitu, bija kļuvuši par pašu galveno masu izklaidēšanās līdzekli un mākslas interešu apmierinātājiem. Pēdējo gadu laikā pēc vērojumiem no vairākiem pasaules stūŗiem, pie kino kasēm jaušami pamatīgi atplūdi. Ja, piemēram, Rietumvācijā 1957. gadā, salīdzinot ar 1956. gadu, kino apmeklētāju skaits bija vēl pat pieaudzis par 9%, sasniedzot apmēram 800 miljonu skatītāju gadā (kas kino kasēs atstājuši 1,02 miljardi marku!), tad šogad kino apmeklētāju skaits caurmērā samazinājies par 15%. Gandrīz līdzīga aina vērojama arī Austrijā, Šveicē un Francijā. No Eiropas zemēm visiespaidīgākie kino apmeklētāju atplūdi laikam ir notikuši Anglijā, kur kino teātŗi, salīdzinot ar 1951. gadu, šogad ir zaudējuši aptuveni 40% no saviem agrākajiem apmeklētājiem. Pēc Renka filmu sabiedrības ziņām šogad tā slēgusi jau 80 kino teātŗus, jo to apmeklētāju skaits Anglijā no 1650 miljoniem 1948. gadā šogad samazinājies uz 910 miljoniem. Arī ASV kino apmeklētāju skaits pēdējos 10 gados samazinājies par aptuveni 35%. Līdzīgas ziņas nāk arī no Austrālijas, kur, īpaši Melburnā „pēdējo elpu" izpūšot vairāki mazie kino teātŗi.

Vai publikai kino būtu apnicis? Daži šis nozares lietpratēji to gan apgalvo, bet, šķiet, ka savi nopelni pie visā pasaulē draudošā kino teātŗu bankrota ir televīzijai. Anglijas kino teātŗu īpašnieki pat aprēķinājuši, ka katrs no jauna uzstādīts televīzijas aparāts „apēdot" ik gadus 65-100 kino teātŗu ieejas kartes. Anglijā, kā zināms, pašlaik ir aptuveni 9 miljoni televīzijas aparātu, kuŗu programmai seko apmēram 60% no visām angļu ģimenēm.

Pie visa tomēr televīzija vainīga nav, jo, piemēram, ASV, kur šī slavētā un peltā ierīce ir izplatīta vairāk kā jebkur citur pasaulē (apmēram 42,5 miljoni aparātu, un programmām seko aptuveni 80% no visām ASV ģimenēm), pašā pēdējā laikā, secinot no statistikām, kino teātŗu apmeklētāju skaits atkal lēnām pieaug. Pieaugums galvenokārt iet par labu uz krāsu filmu lēses. Pieņem, ka katrā ziņā kino teātŗiem turpinās samazināties tā sauktie gadījuma apmeklētāji, kas dažreiz meklē, kur „nosist laiku", bet nostiprināsies pastāvīgā publika, kas bez kino nespēj dzīvot . . .

Cīņa par eksistenci filmu producentu spiedīs filmēt vienīgi labus darbus, kas spējīgi konkurēt ar televīzijas raidījumiem, vai meklēt citus jaunus ceļus publikas pievilkšanai. Šķirstot literātūru par attiecīgo jautājumu, var gandrīz pieņemt, ka publikas pievilkšanas nolūkos filmu modē Eiropā atkal ievedīs „vampa" tipu, kas mūsu gadsimta pirmajos gadu desmitos kārtīgu mietpilsoņu fantazijā ar tīri sātaniskiem paņēmieniem godīgus ļaudis pazudināja visādu kaislību virpuļos. Par visu laiku labāko „vampu" un vīriešu pazudinātāju mēdz vēl arvien uzskatīt Marlēnu Ditrichu, kas ar kārdinoši (melni!) zeķotiem ikriem vien jau pazudināja citādi godīgus pilsoņus, vismaz uz kino kasu pildīšanu . . . Protams, kādreizējo īso dāmu tērpu un sevišķi bikinī modes laikā, kad atsedzās daudz lielāki epidermas laukumi, „vampa" vērtība kino teātŗos stipri samazinājās. Vismaz Eiropas kino publika tagad šķietami ir atēdusies ne vien no daimoniskās eksistenciālistu pagrabu vaļības, izpūrušajiem fūriju matiem un apžņaugtajiem puloveŗiem, tāpat kā sākumā no Holivūdas importēto atomisko krūšu viļņojuma līniju invāzijas. Šķiet, ka publika ir pārbaŗota arī ar „kritušo eņģeļu" tipiem, pie kuŗu galvenajām pārstāvēm mēdz pieskaitīt Brigitu Bardo, kuŗu ne bez pamata uzskata arī par visu laiku iespaidīgāko izģērbšanās mākslas pārvaldītāju.

Tā kā izģērbjamā daudz pāri vairs palicis nav, tad jauno „vampu" filmu producenti, cik jaušams, grib ieģērbt tā, ka sevišķi izceltos ķermeņa augšējie reģioni (pēc Imperijas stila), bet lejas reģionos ar brīvi krītošām drānām radīt illūzijas no Marlēnas laikmeta. Jaunais „vamps" būšot vēl iespaidīgāks par Marlēnu, kas darījusies vienīgi ar kājām . . . Vampa „luksus sievišķību" domā papildināt pat ar parūkām, kažokādas apmetņiem un citiem iespaidīgākiem līdzekļiem, cerībā, ka tie vīriešiem beidzot liks uztrūkties no gaŗo gadu letarģijas un no jauna pildīs arī kino kases. Par cik šī spekulācija piepildīsies, protams, rādīs nākotne. V. As.

Autoceļiem „jubileja"

Nesen Vācija atzīmēja savu slaveno autoceļu 25 gadu jubileju, kuŗai par godu Rietumvācijas satiksmes ministrs atklāja kādu jaunu 100 km. gaŗu ceļa posmu pie Hamburgas. Paplašinātā veidā 1933. gada rudenī sākto vācu autoceļu būvi mēdz pieskaitīt pie Hitlera pozitīvajiem nopelniem, bet tā tomēr nav viņa ideja. Tai pirmsākumi meklējami jau 1908. gadā, un pirmie šādi ceļi sākti būvēt 1913. gadā pie Berlīnes. Jau 1930. gadā bijuši nobeigti plānojumi 17.000 km. autoceļu būvei, no kuŗiem pirms 2. pasaules kaŗa izbūvēti 4.000 km.

NOSTĀSIMIES . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

rumi. Ir nepieciešami kādi priekšnoteikumi, kādi priekšdarbi, tāpat kā ceļot jaunu ēku ir nepieciešams iepriekš notīrīt gruvešus un uzcelt sastatnes. Tātad, lai brīvi sludinātu ideālismu, mums jānovērš vispirms šķērslis — sociālisms.

Mēs esam cerējuši un gaidījuši ,ka kaŗš sagraus sociālisma cietokšņus. Tas nav īstenojies un, liekas, arī neīstenosies. Mēs esam cerējuši uz revolūcijām Padomju Savienībā, tās satelitos un Ķīnā, bet nekas nav īstenojies, un tagad šādas iespējamības ir daudz tālāk no īstenības, nekā tas bija agrāk.

Bet ko tad darīt, vai nolaist rokas vai, piemērotāki izsakoties — pacelt rokas un padoties? Nē, tik tālu vēl neesam. Mums atliek idejiskā cīņa pret sociālismu gara ieročiem, kur mēs ikviens varam būt sekmīgs cīnītājs, ja tikai šādu nepieciešamību apzināmies. Tikai neiesim kailām rokām, bet labi apbruņoti zināšanām, tikumiem. Lasīsim sociālistu rakstus, bet lasīsim arī pretsociālistu darbus, raudzīsimies paši vaļējām acīm dzīvē, vērtēsim, salīdzināsim. Nepietiek ar noliedzošo, negātīvo cīņas veidu — sociālismu vai komūnismu noniecinot un noliedzot; **nepieciešama arī otrā puse — pozitīvais cīņas veids**, t. i., parādot, ko likt vai paturēt noniecinātā vietā. Šis atzinums vēlreiz rāda, ka, gribot negribot, jāspēj un jāprot aizstāvēt tagadējā ,labākā iekārta, t. i., kapitālistiskā.

Bieži dzirdam runās un sastopam rakstos žēlošanos vai pārmetumus, ka rietumniekiem trūkst jaunu ideju. Kas par niekiem! Vai var būt vēl kāda cita cēlāka ideja par šo — iedegties un iesaistīties garīgā cīņā par savas tautas un visas cilvēces brīvību! Un kas var būt dedzīgāks cīnītājs par jaunatni, bet tikai ar noteikumu — ja grib un prot izvēlēties pareizo virzienu un līdzekļus.

A. Sala.

A. Nulīša viņete

(2. turpinājums)

„Kāpēc tad tu viņu apprecēji? Pēkšņi pamodies bruņnieciskums?"

„Varbūt. Bet vai tam kāda nozīme? Vai es šodien būtu citāds, ja man Slokā būtu palikusi nevis sieva, bet mīļākā?"

„Sieva? Likuma priekšā tev Slokā arī tagad ir tikai mīļākā, jo neviens likums neļauj noslēgt citu laulību, kamēr pirmā vēl spēkā. Ja kāds to dara, tad viņu par to soda, un par likumīgo atzīst tikai pirmo laulību. Likuma priekšā tu esi mans, ne kaut kādas tur Monikas vīrs. Bet tas nav svarīgais. Svarīgi ir, ka stundu pirms došanās ceļā pie manis, tu devi solījumu citai."

Imants bija aizsmēķējis jaunu cigareti un ar nodzēsto sērkociņu sadurstīja pelnu traukā vecās papīra iemuti.

„Nesaki, Inta, tik nicīgi: kaut kāda tur . . . Tu nezini, ko tur nozīmē būt vienam, vai būt kopā ar cilvēku, kas tev gatavs palīdzēt un kas tevi mīl."

„Un tu viņu — arī mīlēji?"

Viņa pati par sevi brīnījās — viņai tagad būtu paticis, ja Imants būtu pateicis drošu, skaidru jā.

Bet Imants klusēja — minūti, divas. Ne tādēļ, ka jautājums viņu būtu pārsteidzis — cik reižu viņš to jau pats nebija vaicājis? — Bet tādēļ, ka vēl vienmēr nezināja, kā uz to atbildēt. Kā izskaidrot paēdušajam, ka zaga tāpēc, ka mocīja bads?

Viņš ieņēma dziļu malku no biezās, melnās kafijas, ko viesu apkalpotāja bija nolikusi viņiem priekšā.

Beidzot viņš saņēmās.

„Jā — un nē. Nevar nemīlēt cilvēku, kas nešaubīgā ticībā ieliek savu dzīvi tavās rokās, un kas gatavs tev kalpot, tev palīdzēt, tevi aizstāvēt. Bet —"

Viņš atkal apklusa.

Kā lai pasaka, ka ir starpība starp mīlestību un mīlestību? Kā lai pierāda, ka laiks viens pats mīlestību nevar nokaut — tāpat kā laiks viens pats nevar dziedināt rētas dvēselē?

„Bet?"

„Tu to nevari saprast, Inta. Tu to nekad arī nesapratīsi. Es labi varu iedomāties, ka tev šie gadi nav bijuši viegli, ka tev bijis jāstrādā un jāpūlas un, droši vien, arī jācieš. Bet — tu nekad nesapratīsi, ko tādam, kas gadiem gan fiziski, gan garīgi bijis bēglis, nozīmē beidzot atrast cilvēku. Tu nezini, kā tas nomierina, ja naktī pamostoties un dzirdot, ka pa ielu gar logu atkal aizdārd zināmais melnais auto, tu tumsā dzirdi kāda cita elpu — un zini, ka tas cilvēks ir par tevi. Ka tas tevi nenodos, ka tas tevi slēps un aizsargās. — Tādam pieķeras, pie tāda paliek, to neatstumj.

Bet mīlēt?

Ne vienmēr tas, ko mīlam, ir cildens, skaists un labs. Cik ievērojamu vīru nav iemīlējuši pat ielas meitas? Tas, ka Monika bija laba, vēl nenozīmē, ka man viņa bija arī jāmīl. Mīlestība ir viens; pieķeršanās, saradums, uzticēšanās — pavisam kas cits. Tevi es mīlu, ar Moniku mani saistīja kopīgās briesmas un — tukšums."

„Tu mani tātad salīdzini ar ielas meitām?"

Imants nopūtās.

„Inta, vai tāpēc mēs šodien pēc vairāk kā desmit gadiem satikāmies, lai sāktu strīdu un apvainojumus un pieķertos vārdiem? Desmit gadus es gaidīju šo brīdi, un bija laiks, kad vairs necerēju, ka tas pienāks, bet tagad mēs to sadrumstalojam sīkā ķildā. Neaizmirsti, ka Monika pašreiz maksā par manu brīvību — ar savējo. Par tiesību, saukties Jāņa Augara sieva, viņa maksā, izciezdama visas tās mocības, kādas vien turienes moku kambaŗu speciālisti spēj izgudrot."

„Par to, ka tu izbēgi?"

„Jā. Tieši par to. Un esmu pārliecināts, ka viņa to dara ar prieku — ja viņa ir vēl dzīva. Tikai viens viņu sāpinātu — ja viņa zinātu, ka mani sauc Imantu Straumēnu, un ka man šeit sieva. Bet, varbūt, — arī tas viņai liktos pareizi. Jo viņai viss likās pareizi, ko es darīju."

Inta noskurinājās.

„Tu to viņai nekad neesi teicis?"

„Es jau pats nezināju, ka tu esi šeit."

„Nē, ne to. Bet ka tev cits vārds, un ka esi bijis precējies?"

„Kāda tam būtu bijusi nozīme? Kopš četrdesmit piektā gada biju Jānis Augars. Un Jānis Augars bija neprecējies."

„Un tas, ka viņa tagad tevis dēļ cieš, tevi neuztrauc?"

Viņš rūgti iesmējās.

„Neuztrauc! — Kas tas par vārdu: neuztrauc! Viņi mēģināja Moniku lietāt kā ēsmu manis atvilināšanai atpakaļ Slokā. Es viņus noraidīju, teikdams, ka man viņas liktenis vienaldzīgs. Iespējams, ka sakarā ar to viņai liks mieru, bet tikpat labi iespējams, ka viņa jau likvidēta."

„Un tu par to runā tik mierīgi?"

„Ko es varu līdzēt? Ja es šodien atgrieztos, lodi pakausī dabūtu ne tikai es, bet arī viņa. Kas ticētu, ka viņa par maniem bēgšanas plāniem nekā nezināja? — Neviens. Un ja es nebūtu bēdzis, tad tikpat kādu dienu atklātos, ka mans īstais vārds nav Augars, bet ka esmu fašistu virsnieks Imants Straumēns. Un tāpat mums būtu gals. Man — par manu tumšo pagātni; viņai — par manis slēpšanu. Jo arī to neviens neticētu, ka viņa nav zinājusi, ar kādu noziedznieku apprecējusies. Un pat, ja ticētu, tad tomēr likvidētu — par brīdinājumu un mudinājumu citām sievām turēt acis vaļā. Jo kas tā par sociālistiskās valsts pilsoni un lielo brīvību mantinieci, kas gadiem spēj nodzīvot kopā ar kaŗa noziedznieku un tēvijas nodevēju," nezinot un nemanot, ar ko dzīvo kopā?"

Pagāja labs brīdis, iekāms Inta attapās.

Desmit gadu gaidīšanas, cerību, izmisuma, asaru, ilgu — un atkal cerību un vilšanās un jaunu cerību — viss bija iegūts un zaudēts pāris desmit minūtēs.

Viņa vēlreiz paskatījās vīrietī, kas kādreiz bija tās vīrs, bet kas tagad saucās Valdis Grants; ko viņa kādreiz bija mīlējusi tāpēc, ka viņš bija taisns, krietns, godīgs un bruņniecisks, bet kas tagad mierīgi ļāva aiziet bojā cilvēkam, kas viņam bija uzticējies.

Imants?

Šis cilvēks ar nicīgo smīnu, ar pētīgo, neuzticīgo skatu dzīvajā acī, ar nervozajām rokām, kas ne mirkli nevarēja būt mierā — tas lai būtu viņas mierīgais, nosvērtais, sirsnīgais Imants?

Viņas Imants, viņas vīrs?

Un tad viņa teica, ko domāja.

„Tu man esi kļuvis svešs, Imant, un — man bail no tevis. Tu runā par mīlestību, bet tai pašā laikā bez sirdsapziņas pārmetumiem nodod mocītājiem cilvēku, kas tevi mīl. Agrāk tu tāds nebiji."

„Agrāk es nebiju dzīvojis desmit gadu pasaules visbrīvākajā un laimīgākajā zemē."

„Tas vien tevi nav pārvērtis."

„Kas tad?"

„Nezinu, bet tas vien nevar būt. Nevar būt, ka visi mūsu tautas locekļi šodien būtu kļuvuši tev līdzīgi."

„Tas gan, laikam, ļoti briesmīgi — būt man līdzīgam?"

„Man liekas — jā."

Imants neatbildēja. Intas secinājums bija tik negaidīts, ka vajadzēja paiet laikam, lai to uzņemtu un saprastu. Ko viņš bija darījis vai runājis nepareizi? — Protams, patīkamāk būtu, ja Monika tagad neatrastos tur, kur viņa atradās, bet labāk viņai nebūtu klājies arī tad, ja pirms aizbraukšanas viņš to nebūtu apprecējis. Un viņš vēl šobrīd nevarēja pateikt, vai toreiz Slokā viņam jau bija, vai nebija pilnīgi skaidrs, ko viņš darīs, nokļuvis Vācijā.

Zemapziņā — jā. Bet izdomāts, līdz galam apsvērts? — Līdz galam apsvērts nebija nekas — tai ziņā viņa sirdsapziņa bija skaidra.

Viņš aizsmēķēja jaunu cigareti.

„Tad jau — tad jau viss bijis velti. Mana bēgšana, mana slapstīšanās — viss . . . "

„Melo pasaulei, Imant, bet nemelo man un sev. Nezinu, kā tu esi paglābies, uzdodamies par Jāni Augaru, bet to tu nedarīji, lai saglabātu Intai Straumēnai vīru, bet lai pats paliktu dzīvs. Un kad tu bēgi pāri uz Rietumvāciju, — arī tad tu nedomāji ne par ko citu, kā par paša dzīvības glābšanu. Bet to tev neviens nepārmet. To mēs visi esam darījuši un darām."

„Ko tad tu man pārmet?"

„To, ka esi kļuvis ciets, un nežēlīgs, un — "

Viņa aprāvās.

„Un?"

„Un egoists. Tu domā vairs tikai par sevi. — Vai tā nav? Kad tu pirmīt klaudzināji pie manām durvīm, tu rūpējies vienīgi, kā mani apklusināt, lai es savā priekā neizkliegtu tava vārda. Un Rūtu redzot, tev nebija citu domu, kā tā, ka viņas eksistence varētu nozīmēt tava pašlepnuma ievainošanu. Ka tu tai pašā laikā pats esi bijis man ir fiziski, ir garīgi neuzticams — tas tev nenāca prātā."

Imants neatbildēja. Inta, apklususi, vēlreiz it kā gribēja ko teikt, bet tad pārdomāja un klusēja, pa laikam slepus paskatīdamās sienas pulkstenī, kas karājās telpas tālākajā galā, pāri Imanta galvai. Un katru reizi, kad viņa skatījās baltajā ripā pie iezaļganās sienas, viņa zem melnajiem rādītāju pirkstiem redzēja rūgtā smīnā savilktas lūpas, mazliet trīcošu neredzīgās acs plakstu, un dziļās rievās sarauktu pieri.

(Turpinājum sekos)

JĀNIM STROD

MĀKSLINIEKS NO D

Gleznotājam Jānim Strodam ir ne tikai spēcīgs talants, bet ar īpatnējs gājiens un uztvere, kam ir zināma parallēle ar Vincentu Van Gogu. Šis īpatnējais ir iedzimts no Latgales, bet māku viņš apguvis Rīgā un Vāczemē. Jānis Strods ir autodidakts, bet pamatīgs. Viņa akadēmija bija viņa paša dzīvoklis, kur ieradās Milts, Kalnroze, Ābelīte, Tīdemanis, Vidiņš Norītis, Junkers un citi.

„Tie visi ko stāstīja," saka mākslinieks. „Bet neviens man nedeva tāda grūdiena kā Jānis Kalmīte."

Būdams vēl jauns mākslinieks, viņš iekala galvā zināšanas, par krāsām un to varu, par to, kā tās ēdas un sedzas. Viņa lielais dzvoklis ir pilns ar visdažādākiem retumiem: daudz Zelta Ābeles izdevumu, seni, kokā griezti krucifiksi, Valsts papīru spiestuves izdotie Latvju raksti, Latvija 20 gados, Latvju balets, dzelzs laikmeta cirvis, izilkts no Daugavas dzelmes, Latgales māla trauki, un daudz citu lietu. To visu, tāpat kā neskaitāmas dārgas grāmatas par glezniecību, Strods cītīgi izpētījis. Un kad viņš domāja par akadēmiju, tad dažs labs glez-

notājs, īpaši sla
tis Jonins, centā
lai skola nesaboj
dabisko skaistu
pilni ar mistisko
virmo. Un tā ir l
nevar iemācīt. K
to grūti pateik
vienkārši izdodas
slinieku viņu vē
tā vidējās paau
īpaši viņa draug
te, tāpat jaunie

„Slaveni glezn
vienkārši," sacī
nere. „Bet tas v
nis Strods to v
biski." Viņam
redze. Viņš āt
das, izstrādā.
nost. "Jāmāk
traukt," viņš n

Lietuvieši un
mie, kas atzina,
dam ir dabiski
dziļa un smal
Viņš atšķiŗas a
sižetu: tiltiem
portretiem, puķ
Pudelēs var vie
sas, kas runā s
zināmi, daži an
pudeles vien z
tās ir Stroda s
dzi gleznotāji t

Jānis Strods savā darbnīcā.

ĢIRTS SALNAIS

(186. turpinājums)

Arī Beatrisei uzmācās raudiens. „Ai, ai, ai,"
si šņukstot šūpoja galvu. Bija ilgi un grūti s
spiež, kamēr varēja sākt rakstīt:

„Karalis ir miris! Lai dzīvo karalis!"

Plkst. 11 no rīta.

Nabaga, nabaga Leonards! Nabaga Leona
tais Ķēniņš, mūsu ganību lepnums, mūsu ga
spodrais un simpatiskais princis ir miris . . .

(Nu neesmu nemaz droša par ziņojuma de
virsraksti laikam bija tādi:) „Brūnās Mandele
angusu nošauj policists. Policists nošauj vērs
Pūlis prasa visu nelaimju cēloņa — Daga Dill
Pirmo godalgu saņem mazā farmeŗu zēna brilj
fordietis, bet restorānu tresti, asā un nežēl
rencē, sacenšas, lai nopirktu nabaga Leonard
graustu.

Beatrisei uz mirkli aizžņaudzās elpa. Rak
nas burtu šņakstienos viņa dzirdēja skanām
dus. Bet pirksti nemaldīdamies atrada taustī
melnu uz balta:

„Prasiet nu vēl, vai dzīvniekiem ir dvēse

Izvests no telts, ieradis, ka vienīgās, kuŗa
kopt un vadāt, nav te, Leonards atsakās kust
tikai izmisumā šņāc un krāc. Kaut mūsu tēva
svešu ļaužu urcīts un mudināts, nonācis ps
sastrēguma stāvoklī, tas pēkšņi sāk trakot, i
metas amoka skrējienā pa izstādi. Viņš tina
teltis. Saldējuma biezenis un desiņu mērce š
piestākļiem. Ļaudis panikā slēpjas mašīnās u
Gaiss laukumā smilkst no izmisuma vaidiem
vieniem, kārtībnieku kliedzieniem. Leonards,
gāztu telteni plecos, iebrāžās Piena produktu
biedrības plašā stendā, kur pie katra no te
smit balstiem piesieta viena dabiska lielum
govs. Vai nu neticēdams savām acīm, vai jau

KINO

"PU" CINITIES PRET KINO SLĒG-

„vamps" būšot vēl iespaidīgāks par Marlēnu, kas darījusies vienīgi ar kājām . . . Vampa „lukšus sievišķību" domā papildināt pat ar parūkām, kažokādas apmetņiem un citiem iespaidīgākiem līdzekļiem, cerībā, ka tie vīriešiem beidzot liks uztrūkties no gaŗo gadu letarģijas un no jauna pildīs arī kino kases. Par cik šī spekulācija piepildīsies, protams, rādīs nākotne. V. As.

NOSTĀSIMIES . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

rumi. Ir nepieciešami kādi priekšnoteikumi, kādi priekšdarbi, tāpat kā celot jaunu ēku ir nepieciešams iepriekš notīrīt gruvešus un uzcelt sastatnes. Tātad, lai brīvi sludinātu ideālismu, mums jānovērš vispirms šķērslis — sociālisms.

Mēs esam cerējuši un gaidījuši ,ka karš sagraus sociālisma cietokšņus. Tas nav izdevies un, liekas, arī neizdosies. Mēs esam cerējuši uz revolūcijām Padomju Savienībā, tās satelītos un Ķīnā, bet nekas nav izdevies, un tagad šādas iespējamības ir daudz tālāk no īstenības, nekā tas bija agrāk.

Bet ko tad darīt, vai nolaist rokas vai, piemērotāki izsakoties — pacelt rokas un padoties? Nē, tik tālu vēl neesam. Mums atliek idejiskā cīņa pret sociālismu ar gara ieročiem, kur mēs ikviens varam būt sekmīgs cīnītājs, ja tikai šādu nepieciešamību apzināmies. Tikai neiesim kailām rokām, bet labi apbruņoti zināšanām, tikumiem. Lasīsim sociālistu rakstus, bet lasīsim arī pretsociālistu darbus, raudzīsimies paši vaļējām acīm dzīvē, vērtēsim, salīdzināsim. Nepietiek ar noliedzošo, negatīvo cīņas veidu — sociālismu vai komūnismu noniecinot un noliedzot; nepieciešama arī otrā puse — pozitīvais cīņas veids, t. i., parādot, ko likt vai paturēt noniecinātā vietā. Šis atzinums vēlreiz rāda, ka, gribot negribot, jāspēj un jāprot aizstāvēt tagadējā ,labākā iekārta, t. i., kapitālistiskā.

Bieži dzirdam runās un sastopam rakstos žēlošanos vai pārmetumus, ka rietumniekiem trūkst jaunu ideju. Kas par niekiem! Vai var būt vēl kāda cita cēlāka ideja par šo — iedegties un iesaistīties garīgā cīņā par savas tautas un visas cilvēces brīvību! Un kas var būt dedzīgāks cīnītājs par noteikumu — ja grib un prot izvēlēties pareizo virzienu un līdzekļus.

A. Sala.

nav pārvērtis."

as vien nevar būt. Nevar būt, ka visi šodien būtu kļuvuši tev līdzīgi."

kam, ļoti briesmīgi — būt man līdzī- jā."

ildēja. Intas secinājums bija tik negal- paiet laikam, lai to uzņemtu un sa- bija darījis vai runājis nepareizi? — būtu, ja Monika tagad neatrastos adās, bet labāk viņai nebūtu klājies aizbraukšanas viņš to nebūtu apprecē- brīd nevarēja pateikt, vai toreiz Slokā vai nebija pilnīgi skaidrs, ko viņš darīs.

jā. Bet izdomāts, līdz galam apsvērts? apsvērts nebija nekas — tai ziņā viņa skaidra.

ēja jaunu cigareti.

tad jau viss bijis velti. Mana bēgšana, as — viss . . .

lei, Imant, bet nemelo man un sev. Ne- gābies, uzdodamies par Jāni Augaru, ji, lai saglabātu Intai Straumēnai vīru, tu dzīvs. Un kad tu bēgi pāri uz Rie- tad tu nedomāji ne par ko citu, kā par bēgšanu. Bet to tev neviens nepārmet. To arījuši un darām."

mān pārmet?"

kļuvis ciets, un nežēlīgs, un —

Tu domā vairs tikai par sevi. — Vai tā rmit klaudzināji pie manām durvīm, tu kā mani apklusināt, lai es savā priekā vārda. Un Rūtu redzot, tev nebija citu viņas eksistence varētu nozīmēt tava anību. Kā tu tai pašā laikā pats esi ski, ir garīgi neuzticams — tas tev nenā-

bildēja. Inta, apklususi, vēlreiz it kā bet tad pārdomāja un klusēja, pa laikam mas sienas pulksteni, kas karājās telpas pāri Imanta galvai. Un katru reizi, kad ltajā ripā pie iezaļganās sienas, viņa zem ltu pirkstiem rezdēja rūgtā smīnā sa- aziet tricošu neredzīgās acs plakstu, un aunu pieri.

(Turpinājums sekos)

JĀNIM STRODAM 50 GADU

MĀKSLINIEKS NO DIEVA ŽĒLASTĪBAS

Gleznotājam Jānim Strodam ir ne tikai spēcīgs talants, bet ar īpatnējs gājiens un uztvere, kam ir zināma paralēle ar Vincentu Van Gogu. Šis īpatnējais ir iedzimts no Latgales, bet māku viņš apguvis Rīgā un Vāczemē. Jānis Strods ir autodidakts, bet pamatīgs. Viņa akadēmija bija viņa paša dzīvoklis, kur ieradās Milts, Kalnroze, Ābelīte, Tīdemanis, Vidiņš Norītis, Junkers un citi.

„Tie visi ko stāstīja," saka mākslinieks. „Bet neviens man nedeva tāda grūdiena kā Jānis Kalmīte."

Būdams vēl jauns mākslinieks, viņš iekala galvā zināšanas, par krāsām un to varu, par to, kā tās ēdas un sedzas. Viņa lielais dzvoklis ir pilns ar visdažādākiem retumiem: daudz Zelta Ābeles izdevumu, seni, kokā griezti krucifiksi, Valsts papīru spiestuves izdotie Latvju raksti, Latvija 20 gados, Latvju balets, dzelzs laikmeta cirvis, izilkts no Daugavas dzelmes, Latgales māla trauki, un daudz citu lietu. To visu, tāpat kā neskaitāmas dārgas grāmatas par glezniecību, Strods cītīgi izpētījis. Un kad viņš domāja par akadēmiju, tad dažs labs gleznotājs, īpaši slavenais lietuvietis Jonins, centās viņu atrunāt, lai skola nesabojātu viņa darbu dabisko skaistumu. Jo tie ir pilni ar mistisko atmosfairu, tie virmo. Un tā ir lieta, ko neviens nevar iemācīt. Kāpēc tas tā ir, to grūti pateikt. Strodam tas vienkārši izdodas. Kā labu mākslinieku viņu vērtē kā vecākās, tā vidējās paaudzes gleznotāji, īpaši viņa draugs Jānis Kalmīte, tāpat jaunie modernisti.

„Slaveni gleznotāji cenšas būt vienkārši," sacīja Silvija Šteinere. „Bet tas viņiem grūti. Jānis Strods to veic viegli un dabiski." Viņam ir ārkārtīgi asa redze. Viņš ātri pamana kļūdas, izstrādā. Kas lieks, met nost. "Jāmāk arī laikā pārtraukt," viņš nosaka.

Lietuvieši un igauņi bija pirmie, kas atzina, ka Jānim Strodam ir dabiski vienkārša, bet dziļa un smalka kompozicija. Viņš atšķiras ar savu neparasto sižetu: tiltiem, krucifiksiem, portretiem, puķēm un pudelēm. Pudelēs var viegli saskatīt krāsas, kas runā stipru valodu. Kā zinām, daži angļi un amerikāņi pudeles vien zīmē. Un krāsas, tās ir Stroda stiprā puse. Daudzi gleznotāji tās atšķaida, mikstina. Turpretim Jānis Strods piekrīt Kalmītem: „Krāsu fabrika ražo krāsas, ne zostes." Tpēc viņš lieto tikai tīru krāsu. Bez otas. No tūbas liek uz paletes naža, tad uz audekla. Reizēm no tūbas tieši uz audekla un velk. Nazim viņš dod priekšroku, jo ar to var likt gan biezas, gan plānas kārtas un var skrāpēt.

Ir apbrīnojama Jāņa Stroda izpalīdzība citiem māksliniekiem, katram cilvēkam. Daudziem viņš palīdzējis sarīkot izstādes. Vācijā viņš 20 kilometru vilcis ragutiņas, lai izstādei nogādātu savus retos grāmatu eksemplārus.

Jānis Strods piedalījies daudzās izstādēs: Badenbadenē, Badojenhauzenā, Salgovā, Konstancē, Ravensburgā, Čikāgā, Ņujorkā u. c. Pasaules YMCA's vadība viņam piešķīra pirmo godalgu par ogles zīmējumu Lāpas nesēja. Svētā gadā Romā bija ļoti stipra konkurence. Uz deviņām latviešiem paredzētām vietām bija piesūtīti daudzi darbi. Un tur izraudzīja divus Stroda darbus. Čikāgas mākslas institūtā nebija neviena latvieša. Jānis Strods bija vienīgais, no kuŗa pieprasīja darbus.

Jānim Strodam ir labs talants un ļoti viegls radīšanas process. Ticēsim, ka viņš vēl daudz padarīs nākamos piecdesmit gados.

Aleksis Rubulis

Jānis Strods savā darbnīcā.

Ingrida Vīksna.

TĀ KUNGA KAŖAVĪRS

Mācītājam Arnoldam Lūsim

. . . Tad nāca laiks kā dienā Pastarā:
Riets dega asinīs, sārts kļuva ūdens tīrs,
No purviem akačainiem odzes malā kāpa,
Ik tālā pamalē mežs aizdegās kā lāpa —
Ar raizēm sejā raudzījās kāds vīrs.

— Kungs, rokas sažņaudzas man izmisuma naidā,
Kaut mīlēt, mīlēt māca man Tavs vārds.
Bet kā lai noklausos es katra viļņa vaidā,
Kā acis pacelt man pret Tavu vaigu smaidā,
Ja visa pasaule kļūst degošs posta sārts? —

Tā skuma viņš, ar dūjas acīm maigām,
Kam dzīve bij — Tā Kunga vārdu paust,
Kas lēnprātīgs tais gaismas ceļos staigā
Pār kuŗiem mīlestība svēta atspīd vaigā,
Ar glāstu spējot naida drūmi lauzt.

Un tad Tas Kungs tam savu zīmi deva,
Un ceļos Viņa priekšā krita vīrs:
— Tavs gars kā stars lai tumsai cauri šaujas,
Lai tava saime cīņai kājas aujas,
Jo esi iesvaidīts Tā Kunga kaŗavīrs! —

Lietuviešu kultūras apskats

Lietuviešu pasaku krājums vācu valodā iznācis Altberlinera izdevniecībā ar nosaukumu — „Egle un tās bērni".

Lietuviešu Kultūras fonds ASV izsludinājis $1.000,- godalgu labākai lietuviešu kantātei.

Lietuviešu dziedonis Stanis Baranauskas ieguvis pirmo godalgu „Chicago Tribune" rīkotajā mūzikas festivālā. Baranauskas ieradies ASV kā pārvietotā persona no Vācijas. Kāds amerikāņu laikraksts viņu dēvē par „uzlēcošu zvaigzni pie starptautiskām operas debesīm".

Vācijā nodibinātais Čurļona koris, diriģents A. Mikuļskis, nesen ieguvis savā īpašumā māju Klīvlendā. Koris sarīkojis daudz sekmīgu koncertu ASV un Kanadā.

Lietuviešu enciklopēdijas izdošana Bostonā turpinās. Līdz šim iznākuši 14 sējumi. Pirmais sējums iznāca 1953. g.

J. TĪDEMAŅA IZSTĀDE CEĻO AUTOMAŠĪNĀ PĀRI KONTINENTAM

Kamēr Latviešu biedrības mājas augšējā zālē bija iekārtota skate, apakšējā zālē katru vakaru notika cits sarīkojums. Tā atklāšanas dienas vakarā tur pulcējās jaunieši, lai sacenstos Aivara Salinieka balvas izcīņā. Attēlā: J. Tīdemanis gleznu izstādē jauniešu vidū. No kr.: U. Grīnbergs, E. Kronlins, I. Zadiņa, J. Grīnbergs, I. Līcis, Jānis Tīdemanis, V. Rituma, Ģ. Ķesteris un B. Vinklere. K. Briga uzņ.

Spītējot decembra salam un sniegputeņiem, mākslinieka J. Tīdemaņa gleznām smagi piekrautais kadiljaks ar desmit dienu lielām atstarpēm ceļoja no Milvokiem uz Kalamazū un no Kalamazū uz Klīvlendu.

Tā no 12. līdz 14. decembrim Kalamazū latviešu biedrības mājas augšējā zālē pieejami publikai bija 55 mākslinieka darbi. Telpu šaurības dēļ, jo apakšējā stāva zāle bija aizņemta citiem sarīkojumiem, 32 gleznas palika neizstādītas. Tomēr arī no šī klāsta apmeklētājiem radās pietiekams iespaids par mākslinieka meklējumiem, tematiku, dinamisko personību. Salīdzinot ar pagājušā gada valstssvētkos pēc vietējās iniciātīvas rīkoto vairāku autoru gleznu izstādi un pavisam miniatūro skatīti augusta beigās DV dienās, gleznotāja J. Tīdemaņa darbi atstāja tiešām monumentālu iespaidu. „Šī izstāde bija kā sapnis", jūsmoja kāda pazīstama kultūras darbiniece, „tāda vēl Kalamazū nebija redzēta!"

„Apmeklētāju kopskaits bija apm. 130", stāsta Kalamazū latviešu biedrības pr-ks J. Grotēns, „un tās bija tās pašas sejas, kas allaž redzamas latviešu koncertos un citos sarīkojumos."

Meistars aizbrauca apmierināts. Daudzi skatītāji bija interesējušies par gleznu cenām, lai gan ikvienam izstādes apmeklētājam bija zināms, ka kāds majestātisks Zilās dāmas portrets maksājot veselus 23.000 dolaru. Rezultātā Kalamazū tautieši ieguva īpašumā 4 Tīdemaņa gleznas.

Izstādi rīkoja Latviešu biedrība, un visas desmit dienas, kuŗas Tīdemanim ar kundzi nācās pavadīt Kalamazū, viņi bija viesi b-bas pr-ka J. Grotēna mājās.

KRIEVU TEĀTŖA NORIETS

„THE THEATER IN SOVIET RUSSIA" by Nikolai A. Gorchakov, Columbia University Press (Kanadā — Oxfords University Press) izdevums, 480 l. p., Cena — $11,50.

Grāmatas autors beidzis Maskavas augstāko teātŗa skolu 1926. gadā un pēc tam daudzus gadus darbojies kā slaveno režisoru Maijerholda un Tairova palīgs, bet kopš 2. pasaules kaŗa beigām dzīvo Minchenē. Savu darbu viņš veicis ar Rokfellera fonda un Kolumbijas universitātes palīdzību.

Autors savu apcerējumu neiesāk ar 1917. gada revolūciju, bet apskata arī modernā krievu teātŗa nodibināšanu gadu simteņu maiņā vēl vecās cara iekārtas laikā, kad tam bija jau liela ietekme ne vien pašā Krievijā, bet arī Rietumos. Jaunais psīcholoģiskā reālisma virziens, ko ievadīja gigantiskais talants — Konstantīns Staņislavskis līdz ar savu līdzgaitnieku Ņemirovīču-Dančenko, pārvērta teātri no melodrāmatisko „emociju" izrādes par reālistisku iekšējo cilvēka pārdzīvojumu demonstrāciju. Ar to slavenais Maskavas Dailes teātris abu minēto vīru vadībā ieguva starptautisku slavu.

Blakus Staņislavskim drīz vien izcēlās vēl vesela virkne citu neparasti apdāvinātu un dinamisku režisoru, kā, piem., Tairovs, Vachtangovs, Meijerholds u. c., kas katrs centās īpatnēji iztulkot divdesmitā g. s. „reālitāti". Meijerholds, kas nostājās diametrālā opozicijā Staņislavskim, bija visārkārtīgākā personība no visiem minētajiem. Meijerholds tiecās pēc jaunām teātŗa uzvedumu formām, kuŗās aktieŗiem bija tikai pakļauta loma, bet kas izmantoja jaunus apžilbinošus uzvedumus, stilizētus tērpus un maskas, izsmalcinātu pantomīmu un spalgu mūziku.

Pēc 1917. g. revolūcijas turpinājās krievu teātŗa attīstība. „Tā bija drausmīga pasaule", saka G., „saausta no sala, bojātām siļķēm, salāpītām lupatām, tīfa, rindās stāvētājiem un bruņotiem kareivjiem. Tomēr tanī pirmizrāde sekoja pirmizrādei. Skatuves bija apledojušas un ar caurvēju un apsalušiem kokiem stūŗos. Tomēr balets dejoja . . . tā, kā tas nekad agrāk nebija dejojis. Mākslinieku algas faktiski līdzinājās nullei, bet izrādes nekad nenokavējās."

„Teātŗa epidēmija" izplatījās visā Kritvijā, iespiežoties visos iedzvotāju slāņos. Lielais padomju teātŗa jauninājumu un jaunrades periods tomēr turpinājās tikai līdz 1930. gadam, kad sākās žņaugi, ko sāka uzlikt

(Nobeigums 8. lpp.)

GIRTS SALNAIS

(186. turpinājums)

Arī Beatrisei uzmācās raudiens. „Ai, ai, ai," viņa klusi šņukstot šūpoja galvu. Bija ilgi un grūti sevi jāpiespiež, kamēr varēja sākt rakstīt:

„Karalis ir miris! Lai dzīvo karalis!"

Plkst. 11 no rīta.

Nabaga, nabaga Leonards! Nabaga Leonards Piektais Ķēniņš, mūsu ganību lepnums, mūsu ganāmpulku spodrais un simpatiskais princis ir miris . . .

(Nu neesmu nemaz droša par ziņojuma detaļām, bet virsraksti laikam bija tādi:) „Brūnās Mandeles" vareno angusu nošauj policists. Policists nošauj vērsi kā suni. Pūlis prasa visu nelaimju cēloņa — Daga Dillasa galvu. Pirmo godalgu saņem mazā farmeŗu zēna briljantais hērfordietis, bet restorānu tresti, asā un nežēlīgā konkurencē, sacenšas, lai nopirktu nabaga Leonarda mirstīgo graustu.

Beatrisei uz mirkli aizžņaudzās elpa. Rakstāmmašīnas burtu šņakstienos viņa dzirdēja skanām savus vaidus. Bet pirksti nemaldīdamies atrada taustiņus, liekot melnu uz balta:

„Prasiet nu vēl, vai dzīvniekiem ir dvēsele?"

Izvests no telts, ieradis, ka vienīgās, kuŗa viņu drīkst kopt un vadāt, nav te, Leonards atsakās kustēties. Viņš tikai izmisumā šņāc un krāc. Kaut mūsu tēva vests, bet svešu ļaužu urcīts un mudināts, nonācis psīcholoģiska sastrēguma stāvoklī, tas pēkšņi sāk trakot, izraujas un metas amoka skrējienā pa izstādi. Viņš tinas sagāztās teltīs. Saldējuma biezenis un desiņu mērce šķīst, krītot piestākļiem. Ļaudis panikā slēpjas mašīnās un zem tām. Gaiss laukumā smilkst no izmisuma vaidiem, lopu māvieniem, kārtībnieku kliedzieniem. Leonards, ar tikko sagāztu telteni plecos, iebrāžās Piena produktu akciju sabiedrības plašā stendā, kur pie katra no telts divpadsmit balstiem piesieta viena dabiska lieluma gumijas govs. Vai nu neticēdams savām acīm, vai jau patiesi ienīzdams pats savu sugu, Leonards bez žēlastības metas pirmai no tām virsū, lai samīcītu zem savām kājām. Šajā brīdī tuvumā gadījies policists atklāja uguni. Asinis, asinis, kā tās sarkanas, kā kardināla mētelis, klājās uz netīrās, cilvēku kāju pieņēsātās zemes! Un tad — kāds atjēdzās, ka šim medījumam nevar ļaut aiziet bojā, un pārgriež Leonarda Piektā Ķēniņa kaklu."

Beatrise bez spēka nolaida rokas. Sirdī kaut kas tinās ap sevi. Viņa nīda cilvēku dzimumu, bet visvairāk radio ziņotāju, kas bezjūtīgi, un pat ar augstprātīgu smīnu, prata vēstīt, kā Beatrise neprata. Taču viņa nicināja ne mazāk arī atklātos notikumus. Tas deva spēku nobeigt atstāstu:

„Nu Metuzālu Gerriku apstāj gaļas iepircēji. Viņi zina, ka šajā brīdī skaļruņi sviež ēterī traģiskā Leonarda slavu; ka parādoties sludinājumos — „Šodien jūs ēdīsit visā kontinenta presē apjūsmota un apraudāta, traģiskā nāvē miruša, Brūnās Mandeles lolojuma gaļu un zupas no viņa stipro kaulu smadzenēm.', tā restorānu tresta ēdienu nami lūzīs publikas pārpilnībā' Cena ceļas un sasniedz nedzirdētus augstumus.

Tagad, beidzot no policijas nagiem izsprukusi, izmisusi un noraudājusies, taksametrā braukusi, parādās Kēte. Nespēdama valdīt labākās jūtas, viņa ļogās vājās kājās. Kāds, līdzcietības sagrābts, nomet pie kājām gabalu papes. Viņa ļimst ceļos pie sava mīluļa līķa, — izvārdzināta Afrodīte asiņu jūŗā pie stingstoša, melna devītā viļņa. Līdzcietīgais samārietis pirmais viņu nofotografē.

„Mums jābūt stipriem arī vislielākās ciešanās. Dievs labi dar', ko darīdams," Kēte šņukst. Izpalīdzīgais cilvēks pieraksta katru vārdu, un Kēte ceļas. Viņa piespiež sevi pasmaidīt caur asarām un saka:

„Vienīgā būtne, ko mīlēju vairāk kā sevi pašu, bija Leonards Piektais Ķēniņš." Viņa piekļauj likstošo galvu pie gādīgā tēva krūtīm. Stiprākais uzpircējs ir ticis pie galavārda un, kā Fortinbrass Šekspīra Hamletā, saka saviem puišiem: „Vāciet prom kritušo . . . Šāds skats der kaŗalaukam. Še tas lieks."

„Vienmēr uz priekšu," uzmundrina gurdo Kēti tēvs. „Nav ko skatīties atpakaļ. Pagātne ir inde."

Kēte nožāvē acis, atslej atpakaļ plecus un galvu. Viņas smaids atveras apkārtnei, kā rubīnu jostā ietverts balti dzirktošs ziloņkaula medaljons delnas lielumā. Pūlis apklust, kamēr labās sirdis iegriežās īstā vietā, un tad — pēkšņi — sākumā atsevišķās nedrošās balsīs, beidzot — gavilējošā korī skan ovācijas: „Lai dzīvo Brūnā Mandele!"

Aizrautai daiļrades spēkā, Beatrisei seja bija noskaidrojusies, un acis mirdzēja neikdienišķā spožumā. Valdnieces cēlumā viņa grīni pasmīnēja, beigdama sacerējumu:

„Vai vispār vērts atzīmēt, ka pēc bāra apkalpotājas liecības noskaidrojies Daga fantāzijas varenums? Nonācis zināmā dzēruma pakāpē, saka viesmīle, viņš izvilka zelta pildāmspalvu un iegalvoja, ka ar šo filipīniešu dunci nogalināšot to, kas tam dārgākais pasaulē. Mēs nesapratām, ko tas nozīmē, bet kāds ļoti aizdomīgs viesis augstprātīgi smējās sacīdams: „Viņš laikam ir žurnālists vai rakstnieks. Ar spalvu līdz šim nonāvēts vairāk, nekā kaŗos vai uz autoceļiem." Tā tas palika, un Dillasa kungs, spalvu vicinādams, aizgāja savu ceļu.

— Nabaga, nabaga Leonards Piektais. Kāpēc tam bija jāmirst tik kauna pilnā nāvē? Pat viņa paša cilts varbūtējās klātesošās nebija no miesas un asinīm, bet no nedzīvas gumijas."

Beatrise brīsniņu nokāra galvu kā lūgšanai, tad izņēma rakstu no mašīnas, nolika pie malas un piegāja pie loga. Sētvidū Diāna segloja divus mātes jājamos zirgus. Saulainā dienā nepastāvīgs viesulis lēkāja pa kokiem un zemi, uzgriezdams gaisā sarkanu un dzeltēnu lapu miriādus, paķerdams klēpjiem vai riekšavām. Beatrise pavēra logu un pasauca māsu.

Diāna ienāca un izlasīja rakstu. Saviebās.

„Par daudz trekna mērce. Labi, ka nav sagrozīti fakti, teiktu mūsu profesors."

„Bet — mērce ir vienīgā autora bagātība. To viņš arī saka," Beatrise pašapzinīgi atbildēja.

Diānu nepievilka literāri strīdi. Viņa mīlēja dzīvi.

„Mums jāapseglo mazā Kloda ponijs, un tad visi laidīsim pa ganībām," viņa teica priecīgi. „Mājās nav izturams. Kur griezies — visur priekšā Kētes gars. Aberdīnas radio klaigā kūtīs, staļļos un istabās. Pat Oleandrijas, kaut kādu iemeslu dēļ, priecājās: „Mūsu skaistuma karalienei pavalsts tituls tikpat kā rokā. Visas meitenes ir skaistas, bet mūsējā ir ar lielu personību!" Un personība ir svarīga pēc noteikumiem."

„Kas ir personība?" neapmierināti pavaikstījās Beatrise.

„Nu — personība ir tā, par ko visi runā," Diāna noskaitās. „Tik neganti jau gan arī nav jāēdas pašiem uz savu māsu. Iesim."

Ārā omulīgi iebubināļās zirgi. Viņas aizmirsa personību, redzot mazo Klodu jožam ārā no mājas.

CETRDESMIT CETURTĀ NODAĻA.

Aberdīnā un tās kaimiņpilsētā Oleandrijā bija daudz kas iespējams, ko nepiedzīvot Ņujorkā, Romā, Sanfrancisko, Parīzē, Losandželosā, Toronto vai Rīgā.

Maigā, zilā sestdienas naktī, krāšņākajā Aberdīnas bagātnieku iecirknī, viena nekustama īpašuma robežās, kuŗas iezīmēja augsta, veclaicīgi kaltu čuguna žuburu sēta, pastiprināta ar biežiem dzīvžogiem, radās un izveidojās noslēpumaina mistērija. Še, kur dārza un apstādījumu flora nepazina ne zvirbuļa mēslojuma, bet tikvien kā ķīmisko rūpnīcu sludinājumu nozarēs izgudrotās īpašas augu barības, atbilstošas katras sugas un pasugas stāda, auga vai koka īpatnējām vajadzībām. kur smiltis kājceliņiem tika iepirktas Dienvidjūŗu koraļļu atolu noslēpumainākos stūrīšos; kur vāveres ēšanai saņēma valriekstus no Galvenās ielas riekstu grauzdētavām; kur rakūni baudīja elektriskos brūninātājos grauzdētu baltmaizi un ūdeņraža pārskābē mazgātas saknes, ko namamāte (vai biežāk viņas pilnvarots kalpotājs) pasniedza arī oposumiem; kur truši barojās ar kāpostu lapām, mērcētām olīvu eļļā vai franču salātu mērcēs; kur suņu valodā sen vairs nepastāvēja dzīvnieku kaula jēdziens; kur suņi zaudēja prātu, ieraugot uz ielas cilvēku - kājnieku; kur, s u ņ u p r ā t, cilvēkiem vienīgais atbilstošais pārvietošanās līdzeklis drīkstēja būt sēdvieta, iespiesta riteņotas kastes mīkstā sēdeklī (darinātā no ādas, kuŗu šo suņu agrīnie senči būtu apēduši gardu muti), un acis, un daži cilvēka priekšķepu pirksti, un kāds foksterjēra auss lieluma papīra gabals, ko viņi (cilvēki) mēdza uzrādīt kādiem citiem, sevišķa paskata cilvēkiem, kad divas vai vairākas riteņotas kastes bija sagājušas lielajā — šādā augstas kultūras iecirknī norisinājās pārdabiski notikumi. Īpašums atradās augstā uzkalnā. Tam pāri un apkārt plūda zilgana debesu gaisma, bet šajā, kausētam tirkisam līdzīgā naktī, ko, augstu debesīs iekāpis, mēness pārvērta tīrākā un spožākā dimantu mirgojumā, kuŗa dzidrās gaismas eleksīrs sprakstēja ārā no rododendronu krūmu brūngano ēnu kupenām, no astru varavīkšņoto ziedu medaljoniem, no mārtiņrožu vāri zaļiem, pilniem pumpuriem, no zālāju vizīgi gludās virsas un kājceliņu sirmām sloksnēm, — šajā, sevī izkusušam tirkisam līdzīgā naktī, še norisinājās kaut kas ārpus rakstītiem likumiem un ieražu tiesībām. Apstādījumos, kur eņģelis neuzdrīkstētos nolikt savu abstrakto pēdu, lai nesabradātu kaut ko no dārgi koptās floras, vai nekaitinātu civilizēto faunu, šinī naktī spokojās. No spoku puses šī uzdrīkstēšanās nebija ne skaista, ne cēla.

(Turpinājums sekos)

V. PALMA
HO 1-3670 VISU DIENU no plkst. 6 rītā līdz 12 vakarā
G. Batcheller, Broker — 33 Fairview Blvd.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa moderna, 2 stāvu, 7 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, garāža. Iemaksa tikai $5.000,-, atlikums uz ļoti izdevīgām 10 gadu obligācijām.

DANFORTH - BROADVIEW: Ļoti tuvu satiksmei — atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, moderna virtuve, eļļas apkure, 2 garāžas. Kopīgā cena $14.900,-, iemaksa $3.000,-. Atlikums uz 10 gadu obligācijām.

DANFORTH - BROADVIEW: 2 stāvu, 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas. Garāža. Kopīgā cena $14.500,- iemaksa $1.500,-. Atlikums uz ļoti izdevīgām 10 gadu obligācijām.

MĀJU PIRCĒJIEM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀJAM BEZ GALVINIEKIEM PAR VISMAZĀKIEM PROCENTIEM UZ TRĪS GADIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

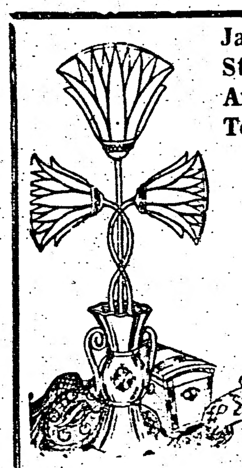

Ja apnicis tu dzīvi sūru,
Steidz tur, kur Bathurst šķērso Blūru;
Ar rozi, neļķi, tulpi, krokus,
Tev' iepriecinās veikals LOTUS.
802 Bathurst ielā pie Bloor,
tel. LE 3-3884, Toronto,
KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS
LOTUS

SŪTA SAIŅUS UZ SSSR, LATVIJU, IGAUNIJU, LIETUVU, UKRAINU BALTKRIEVIJU u. c. REPUBLIKĀM
Izmantojiet mūsu firmas uzticamos, rūpīgos un ātros pakalpojumus.
GENERAL PARCEL and TRAVEL Co., INC.
(USSR LICENCĒTS)
MŪSU NODAĻAS:
135 W., 14th St., New York 11, N. Y., Tel. CHelsea 3-2583.
Atvērts darbdienās no pl. 9—6 un sestdienās no pl. 9—4.

141 Second Ave. New York City Tel. GR 5-7430	332 Fillmore Ave., Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674	900 Literary Road, Cleveland 13, Ohio, Tel. TOwer 1-1461.	11339 Jos. Campau. Detroit 12, Michigan Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Ave., Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878.	132 Franklin Ave. Hartford Conn. CHapel 6-4724.	308 W. Fourth St. Boston 27, Mass. Tel. ANdrew 8-5040	39 Raymond Plaza W Newark, N. J Tel. MArket 2-[illegible]7.

Viņi labprāt sniegs Jums visu nepieciešamo informāciju. Mūsu lielā un uzticamā firma ir apkalpojusi tūkstošiem klientu un ir tos pilnīgi apmierinājusi.
100% garantija, ka katru saini piegādās. Sūtījumus izdara 48 st. laikā. Mērķi sasniegs 6—7 nedēļās, ar gaisa pastu 7—12 dienās.
Mūsu kantoros ir pilnīgā izvēlē pirmklasīgas pārtikas vielas, rūpniecības preces, ādas, apavi, lakati, pulksteņi utt. par viszemākām cenām.
Atcerieties, ka mēs speciālizējamies visās lietās, kuŗas attiecas uz saiņu sūtīšanu.

LATVIEŠU PUĶU SALONS
CALLA
727 Danforth Ave., pie Pape, tel. HO 6-9911, Toronto.
★ Bagātīgā izvēlē ziedošas podu puķes.
★ Griezti ziedi. ★ Ziedu sakārtojumi.
★ Tautiskie izstrādājumi.
Pasūtiniet savlaicīgi.

A. EGLITIS —
RADIO un TELEVIZIJAS VEIKALS - DARBNĪCA
IERĪKO TV ANTENAS. Atvērts līdz plkst. 9 vakarā 6 dienas.
IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel. LE 7-1401

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace Toronto LE 5-6792

DĀMU FRIZIERSALONS
ERNA SILĀRE
428 St. Clarens Ave., Toronto, Ont.
Tel.: LE 1-5937 (BLOOR — LANSDOWNE)

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave., Toronto, Ont. Tel. OX 4-0464
DANFORTH — WOODBINE, 2. stāvā.

OLGA INTS
DĀMU FRIZIERSALONS
820 Danforth Ave. (Pape - John)
HO 5-4388, Toronto.

The Dahlia Beauty Salon
108 Danforth Ave., Toronto.
MATU un SEJAS KOPŠANA. ILGVIĻŅI. MODERNAS FRIZŪRAS. MANIKIRS.
Ērtas, labi vēdinātas telpas.
Mūsu darbinieces runā latviski.
Tel.: HO 3-4262.

IECEĻOŠANAS, IZCEĻOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legālizācijas un citas lietas administrātīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto (pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
Izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieŗu filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt
HO 6-3800, 445 Pape Ave.

KLAVIEŖU BŪVĒTĀJS

A. KLAVIŅŠ
skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieŗu pircējiem.
90 London St., Toronto
Tel.: LE 3-8609
Pastāvīgi krāj lietotas klavieres

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
Notāriāta birojs
visāda veida notāriāliem pakalpojumiem
atvērts otrdienās no pl. 6—9 v.; citās dienās iepriekšēja pieteikšanās.
316 HARBORD ST., TORONTO. LE 4-8447.

DRĒBNIEKS
J. GRĪSLIS,
564 PALMERSTON AVE., TORONTO
TEL.: LE 6-1890

A. SILAVS
kungu un dāmu drēbnieks,
415 DUNDAS ST., E.
Tel. EM 4-0089, Toronto.

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis KLĪVLENDĀ
J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA,
pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.

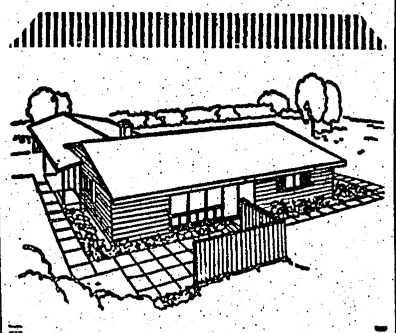

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
REAL ESTATE
● INSURANCE ●
● MORTGAGES ●
316 Harbord St., tel. LE 4-8447, Toronto
Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario.
— Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. — Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas. slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.

ĀDU IZPĀRDOŠANA
Ja jūs sūtāt saiņus saviem piederīgiem dzimtenē, iepērciet ādas tagad — Pavasaŗa izpārdošanā — LŪK.
Speciālpiedāvājums — 20 kv.pēdu melna āda dabūjama par $7,00
Speciālpiedāvājums — 3 pāŗiem zābaku ar visiem piederumiem $20,00
Iesūtiet naudas pārvedumu (Money Order) uz
ENCHIN LEATHER SUPPLIES LTD.
466 Bathurst Street, Toronto, Ont., Canada.
Atvērts arī sestdienās. Mēs runājam arī ukrainiski.

MAINA SLIDAS Jaunas un lietotas. OX 9-1932
HALE's SHOE REPAIRS & PET SUPPLIES,
2562 Danforth Ave., pie Main, TORONTO.
Veikals atvērts ik dienas no pl. 9 rītā līdz pl. 8 vakarā, piektdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 8 vakarā.
RUNĀJAM LATVISKI. Lūdzu zvaniet OX 9-1932.

Saiņus uz LATVIJU, LIETUVU, IGAUNIJU un KRIEVIJAS zemēm sūtiet piederīgajiem un draugiem ar
SAKAS PARCEL SERVICE
kas tos nosūta caur Ukrainska Knyha,
755 Barton St., E., Hamilton, Ontario
Tel.: LI 4-7239
Jūsu saiņi ir APDROŠINĀTI, garantējam to piegādi.
Varat sūtīt pārtiku, drēbes, medikamentus, apavus, svarā no 4 līdz 19 mārciņām. Muitas izdevumus nokārto UKRAINSKA KNYHA. Mēs sūtām no Eiropas pārtiku un medikamentus.
Šujammašīnas, ieskaitot muitu — $175.00.
Ātra un laipna apkalpošana. Veikals atvērts no plkst. 10 rītā līdz 7 vakarā, no otrdienas līdz sestdienai.

A. Beikmane

KVĒLO, PAGALE!

ATMIŅU STĀSTS PAR VASARU AUCĒ

VI

Plašajā pils ēdamtelpā ir klāti galdi jaunajiem auciešiem. Vakarā ir īsts zemgaliešu ēdiens — balta piena putra ar kunkuļiem un svaigi cepta rudzu maize gan ar sviestu, gan ar kādu vēl nekur neredzētu majonēzei līdzīgu maisījumu, kuŗā iejaukti pavisam smalki sīpolu graudiņi. Viss tas izsalkušajiem auciešiem vareni iet pie sirds un vakariņas norit īsti draudzīgā saskaņā.

Paēduši, jaunie aucieši gan pa diviem, gan mazos pulciņas sadalījušies, izstaigā pils sarīkojumu zāli, bibliotēkas istabu un pārējās telpas un pēc tam dodas pie miera ,jo gatavošanās ceļam, jautrais brauciens un svaigais Auces gaiss visus ir krietni nogurdinājis.

5.

Otrā rītā pulksten astoņos visi jaunie aucieši, spirgti un atpūtušies sapulcējas pilī.

Pēc brokastīm profesors Vērmanis ar asistentu Vucānu izved jautri čalojošo 80-galvaino auciešu baru farmas laukos, lai iepazīstinātu atbraucējus ar šīs vasaras darba vietu. Vispirms viņi izstaigā veco ābeļdārzu turpat pie pils. Čaklais dārznieks te ir visu savedis priekšzīmīgā kārtībā: pērnās lapas ir nogrābtas, augļu koku vainagiem izzāģēti sausie zari, celiņi notīrīti. Vietām grantēto celiņu malās ir pakāpienu veidā no radzēm sakrautas terases, kurās ierīkotas nelielas dobes ziemciešu puķēm drīz tās ziedēs un tad viss dārzs izskatīsies kā raibs paklājs, darināts daudzkrāsainu ziedu rakstā. Pašlaik dobēs zied tikai dzelteni un zili krokusi un vietām no pelēkās zemes gaiši atdalās balto sniegpulkstenīšu zvaigznes. Silts vējš klejo dārzā, laiku pa laikam sajaukdams dārzā staigātāju matus un plīvinādams meiteņu galvas lakatiņus. Vasara vairs nav tālu! Kas gan tā būs par jauku dzīvi, kad lauki un meži zaļos un dārzi slīgs ziedu mākoņos!

Dārza vidū novietoti vairāki desmiti bišu saimju. Čaklās medus vācējas vēl guļ ziemas miegā, tikai dažas nemiernieces ir izlidojušas apskatīt apkārtni un atgriežas mājās dzeltenu pūpolziedu putekļiem aplipušām kājām.

Aiz vecā dārza ir daži hektāri rudenī sagatavotas zemes jaunajam dārzam. Drīz vien jaunajiem te vajadzēs stādīt augļu kociņus, kuŗu dēsti izaudzēti tepat farmas koku skolā.

Aiz augļu dārziem dienvidus pusē izplešas neskaitāmi, sīkās sloksnēs sadalīti lauciņi. Tie ir paredzēti studentiem, kuri šogad strādās diplomdarbus augkopībā, laukkopībā un dārzkopībā. Lauciņiem pa vidu aizvijas šaurs ganu ceļš, kuŗu profesors izvēlējies, lai nokļūtu pāri uzkalnam farmas austrumu daļā, kur šovasar atradīsies kartupeļu un cukurbiešu lauki. Lai pārkļūtu plašajam kartupeļu laukam, agronomiem jāiet pa plata novadgrāvja malu un beigās ar strauju lēcienu jātiek grāvim pāri. Grāvja malās vēl šur tur balto vecs, izčākstējis sniegs, bet pašā grāvī mutuļo tumšs, duļķains sniega ūdens.

„Un tagad mēs esam nonākuši laukkopības asistenta Sīkkājiņa kunga valstībā!" svinīgi paziņo asistents Vucāns, slaidā lēcienā pārlēcis pāri grāvim. Šī „valstība" gan vēl izskatās gaužām nabadzīga — nav te nekā cita kā atkal sīkās sloksnēs sadalīti lauciņi, kuŗus klāj pērnā gada rugāji un veca, asa zāle. Te nu tiešām nav nekā ko redzēt ziņkārīgo studentu acīm, lai gan Vucāns skaļā balsī stāsta, kuŗš lauks paredzēts rudziem, kuŗš kviešiem, kartupeļiem un kukuruzai. Lai savu stāstu padarītu saistošāku, viņš gaisā velk visādus mistiskus apļus un puslokus, gaŗajām mēteļa piedurknām plīvojot kā vējdzirnavu spārniem.

„Ka' tev nelabais! Būšu dubļos pazaudējis galošas!" Vucāna „zinātnisko traktātu" pārtrauc skaļš izbaiļu sauciens. Acumirklī visu auciešu acis meklē negaidīto traucētāju un pamana grāvja malā dubļos mīņājamies mazā auguma apaļo studentu Lazdu, kam pārējie aucieši jau devuši skanīgo pievārdu „Māzers".

„Ej Māzer, kas tev gadījies?" sauc pretim kāds no bara.

„Nu ir ķibele", atsaucas Māzers, „lēcot pāri grāvim, dubļos iemuka galošas un tur arī palika. Nu būs iesnas klāt kā likts!"

Pēc šī nelāgā starpgadījuma Asistentam Vucānam iesāktais stāstījums kaut kā vairs neveicas, tādēļ viņš klusībā no sirds pateicas profesoram, kad pēdējais pārņem studentu baru savā vadībā.

Nu visi ar profesoru priekšgalā pusskriešus dodas pāri kilometru gaŗajiem kartupeļu un cukurbiešu laukiem, gaŗām pils parkam uz stāvo uzkalniņu, kur šogad paredzēti lauciņi dažādiem ārstniecības augiem: baldriānam, driģenēm, velnābolam, kumelītēm, Indijas kaņepēm un vēl citiem dažādu zemju brīnumaugiem.

Kalna pakājē augs rapši, ripši, soja u. c., kas katrs prasa savus īpatus kopšanas un augšanas apstākļus.

Profesors vēl nav paspējis visos sīkumos izskaidrot šos apstākļus, kad klāt jau pusdienas laiks, un visiem skriešus jādodas uz pili, lai tiktu laikā pie galda.

Tieši pulksten divos, pēc divu stundu pārtraukuma viss trokšņainais studentu bars atkal sapulcējas pils priekšā. Nu sākas gājiens pa kūtīm, zirgu staļļiem un šķūņiem, līdz beidzot visi gaŗā rindā pa ežmalu dodas uz divu kilometru attālo putnu māju, lai iepazītos ar farmas spārnoto „inventāru". Studentiem grūti nākas turēties līdz profesoram Vērmanim, kas vienmēr ir pilns spara un neizsīkstošas enerģijas.

Beidzot vakars ir klāt, un visi piekusuši un noskrējušies atgriežas pilī, atnesdami līdz neredzētu ēstgribu.

Vakariņās ir galdā sausi kartupeļi ar maltas gaļas biezeni un paniņām.

„Ej, tas taču ir žiglais klopsis!" Tūra apaļajos vaigos izplaukst patīkams prieka sārtums, ieraugot klātos galdus.

„Tad tik skaties vien, ka tev pašam no pārēšanās nepiemetas „žiglais"! Lūk, esi gan piekrāvis savu šķīvi ar kaudzi!" Bācars atsēdies iepretim Tūram, izmanto izdevību iedzelt savam mūžīgajam pretiniekam.

„Par mani nebēdā!" Tūrs atbild pilnu muti, „šitais zēns var pat naglas ēst, bet ko tu? Izkaltis kā sētas stabs un baidies pat no tāda bērnu ēdiena kā „žiglais" klopsis!"

Tik spēcīgu apvainojumu Bācars nespēj atspēkot, kādēļ viņš atzīst par labāku pagaidām klusēt un, nogaidīt izdevīgāku brīdi, lai Tūram „atspēlētos". Gaŗlaikodamies viņš sāk ar dakšiņu knābāt savā šķīvī.

Pēc vakariņām visiem auciešiem jāsapulcējas Sarkanās mājas „viesistabā", lai izvēlētos šīs vasaras studentu vecāko, kam pienāksies gods pārstāvēt visu 80 auciešu intereses. Tāpat no studenšu vidus jāizvēl saimniece, kas pārzinās kopgaldu un farmā sarīkojamās viesības.

Plašā viesistaba Sarkanajā mājā pienāk stāvgrūdām cilvēku pilna, tā ka visiem pat neiznāk vietas apsēsties gar sienām sarindotajos dēļu solos. Vēlēšanas norit bez pārpratumiem un starpgadījumiem. Visi lielā vienprātībā vecākā godu piešķiŗ nosvērtajam, kārtīgajam un visu ieredzētajam studentam Edvīnam Silmalim.

Saimnieces gods piekrīt ne mazāk prātīgajai un klusajai darba rūķei, jelgavniecei Veltai Ūdrei, bet viņai par palīdzēm pēc lieliem strīdiem un neizlīdzināmām domstarpībām izrauga divas jaunākās aucietes — latgalieti Ņinu Kupli un tērvetieti Dainu Kalēju. Domu starpības palīdžu izvēlēšanā izceļas tādēļ, ka neviena studente labprāt negrib uzņemties nicināmo saimnieces palīdzes amatu. Visas jūtas pietiekami labas saimnieces postenim un negrib pieņemt nekādu zemāku „titulu". Beidzot Daina ar Ņinu, kā jaunākās, piekāpjas pārējo biedreņu labā, un saskaņa un miers atkal valda auciešu starpā.

***

Nākamajā dienā studentiem un studentēm sākas jauna darba kārtība. Asistenti: Vucāns, Sīkkājiņš, dārzkopības asistents Kraulis, biškopības un putnkopības profesors Brizga, lopkopības asistente Laudes kundze un lauksaimniecības mašīnu asistents Ābelīte sadala visus auciešus sešās spēcīgās darba vienībās alfabētiskā kārtībā pa divpadsmit vai trīspadsmit cilvēkiem katrā, un pēc tam katrs ņem vienu no tām savā rīcībā.

Vislielāko prieku auciešiem sagādā jaunlopu — sevišķi mazo, rožaino sivēnu mazgāšana; tie kliedz un spārdās kā bērni, kad viņus aiz kājām iecel un izceļ no siltā ūdens toverīšiem.

Otrā dienā darba grupas apmainās vietām rotācijas kārtībā — augkopības grupa aiziet strādāt laukkopībā, laukkopji strādā dārzā, dārzkopji maļ vistām barību, putnkopji labo arklu lemešus, bet mašīnu grupa rok grāvīšus augkopības diplomu laucinos. Tādā veidā darbs studentiem nekļūst vienmuļš un apnicīgs, jo katra diena nes jaunas pārmaiņas.

Pirmā darba nedēļa ir pagājusi neticami ātri, lai gan laiks ir bijis visu nedēļu diezgan auksts un nepievilcīgs. Dārzs un celiņi pils priekšā ir tīri nogrābti, lapas un sausie zari sadedzināti, puķu dobēs izravētas nezāles, un zeme uzirdināta. Govis, teļi un sivēni tīri noberzti un nospodrināti, aitas ar jēriem izlaistas ganībās. Putnu kūtī ir sagatavoti kaulu un gaļas milti turpat vai visas vasaras patēriņam, arkli un ecēšas salaboti, un dārzā pārlūkotas visas bišu saimes.

Sestdienas vakarā visi strādātāji var labpatikā atstiept darbā nolīkušās muguras un sagatavoties maija sagaidīšanai. Šim svarīgajam notikumam par godu aucieši nolemj sarīkot svinības Auces saviesīgās biedrības „Ausmas" plašajās telpās. Šis nams gan atrodas patālu no pils, toties studentiem tur būs lielāka brīvība tālu prom no profesoru un asistentu uzmanīgajām un visu zinīgajām acīm.

Jau laikus pabeiguši darbus, nomazgājušies un saposušies maija gaidītāji zosu gājienā dodas uz svētku vietu.

Laiks sestdienā bija sevišķi vēss un nemīlīgs, un pret vakaru sāk smidzināt īsti rudenīgs lietus, tomēr maija gaidītāju sajūsmu šāda sīka neveiksme nespēj nomākt. Visskaļāk šī sajūsma izpaužas, ieejot plašajā „Ausmas" viesību telpā, kur auciešus sagaida klāti galdi ar raibu raibām „maija maizītēm", pīrāgiem, recekļiem, salātiem un dažādiem aukstiem uzkožamiem. Netrūkst arī alus, vīna un dažu īsti „ugunīgu" dzērienu.

Kad visi atnācēji novietojušies pie galdiem, stalta auguma students, tumšajām acīm bezbēdībā dzirkstot, nostājas uz apgāztas kastes telpas vidū, lai vadītu dziesmu.

Staltais tumšmatis ir Jūlijs Mucinieks, saukts „Čigānu barons", jo viņā it kā ritot čigānu asinis. Arī viņa tērps šovakar ir īsti čigānisks: viņš ģērbies tumšas krāsas jātnieku tērpā ar gaŗiem lakādas stulmzābakiem kājās. Aiz labā zābaka stulma viņš nesā aizbāztu varenu ādas pātagu, ko, vadot dziesmu, lieto par takts zizli. Pirmā dziesma ir veltīta kādam ne mazāk staltam aucietim Kārlim Kārkliņam, kuŗu biedri iesaukuši par „kovboju", tāpēc ka viņam kā pirmajam Aucē šonedēļ nācies pildīt kūts dežuranta pienākumus, ganot aitas un rītos un vakaros mērījot izslauktā piena tauku procentu. Aukstā laika dēļ nabaga „kovboju" piemeklējušas drausmīgas iesnas, kuŗas viņš mēģinājis izārstēt „mājas kārtībā" ar pudeli stiprākā dzeŗamā. Lai gan viņam tovakar bijusi satikšanās ar kādu Auces meiteni, „kovbojs" tomēr palicis uzticīgs draugiem un pudelei. Otrā rītā dīķa malā ganot aitas, viņš tad nu mocījies ar briesmīgām paģirām, kuŗas liktenis tam uzsūtījis par sodu tādēļ, ka piemānījis meiteni. Draugi dabūjiši zināt „kovboja" nedienas, tūliņ sacerējuši piemērotu dziesmu:

Nāra puisi velk pie sevis,
Bet tas paliek ciets kā „špats".
Viņš ir šņabim vārdu devis,
Iemet „stangu" tas viens pats.

Jūŗas nāra hi - hi - hī -
Puišu kāra ha - ha - hā!
Jūŗa krāc un vēji pūš,
Vienās iesnās paiet mūžs,
u.t.t., u.t.t.

Dziesmai izskanot, tās varonis Kārlis Kovbojs, laimīgi starojošu vaigu, pateicas dzejniekam un dziedātājiem un tukšo glāzi uz nākamās nedēļas kūts dežuranta Silmaļa veselību. Kad dziesmas izdziedātas un svētku viesi pie dzīru galdiem krietni „atspirdzinājušies", Čigānu barons atkal iznāk plānvidū un skaļi noplīkšķina pātagu. Šoreiz viņš laipni aicina klātesošos piedalīties dejā. Kaut kur pilsētiņā viņš sameklējis „orķestri" — vijolnieku, akordeonistu un bundzinieku. Tie, stiprinājušies pie svētku galdiem, uzbur īsti vētrainu deju mūziku.

(Turpinājums sekos)

...JET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!
...RTH - BROADVIEW: 2 stāvu, 6 is-
...ķieģeļu māja, 2 modernas virtuves,
...tabas. Garāža. Kopīgā cena $14.500,-
...00,-. Atlikums uz ļoti izdevīgām 10
...cijām.
...VISMAZĀKIEM PROCENTIEM UZ
... VISĀ PILSĒTĀ.

LATVIEŠU PUĶU SALONS
CALLA
27 Danforth Ave., pie Pape,
tel. HO 6-9911, Toronto.
...gāgā izvēlē ziedošas podu puķes.
Griezti ziedi. ★ Ziedu sakārtojumi.
★ Tautiskie izstrādājumi.
Pasūtiniet savlaicīgi.

IZPĀRDOŠANA
...s saviem piederīgiem dzimtenē, iepār-
...avasaŗa izpārdošanā — LŪK
— 20 kv.pēdu melna āda dabūjama par $7,00
— 3 pāriem zābaku ar visiem piederumiem $20,00
...s pārvedumu (Money Order) uz
LEATHER SUPPLIES LTD.
... Street, Toronto, Ont., Canada.
... Mēs runājam arī ukrainiski.

LIDAS Jaunas un lietotas.
OX 9-1932
REPAIRS & PET SUPPLIES,
... Ave., pie Main, TORONTO.
...dienas no pl. 9 rītā līdz pl. 8 vakarā,
...no pl. 9 rītā līdz pl. 8 vakarā.
...KI. Lūdzu zvaniet OX 9-1932.

...IJU, LIETUVU, IGAUNIJU un
...mēm sūtiet piederīgajiem un
draugiem ar
PARCEL SERVICE
...a caur Ukrainska Knyha,
...St., E., Hamilton, Ontario
Tel.: LI 4-7239
...DROŠINĀTI, garantējam to piegādi.
...drēbes, medikamentus, apavus, svarā no
...Muitas izdevumus nokārto UKRAINSKA
... no Eiropas pārtiku un medikamentus.
...as, ieskaitot muitu — $175.00.
...pošana. Veikals atvērts no plkst. 10 rītā
... no otrdienas līdz sestdienai.

stulma viņš nesā aizbāztu varenu ādas pātagu, ko, vadot dziesmu, lieto par takts zizli. Pirmā dziesma ir veltīta kādam ne mazāk staltam aucietim Kārlim Kārkliņam, kuŗu biedri iesaukuši par „kovboju", tāpēc ka viņam kā pirmajam Aust... nedēļ nācies pildīt kūts dežuranta pienākumus, ganot aitas un rītos un vakaros mērījot izslauktā piena tauku procentu. Aukstā laika dēļ nabaga „kovboju" piemeklējušas drausmīgas iesnas, kuŗas viņš mēģinājis izārstēt „mājas kārtībā" ar pudeli stiprākā dzeramā. Lai gan viņam tovakar bijusi satikšanās ar kādu Auces meiteni, „kovbojs" tomēr palicis uzticīgs draugam un pudelei. Otrā rītā diķa malā ganot aitas, viņš tad nu mocījies ar briesmīgām paģirām, kuŗas liktenis tam uzsūtījis par sodu tādēļ, ka piemānījis meiteni. Draugi dabūjuši zināt „kovboja" nedienas, tūliņ sacerējuši piemērotu dziesmu:

Nāra puisi velk pie sevis,
Bet tas palicis ciets kā „špats".
Viņš ir šņabim vārdu devis,
Iemet „stangu" tas viens pats.
Jūras nāra hi - hi - hi -
Puišu kāra ha - ha - hā!
Viņu krāc un vēji pūš,
Vienās iesnās paiet mūžs,
u.t.t., u.t.t.

Dziesmai izskanot, tās varonis Kārlis Kovbojs, laimīgi starojošu vaigu, pateicas dzejniekam un dziedātājiem un tukšo glāzi uz nākamās nedēļas kūts dežuranta Silmaļa veselību. Kad dziesmas izdziedātas un svētku viesi pie dzīru galdiem krietni „atspirdzinājušies", Čigānu barons atkal iznāk plānvidū un skaļi noplikšķina pātagu. Šoreiz viņš laipni aicina klātesošos piedalīties dejā. Kaut kur pilsētiņā viņš sameklējis „orķestri" — vijolnieku, akordeonistu un bundzinieku. Tie, stiprinājušies pie svētku galdiem, uzbur īstu vētrainu deju mūziku.

(Turpinājums sekos)

I. JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
93½ Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont.

LE 6-0143
LE 5-4455

Sākot jauno gadu - rūpēsimies visi, lai katram mums būtu pašam sava piemērota pajumte.
JANKOVSKIS

Mums ir mājas visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām. Sekojiet mūsu speciālpiedāvājumiem Toronto Daily Star, The Telegram un Globe & Mail.

C.G. TODD LTD
REAL ESTATE
Aizdevumu sagāde. Lielākais nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas birojs Hamiltonā.
418 MAIN ST., E., HAMILTON.
OJĀRS IEVIŅŠ. Tel. JA 8-6336. VALDIS TUKLERS.

Apkuŗu un ūdensvadu
speciālists
Adolfs LAGŪNS
Tel. LE 1-6583, Toronto.

MAMBO — SAMBA — RUMBA — JIVE — CHA - CHA
DEJU STUDIJA N. SCHWANEBACH,
175 College St. (pie Mc Caul), tel. WA 1-4318, Toronto.
Jūs iemācāties ātri un lēti
FOXTROTU — LĒNO VALSI — VALSI — TANGO
PRIVĀTSTUNDAS

Auksta gaisa vēdināšana. Pieteikšanās un izziņa katrā laikā.

Mūsu laikraksta pārstāvis
ANGLIJĀ
G. ZARIŅŠ,
11 Alexandra Gdns,
London, N. 10. Tel. TUD 0871,
pieņem jaunus abonentus, kā pieņem un sniedz informāciju, arī abonementu pagarinājumus.

KLUSĀ MĀJĀ
IZĪRĒJAMS
nemēbelēts, skaists dzīvoklis, garāža, tuvu satiksmei un veikaliem. Zvanīt no pl. 9 rītā līdz 2 p. p. un no pl. 7—9 vakarā. OX 8-4297, Toronto.

BIROJĀ: EM 6-5434 MĀJĀS: ME 3-5518
Visāda veida padomus un pakalpojumus juridiskos jautājumos sniedz
JOHN KUZMOCHKA, B. A.
Barrister, solicitor & notary
4 ALBERT ST (otrā. stāvā), TORONTO, ONTARIO

KRĀSAINI 1959. GADA SIENAS KALENDĀRI
GAUMĪGA APDARE PAR 75¢ GABALĀ DABŪJAMI
DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA.
(ASV un KANADAS DV IZDEVUMS)

10% ATLAIDE
pašreizējiem pasūtinājumiem.
V. KUČĀNS,
Kungu un dāmu
drēbnieks,
115 COLBECK ST., TORONTO,
TEL. RO 6-7038.

Mūsu laikraksta
pārstāvis
VILIS MIĶELSONS
Kalamazū, 426 N. Prairie Ave, pieņem sludinājumus un kārto abonementus.

IZĪRĒJAMAS
ļoti glītas jaunremontētas 2 vai 3 istabas un virtuve. Labs dzīvojamais rajons. Uz vēlēšanos garāža.
HO 6-6350, Toronto.

SUNNYSIDE RAJONĀ
IZĪRĒJAMAS
2 nemēbelētas istabas un virtuve ar gāzes plīti. Telpas ir glīti remontētas un izkrāsotas. Uz vēlēšanos atsevišķs telefons. Tuvu satiksmei un latviešu veikaliem. Īre $10,- nedēļā. Vēlams pieauguši. Zvanīt pēc pl. 6 vak. Tel. LE 4-1659, Toronto.

SUNNYSIDE RAJONĀ
IZĪRĒJAMA
istaba ar virtuvi,
mēbelēta. Mazais ledusskapis elektriskā plīts.
Zvanīt LE 2-2208, Toronto.

IZĪRĒJAMA
istaba un virtuve
ar gāzes plīti — II stāvā.
Zvanīt pēc pl. 6 vak.
Tel. HO 6-1215, Toronto.

IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba ar pilnu uzturu klusā mājā.
Parkošanas iespējas.
Zvanīt HO 3-4594, Toronto.

IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba ar virtuvi College - Ossington rajonā.
Zvanīt LE 6-3082, Toronto.

Zeltkalis
ANTONS KIVLENIEKS
(KALUPE JEWELLERY)
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont., HO 3-1008.

NAMAMĀTES!
Pasteidzieties iegādāties latviskā gaumē darinātus
LINU AUDEKLA GALDAUTUS
un dažāda veida LATVISKAS SEDZIŅAS.
DV GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto.
DV Grāmatnīca un LA birojs 24 decembrī būs atvērti līdz plkst. 2 p. p.

AUTO LABOŠANAS DARBNICA
Pilnīgi mēchanizēta iekārta
OLD RIGA GARAGE
2½ jūdzes austrumos no Homer Bridge uz 8. auto ceļa.
DABŪJAMI ARĪ ATSPIRDZINĀJUMI.
ST. CATHARINES R. R. 4.
Īpašnieks JĀNIS KREINATS, tel. MU 2-8028

ĀTRA ZĀĻU PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. Garantēta piegāde 15—20 dienu laikā. Visi sūtījumi apdrošināti.
Informācijai zvaniet vai iegriezieties personīgi
B & A PHARMACY
478 PARLIAMENT ST., TORONTO WA 1-0432

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDA JURŠEVSKA
KERAMIKAS DARBNĪCA - VEIKALS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6 - 8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowna.
Krājumā latviska un moderna keramika.
Pieņem arī pasūtinājumus dažāda veida keramikas izstrādājumiem.

UKRAINSKA KNYHA
JAUNA ADRESE — 962 BLOOR ST., W.
Darba laiks no pirmdienas līdz sestdienai no pl. 9—6 v, bet piektdienās no pl. 9—9 v.
VIENĪGAIS UZŅĒMUMS KANADĀ, KUŖŠ SŪTA SAIŅUS TIEŠI UZ PADOMIJU. TE NAV STARPNIECĪBAS. TĀPĒC PIEGĀDE IR ĀTRĀKA, JO SAIŅI TIEK SŪTĪTI TIEŠI. TIE IR APDROŠINĀTI PRET PAZUŠANU UN BOJĀJUMIEM.

Muita un citi izdevumi samaksājami šeit. Saņēmējam nav jāmaksā nekas. Nosūtītājs saņem parakstu no saiņa saņēmēja. Saiņu daudzums nav ierobežots, bet tikai tā svars nedrīkst pārsniegt 20 mārciņu. Jūs varat sūtīt pašu iepirktas mantas . . . , kas dabūjamas mūsu uzņēmuma veikalā par lētām cenām.
Saiņos var sūtīt visādas drēbes, tekstilmateriālus, apavus, ādas, medikamentus, pārtiku un daudz citu priekšmetu.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Bruklinas skolas eglīte sestdien, 3. janvārī, pl. 1 apakšējā zālē; svētbrīdis, skolēnu priekšnesumi, azaids, rotaļas; bērnus lūdz pulcēties jau pl. 12.

Svētdien, 4. janvārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā; māc. Kr. Valters; pl. 2 Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā māc. N. Ozols no Bostonas. Draudzes lauku īpašumā pie Elka parka brīvdabas eglīte skautiem un gaidām, māc. R. Zariņš.

Svētdien, 11. janvārī, trīs dievkalpojumi: pl. 9.30 Bronksā, Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols; pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš; pl. 5 Džamaikā, Mūsu Pestītāja baznīcā, māc. A. Ozols.

Svētdien, 18. janvārī četri dievkalpojumi: Betlemes baznīcā pl. 3 p.p.; Part Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā pl. 2, māc. R. Zariņš, pēc tam kopas pilnsapulce; Frīportā, Kristus baznīcā pl. 1 p.p. un Bronksā, Sv. Toma baznīcā pl. 6, abās pēdējās māc. A. Ozols.

Svētdien, 25. janvārī dievkalpojumi Bruklīnā un Bronksā, pēc tam draudzes vakari.

Draudzes pilnsapulce svētdien, 1. februārī Bruklīnā pl. 1. Pēc dievkalpojuma ziņojumi un pārskati, kases pārskats, revīzijas komisijas ziņojums, jaunais budžets, trešā mācītāja vēlēšanas, amatpersonu un delegātu vēlēšanas, vasaras kolonija, priekšlikumi un ierosinājumi.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand

4. janvārī, pl. 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

6. janvārī, pl. 7,30, baznīcas apakšējā zālē, Zvaigznes dienas sarīkojums. Māc. A. Rautenšilds.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p.p.

Dievkalpojumi **Čikāgas ev. - lut. latviešu Sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 p.p.**

Māc. A. Sniķers, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - **lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W., Cermak Rd.**

Māc. Pāvils Kirsons, Melvudā, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9,30—12,30.

Lansing Koledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1 un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto. Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563

Svētdien, 4. janvārī, dievkalpojuma nebūs, bet pl. 4 baznīcas zālē būs Sestdienas skolas eglītes vakars.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Iesvētes mācība sāksies 11. janvārī, plkst. 2 p. p. Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 30th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā 18 Victoria Ave., S. CE 2-2385.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel 2-5512.

Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 1, Ontario. Tel.: RE 3-3906.

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

MONTREALĀ

Māc. [illegible] Sēfers, 1571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

Māc. Arturs Voitkus, 2384 Beaconsfield Ave., Apt. 12, Montreal, P.Q. Tālr. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

4. janvārī, plkst. 1,30 p.p. Sprediķis: Neietie ceļi.

11. janvārī, plkst. 1,30 p. p. Sprediķis: Laime (Jaunatnes dievkalpojums).

18. janvārī, plkst. 1,30 p. p. Sprediķis: Taisnība.

Svētdienas skola notiks 11. un 25. janvārī, plkst. 1 p. p.

Bībeles stundas: 14. un 28. janvārī, plkst. 8,00 vakarā.

Kristīts: Ēriks Arvids Kalacis, Valža un Birutas dēls.

Laulāti: Jānis Čops ar Elgu Zilkalni, dz. Bērziņu.

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagarā latviešu ev. - lut. dr. anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., Jaunā gada dievkalpojums 4. janvārī, pl. 2 p. p. Dievkalpojumu kuplinās Sv. Katarīnes un Niagaras vīru koris „Viesturs" un jaukts koris. Būs dziesmu lapiņas. Māc. Jānis Prauliņš.

Sv. Katarīnēs latviešu ev. - lut. dr. Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave., 8. janvārī, pl. 3,30 p. p., dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

Londonā latviešu ev. - lut. dr. dievkalpojums Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St., 11. janvārī, pl. 1,30 p. p. Māc. J. Prauliņš.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru sestdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218.

DĀVANAI UN PAŠU PRIEKAM
piedāvājam

ROMANI		
I. Leimane	VILKAČU MANTINIECE	$6.80
	KAILĀ DZĪVĪBA	$2.90
A. Niedra	MŪŽĪGĀ IEVA	$3.60
	MIERA IELAS CEPURNIECE	$3.40
	PERLES MAJORES DRAUGS	$3.40
	MELNĀ MAGONE	$2.80
T. Zeltiņš	MELNĀS AVIS	$3.40
	ROŽU GAITENIS	$3.40
A. Dziļums	LAILA NO RĪGAS	$4.00
Dz. Sodums	TAISAM TILTU PĀR PLAŠU JŪŖU	$3.00
Z. Lagerlefa	LĒVENŠELDA GREDZENS	$5.40
J. Veselis	DIVAS MĀSAS	$3.00
Z. Mauriņa	TĀLĀ GAITA	$4.00
	IEDRĪKSTĒTIES IR SKAISTI (kādas dzīves stāsts)	$4.95
Andr. Niedra	SIKSPĀRNIS	$3.90
	KAD MĒNESS DILST	$3.90
J. Klīdzējs	DŽENITORS	$4.00
	CILVĒKA BĒRNS	$3.75
DAŽĀDAS		
G. Munte	GRĀMATA PAR AKSELI MUNTI	$3.60
J. Torvalds	TRIECIENS UZ BERLĪNI	$3.50
	TĀDAS BIJA BEIGAS	$3.50
Dr. H. Ekners	PĀRI ZEMĒM UN JŪŖĀM	$3.50
Fr. Bušs	BISMARKA NOSLĒPUMS	$1.80
J. Sārts	PIEVILTIE, romāns	$2.50
P. Jurevičs	DZĪVE UN LIKTENIS	$2.80
P. Klāns	RŪSA, romāns	$5.60
Ed. Virza	KĀRLIS ULMANIS	$2.80
O. Freivalds	KURZEMES CIETOKSNIS, I un II d.	$7,60
Dž. Steinbeks	PAR PELĒM UN CILVĒKIEM	$2.40
M. Zeberiņš	PŪRA PŪĶIS UN TRĪS SIEVAS	$3.40
J. Sarma	NEGANTNIEKS, romāns	$3.90
K. Lesiņš	PĒDĒJĀS MĀJAS, romāns	$4.00
J. Veselis	TEIKSMA PAR MANU MŪŽU	$3.80
R. Bangerskis	MANA MŪŽA ATMIŅAS, I d.	$4.80
Dr. Velss un Heijs	HIROŠIMAS DIENAS GRĀMATA	$2.80
J. Jaunsudrabiņš	MANA DZĪVE	$4.00
V. Janums	MANA PULKA KAUJAS GAITAS	$4.00
J. Širmanis	GAUJAS VĪRI	$2.50
Alf. Dziļums	DIEVA DZIRNAS, romāns	$4.00
P. Klāns	SIRILUNDAS ATGRIEŠANĀS, rom.	$3.80
V. Kroders	SMĪNĒTĀJI	$3.40
D. Gvareski	Don Kamilo jautrie piedzīvojumi	$3.20
JAUNATNEI		
	GADSKĀRTA LATVJU DAINĀS	$2.75
	PASAKAS PAR SĒRDIENĪTI	$2.80
	PASAKAS PAR VELNIEM	$3.10
	EMĪLS UN BERLĪNES ZĒNI	$1.50
	GAILĪTIS UN VISTIŅA	$1.50
	AUGSIM LATVIJAI, dz. krājums	$1.25
	PRIEKŠPILSĒTAS NOSLĒPUMS	$2.80
	RAIBĀ VASARA, rom. jaunatnei	$2.80
	ANNELES GRĀMATA	$3.50
	ZELTA ATSLĒDZIŅA	$3.50
DZEJAS lieliem un maziem		
	PAR TO MAZO ŠŪPULĪTI	$2.20
L. Tauns	MŪŽĪGAIS MĀKONIS	$2.00
Ed. Sināts	SAULES UN ĒNU DĀRZOS	$1.50
E. Zālīte	SILA ZIEDI	$1.50
Ing. Vīksna	ES SAKU PALDIES	$2.75
Andr. Eglītis	Vai dievkociņš zied mātes kapu laukā	$4.00
J. Veselis	TRĪS LAIMES	$3.00
A. P. Mierkalns	ATLANTĪDA	$1.50
	TRADIRIDIS	$2.50
G. Saliņš	MIGLAS KROGS	$2.40
R. Galeniece	ATZĪŠANĀS	$3.60
	RUNČA VEZUMS, dz. izlase maziem	$2.20
	AVE MARIA (dz. antoloģija)	$3.70

Bez tam daudz citu grāmatu, kā vecākie, tā jaunākie izdevumi. Rotaslietas un tautiskie izstrādājumi.
Pasūtinot pa pastu, jāpievieno 10¢ pasta izdevumiem.
DV KANADAS GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont., Canada.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss ....
Adrese: ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Līcis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 85, N.Y., U.S.A.

K. KĀRKLIŅŠ
pārstāvis pie UNO MANKIN Real Estate,
Member of Toronto Real Estate Board; Member of Ontario Association Real Estate Board
892 DANFORTH AVE.
Birojā HO 1-1114,
mājā HO 5-6384

ĪPAŠUMI TORONTO, MĀJAS, VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS un LAUKU APKĀRTNĒ.

LAI IKVIENS TAUTIETIS JAUNAJĀ GADĀ TIKTU PIE LABAS MĀJAS!

Mājas pircējiem sagādājam naudu iemaksām par 3% gadā.

Daugavas rakstu krājums, 1957. g.

Andreja Johansona redakcijā

NORMUNDA HARTMAŅA VĀKS, SĒJUMA KOMPOZICIJA UN GRAFISKAIS IEKĀRTOJUMS. (IESPIESTA UPSALĀ 1957., BET IZDOTA STOKHOLMĀ), 191 LPP.

Manā priekšā ir rakstu krājums, ļoti izskatīgs, glīts, kas jau ar savu ārējo ietērpu vien spēj godam rotāt grāmatu plauktu un tai pašā reizē ar savu saturu nedara kaunu ne šī rakstu krājuma izdevējam apgādam Daugavai, nedz arī tam, kas šo rakstu krājumu iegādājies.

Rakstu krājums iedalīts trijās daļās.

Pirmajā, kas aizņem gandrīz pusi no šī krājuma, atrodam Jāņa Veseļa latvju teiksmu „Par uguni", par pameitu Zīli, kam pāri ugunij svešā māte deva maizi un kas pāri ugunij aizgāja tautās; Ģirta Salnā „Vraks", tas ir ne jau tikai vecais kuģis, ar ko pārvadā bēgļus pāri lielajiem ūdeņiem, bet vairāk — kaŗā cietušais invalids uz tā, kurš aiziet labprātīgi no dzīves; Jāņa Jaunsudrabiņa „Dzīves asumi manā bērnībā" (par maziem notikumiem, kas autora prātus tā sadzēluši kā nātras. Pēteris Ērmanis savam rakstam licis virsrakstu „Trīs lauku sētas pie ezera". (Sapnis.). Autors satiek dzīves dragātus, kādas kaites vai likstas piemeklētus cilvēkus — gan kādreiz īstenībā redzētus, gan neredzētus. Arī rakstniekus: J. Poruku, J. Asaru, Zeiboltu Jēkabu, Jāni Ezeriņu, Zemgaliešu Birutu, Frīdenbergu Mieriņu, Vitoldu Virski, profesoru Pēteri Zālīti . . ." Kaut kas lepni skaists bija visos šais cilvēkos, kas negribēja pazemīgi ciest un samierināties, bet arī kas ļoti bēdīgs", raksta Pēteris Ērmanis. Un tad nāk vēl kaut kas ļoti bēdīgs, reizē ar to arī traģisks, simbolisks, ja varētu sacīt — laikmetīgs, Mārtiņa Zīverta viencēliens „Smilšu tornis", Raganu prāva Rīgā . . .

Šai pirmajā rakstu krājuma daļā arī piecu autoru: Friča Dziesmas, Kārla Strauberga, Valdemāra Damberga, Veronikas Strēlertes un Olafa Stumbra dzejdarbi.

Rakstu krājuma otrā daļā pirmais Arveda Švābes darbs „Siltās zemes kustība" (1840 - 1841). Par to latviešu zemnieku sodīšanu, kas vēlējās iet uz silto zemi, kam ienāk prātā pieņemt krievu ticību, kas iedomājas nepaklausīt kungiem un mācītājiem. Siltās zemes vietā dabūja „auksto zemi" Sibiriju un krievu rīkstes (viens pat 1500 sitienu!). Edgars Dunsdorfs apskata jautājumu: „Vai senie latvieši bija lieli dzērāji?" Norāda, ka īstā latviešu žūpošana sākusies krievu laikos. Kārlis Draviņš raksta par mūsu pazudušajām grāmatām, bet Ojars Jēgens par Veco Stenderu Kopenhāgenā, kur viņš kalpojis Dānijas karalim Fredrikam V četrus gadus un konstruējis globu, kuŗa diametrs bijis 23 pēdas. Kaut svešā karaļa maizi ēdot, viņš turpinājis arī darbu latviešu kultūras laukā, šis, kā to Kr. Valdemārs atzīmējis, mūsu tautas īstenais tēvs un gādnieks. V. Tepfers (Stokholmā) rakstījis par pēdējo Kurzemes hercogieni Doroteju (Viņa Elejas un Vecauces īpašnieka grāfa Mēdema meita, viņas vīrs Kurzemes hercogs, slavenā Ernesta Johana Bīrona dēls Pēteris). Rakstā, cita starpā, šādas domas: „Ja gadsimta mijas Eiropā mazā, nomaļā Kurzeme bija visiem pazīstama, tad tas ir Dorotejas un viņas meitu, „Kurzemes grāciju" nopelns. Ne tikai bagātība, skaistums un personiskais šarms palīdzēja Kurzemes hercogienei iekaŗot tādu stāvokli: viņas plašā izglītība, nopietnā interese par zinātni un mākslu, bet pāri visām lietām — viņas dzīvais prāts un skaidrā politiskās situācijas izpratne panāca to, ka viņas spriedumus un domas meklēja un ievēroja. — Pauls Jurēvičs raksta par sastapšanos ar Heidegrenu un viņa filozofiju (1944. gadā Freiburgā).

Rakstu krājuma trešajā daļā četri raksti: L. Āboliņa, par psichisko spēju evolūciju, B.Jergensona — par jaunākajiem panākumiem lielo molekulu ķīmijā, J. Āboliņa — par sāpēm un to remdināšanu un St. Vasiļevska — par astronomiju pēc pēdējā kaŗa.

A — ns.

SARKANIE SMIEKLI

Skolu inspektors kādā zemē aiz dzelzs aizkara ieradies pārbaudīt skolēnu zināšanas un jautā kādam zēnam: „Ko tu zini teikt par zemes izcelšanos?"

Skolēns atbild: „Dievs radīja pasauli."

Inspektors šausmās saķeŗ galvu un kliedz: „Tu esi muļķis, samaitāts reakcionārs, palaidnis. Tūliņ piesakies pie skolas priekšnieka. Kas man varētu dot saprātīgu atbildi manam jautājumam?"

Pieceļas kāds skolēns un paskaidro: „Ir tiesa, Dievs radīja pasauli, bet vēl ilgi pirms tam daži ievērojami padomju zinātnieki bija jau nodarbojušies ar šo problēmu."

MŪSU NĀKAMĀS JAUNĀS LATVJU GRĀMATAS

2 lieli darbi latviešu un pasaules literātūrā:

JONASA MIESNIEKA romāns, 3 daļās, kopsējumā

BĒRZUPJU ĢIMENES PORTRETS

Cena $7.20, pasūtinot apgādā, net. $5.20.

STEFANA CVEIGA biografiskais romāns par Francijas karalieni

MARIJA ANTUANETE

Cena $5.80, pasūtinot apgādā, net. $4.20.

Pasūtinot abas grāmatas reizē, kopcena net. $9.00. Vai arī maksājot pilnu cenu $13.00, katrs saņem par brīvu pēc izvēles grāmatas par $6.50.

Grāmatām sagatavojums kā Bēthovens un Vilkaču mantiniece. Vai esat redzējuši šīs grāmatas? Mūsu jaunās būs tādas pašas ir saturā, ir apdarē.

Vai esat pasūtinājuši lielo grāmatu par Latviju, A. GULBJA biosrafisko romānu, I, II kopsējumā

ZIGFRĪDS ANNA MEIEROVICS

cena $8.00, pasūtinot apgādā, net. $6.00, lielā, greznā piemiņas sagatavojumā? Nenokavējiet. Visu gods un pienākums būs līdz ar šo grāmatu, ja vēl ceram būt derīgi mūsu dzimtenei.

DRAUDZĪGAIS AICINĀJUMS

20% atlaide visām tirgū esošām grāmatām.

AICINĀJUMS kļuva par simbolu katram nacionālajam latvietim, un šī dzirksts vēl joprojām kvēlo un mirdz.

NEAIZLIEDZIETIES!

Draudzīgajam Aicinājumam ir jauna un skaista grāmata par Latviju — K. ZĪTARA 50 G. MEDNIEKU PIEDZĪVOJUMI LATVIJAS MEŽOS. Jums nemanot ievilksies smaids jūsu sejā, un ātrāk šo grāmatu nenoliksit, kamēr izlasīta. (Imantas izdevums).

K. Zītara — PA ZAĻAJĀM TEKĀM

Pasūtinot apgādā LATVJU GRĀMATA, net. cena $2.50.

APGĀDS LATVJU GRĀMATA,
P. O. Box 332, Waverly, Iowa, USA.

LATVIEŠI AMERIKĀŅU ŠACHA TURNĪRĀ

Sav. Valstu čempionāta vadībā 16 gadus vecais Roberts Fišers.

Kopš 18. decembra Ņujorkā risinās Sav. Valstu šacha meistaribas izcīņa, kur piedalās 12 spēlētāji. Viņu vidū 5 ir lielmeistari. Vispirms te jāmin Zāmuels Reševskis, kuŗu kopš gadiem ieskata kā nekronēto Rietumu pasaules čempionu. Reševska šacha brīnumbērna žilbinošā karjēra sākās jau turpat pirms 45 gadiem, kad 5-gadīgais zēns kopā ar vecākiem atstāja Poliju, lai dotos pāri okeānam uz Jauno pasauli. Beidzamo pāris gadu laikā Reševska spēles stiprums, šķiet, tiktikko turas agrāko slavas laiku līmenī, tomēr jāievēro arī strauji spēkos un zināšanās augošā jaunā meistaru paaudze. Tālāk lielmeistaru skaitā šīgada čempionāta arēnā redzam 2 šeit dzimušos amerikāņus. Melnigsnējais franču kultūras cienītājs Larijs Evans (kas mēģinās arī rakstniecībā) un dzīvīgais, ārpus spēles parasti jautrais Arturs Biskvairs, — Starptautiskās šacha savienības atzinību — lielmeistara titulus — ieguva apmēram pirms gada. Pārējie divi — ungāru bēglis Pauls Benko (dzīvo ASV nepilnus 2 gadus) un amerikāņu jaunā pirmā lieluma šacha zvaigzne Roberts („Bābijs") Fišers starptautisko lielmeistaru saimei (kopskaits nedaudz pārsniedz 50 vīrus visā pasaulē) pievienojās tikai šoruden. Abi Eiropas bēgļi („Bābijs nāk no Austrijas) — Benko un Fišers lielmeistara titulus godam izcīnīja Portorozas starpjoslu turnīrā.

Tālāk — 3 starptautiskie meistari. Roberts Bairns lietpratēju atzinību un vērotāju sajūsmu izpelnījās Helsinku šacha olimpiādē pirms nedaudz gadiem ar savām uzvarām pret krievu un citiem 8 x 8 lauciņu rūtainā dēļa bruņiniekiem. Viljams Lombardijs ir oficiālais pasaules junioru čempions, viņš ierindojās vadošajās vietās arī Argentīnas starptautiskajos turnīros šopavasar. Džimijam Šervinam Portorozas turnīrā sasniegtie $7^1/_2$ punkti (17. vieta 21 spēlētāju konkurencē) deva meistara pakāpi.

Pārējie 4 gan savā īpašumā līdz šim var skaitīt „tikai" dažādus amerikāņu titulus, tomēr jācer, ka arī viņiem radīsies vairāk iespēju starptautiskām spēku mērošanām. Abi jaunuļi — Ivars Kalme un Raimonds Veinšteins — vēl ne reizes nav redzēti starptautiskajā šacha arēnā. Edmārs Mednis ir spēlējis studentu starptautiskajās komandu olimpiādēs un Kanadas čempionātā. Mazliet vairāk pieredzējis Donalds Bairns, jaunākais no abiem Bairnu brāļiem.

Turnīra augšējos „lielos piecus" vēl varētu papildināt ar agrāko franču čempionu, lielmeistaru Nikolaju Rossolimo, kas beidzamajā laikā dzīvo Ņujorkā un te atvēris pats savu „Rossolimo klubu", kur, starp citu, pasniedz šacha privātstundas centīgiem šacha dievietes Kaisas mācekļiem. Dažādu apsvērumu dēļ Rossolimo tomēr šī gada turnīrā nepiedalās. Kas attiecas uz turnīra vidus un apakšējo grupu, tad tur „papildspēkus" jau atrast varētu samērā vieglāk. Jau latviešu 5 vai 6 meistari vien spētu „turēties", kaut arī droši vien ne tik sekmīgi kā Mednis un Kalme. Katrā ziņā, spēcīgāku čempionātu nebūtu viegli savākt.

Punktu stāvoklis pēc spēļu 8. kārtas: (iekavās pārtraukto partiju skaits) R. Fišers 5 (1), A. Biskvairs, L. Evans un S. Reševskis ik pa $4^1/_2$ (1), J. Šervins 4 (1), D. Bairns un V. Lombardijs pa $3^1/_2$ (1), R. Bairns $2^1/_2$ (O), P. Benko, I. Kalme, E. Mednis un R. Veinšteins pa 2 (katram 2 pārtrauktās spēles, bet Kalmem 1). Pārtrauktajās partijās uzvaras paredzamas: Benko pret D. Bairnu un Medni, Fišeram pret Veinšteinu, Lombardijam — Veinšteinu un Kalmem pret Evansu, kaut gan te iespējama arī neizšķirta.

Turnīra sākums mūsu meistariem bija gluži apmierinošs. Ja arī Mednim 1. kārtā bija jāvienojas par punkta dalīšanu uz pusēm ar precīzi aizstāvētājos Veinšteinu, tad Kalmes puspunkts pret „rangā" augstāk stāvošo R. Bairnu uzskatāms kā noteikts panākums. 2. kārtā, kaut arī spēlējot ar melnajiem, Mednis izlīdzināja spēli pret Reševski, tā kā paredzama droša neizšķirta. Kalme nokļūdījās tieši beidzamajā gājienā pirms laika kontroles, neņemdams bandinieku, zaudēja svarīgu tempu — un vēlāk partiju Fišeram. 3. kārtā ar baltajiem franču partijā Mednis ievirzīja spēli neizdevīgos ūdeņos un zaudēja Evansam. Kalme panāca bandinieka un stāvokļa pārsvaru pret Veinšteinu, tomēr galotnē neatrada labākos gājienus, un spēle beidzās neizšķirti. 4. kārtā Mednis smagā partijā sīksti turējās, tomēr nonāca sliktā galotnē pret Biskvairu. Kalmes dažus pozicionāli pavājus gājienus izmantoja Reševskis un uzvarēja 25. gājienā. 5. kārtā jau pēc 16 gājieniem Mednis vienojās ar Lombardiju par neizšķirtu, tad Kalme sensācionālā partijā panāca pārsvaru pret Evansu. 6. kārtā Mednis saspēlēja neizšķirti ar Šervinu, Kalme zaudēja Biskvairam. 7. kārtā Mednim paredzams zaudējums pārtrauktajā spēlē pret Benko. Kalmes — Lombardija spēle bija neizšķirta. 8. kārtā Mednis ar D. Bairnu un Kalme ar Šervinu vienojās punktus dalīt uz pusēm, kaut arī ne bez diezgan karsta cīniņa!

Abiem latviešu šachistiem iznāk sastapties tieši beidzamajā kārtā vienam ar otru, bet iepriekš Mednis spēlē ar Fišeri un R. Bairnu; Kalme — ar Benko un D. Bairnu. Beidzamā (11.) spēļu kārta 4. janvārī.

Jānis Pamiljens

TIESĪBNIECE AIZSAULĒ

No Rīgas pienākusi ziņa, ka tur ilgāku laiku, gandrīz veselu gadu grūti slimojot ar nedziedināmu audzēju zarnās, slimnīcā mirusi zvēr. advokāte Lidija Krastiņa, dzimusi Dzene, pazīstamā sabiedriskā darbinieka, bij. Rīgas pilsētas domnieka un reālģimnazijas direktora Pētera Dzeņa meita.

Nelaiķe bija viena no nedaudzajām latviešu sievietēm, kas bija izvēlējusies advokātes profesiju. Viņa beidza sava tēva vadīto reālģimnaziju un juridisko fakultāti Latvijas universitātē, apprecējās ar L.U. docentu Krastiņu. Nelaiķei Rīgā palikušie bērni, no kuŗiem vecākais gan jau studējot medicīnu, atstāti bez kādas apgādības.

Vieglas smiltis dzimtenes kapu kalniņā! —

Mag. iur. E. Lapiņš.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

4. janvārī, pl. 4 — TLB sestdienas skolas eglīte.
10. janvārī — LMM kluba sarīkojums.
23. janvārī 1959. g. — Preses balle Kolumba zālē.
24. janvārī Sv. Andreja baznīcas telpās. TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums.
7. februārī — tradicionālais karnevāls Palace Pier telpās. DV Toronto nodaļa.
27. februārī — Poļu zālē KLMA karnevāls.

HAMILTONĀ

11. janvārī Hamiltonas DV pilnsapulce.
24. janvārī HLB veco un jauno laiku deju vakars.
31. janvārī latviešu skolas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums.
7. februārī MMK balle.
14. februārī gaidu un skautu rīkotais Meteņu vakars.
21. februārī dāmu kom. mūzikāli literārs vakars. Dr. P. Vasariņa referāts.
28. februārī — 4. DV karnevāls Pigbridžā.
21. martā HLB dāmu kom. sarīkojums ar prof. P. Ķikaukas referātu.

APKĀRT ZEMES LODEI

● No Ženēvā publicētās UNESCO statistikas redzams, ka par spīti pēdējā laika daudzajām un visu pasauli satraucošajām lidmašīnu katastrofām — lidošana esot desmit reizes drošāka nekā braukšana automobilī.

● Visā Eiropā arvien vēl turpinās skandāli par vīna viltošanu, un arī no Spānijas nāk ziņas, ka turienes tautiskais dzēriens kļūstot arvien plānāks un plānāks . . . Pirmoreiz Spānijas vēsturē valdība tādēļ bijusi spiesta noteikt vīnu cenas un pavēlējusi vīnus klasificēt.

● Kā izriet no Anglijas preses ziņām ,tad esot sākuši izmirt dažādie angļu sieviešu klubi, īpaši tādēļ, ka jaunajām anglietēm klubos nekas vairs nešķietot interesants. Vidusšķiras jaunajām anglietēm labāk patīkot māju viesības vai izbraukumi ar „boifrendiem" nekā nīkšana garlaicīgajos klubu sarīkojumos.

● Vecu un tomēr mūžam jaunu abitūrientu blēdību eksāmenos nesen atklājusi Italijas izglītības ministrija. Trīs ģimnazisti uz rakstveida gala pārbaudījumiem latīņu valodā ieradušies ar „satiksmes nelaimē" cietušām un pamatīgi notītām kreisajām rokām un galvām. Zem pārsējiem pēc eksāmena nejauši atklājušies pašu puiku uzbūvēti īsviļņu radio uztvērēji miniātūrā ar kuŗiem viņi noklausījušies laukā „izšmugulētā" teksta precīzu tulkojumu, kas noraidīts ar vecu vācu armijas īsviļņu raidītāju.

● Kādā Dienvidafrikas kapsētā acīgs policists ievērojis kādu svaigu kapu bez krusta, tikai ar pāris ziediem. Apvaicājoties kapu pārvaldē par nabadzīgo kapu kopiņu atklājies, ka pēdējā laikā kapsētā neviens vispār nav likumīgi apbedīts. Svaigais kaps atrakts, un raugi — tur bijis apbedīts 8 centneri smags naudas skapis ar 4.500 mārciņu sterliņu. Nezināmi zagļi to pirms dažām dienām pievākuši kādā vietējā bankā, bet, laikam, nespēdami atmūķēt, apbedījuši līdz īsto rīku sagādei..

KRIEVU TEĀTŖA . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

Staļina rokas puiši ar Ždanovu priekšgalā. Majakovskis 1930. gadā izdarīja pašnāvību. Meijerholds pēc kādas atklātas runas pret sociālistisko „reālismu" tika arestēts un nekad vairs neatguva brīvību.

Visasākais represiju vilnis skāŗa padomju teātri 1950. gadā, kad partija deva zīmi un visi laikraksti uzsāka vajāšanas kampaņu, „atmaskodami" kosmopolītus un „ļaudis bez ģimenes un tautas", apzīmējot viņus par „buržuju aģentiem". Padomju lietpratēji vairs nemeklēja nevienu tīru taku uz mākslas augstumiem — tie tikai mēģināja palikt pie dzīvības . . .

Tā komūnistu partija pārvērta brīvo teātra mākslu par orgānu, kuŗa galvenais uzdevums bija dziedāt slavas himnas partijai un tās locekļiem, un ar to izbeidzās padomju teātŗa trīsdesmit piecu gadu vēsture. Komūnisti gan materiāli no valsts līdzekļiem teātri visai lielos apmēros atbalstīdami, no mākslas iestādes to pārvērtuši par birokratisku iestādi. Partijas biedriem deva pilnīgu hegemoniju teātŗa lietās, un lielākai daļai partijas biedru nav pavisam nekādas aistētiskas gaumes.

Vēsture nekad nevarēs attaisnot nežēlīgo terroru: tīrīšanas, arestus, vajāšanas, badināšanu un aktieŗu fizisku novākšanu, ko piedzīvoja teātŗa ļaudis Padomju Savienībā, lai gan vienīgā viņu vaina bija meklējama dažādos uzskatos teātŗa mākslas jautājumos.

Komūnisti ir tautai devuši teātŗa mākslas surogātu — propagandas lugu teātri . . . . Tie skatuvi pārvērtuši par partijas melu ieroci savu tirannisko polītisko mērķu sasniegšanai, tāpat kā to jau agrāk bija izdarījuši ar presi.

Šo pētījumu gaismā nepārspējami muļķīgi skan to naīvo ārzemnieku jūsmošana par krievu teātri, ko mēs visai bieži redzam atspoguļotu brīvās pasaules presē. Tā ir pavirša un nemēģina iedziļināties jautājumos, par kuŗiem grib autoritātīvi rakstīt.

Budzis.

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
ST. KATARĪNĒS
H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont., kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

IEGĀDĀJIETIES BĒRNIEM PIEMĒROTU GRĀMATU

GADSKĀRTA LATVJU DAINĀS

A. KOPMAŅA illustrācijas.

Pieprasīt

DV GRĀMATNICĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada.

GRĀMATAI CENA PAZEMINĀTA:
LĪDZ 31. decembrim par $2,- gabalā.

Aizrādījums

tiem, kas nav immigranti, bet vēlas palikt Kanadā

Pavalstniecības un immigrācijas departaments pieņems lūgumus no tiem, kas nav immigranti, un Kanadā ieradušies pirms 1958. gada 23. augusta.

Tiem, kas šai zemē ieradušies pirms augšminētā datuma un vēlas šeit palikt uz pastāvīgu dzīvi, jāsazinās ar vietējo Immigrācijas biroju, cik vien ātri iespējams, bet ne vēlāk kā līdz 1959. gada 1. martam.

Katrs lūgums tiks individuāli skatīts cauri, piemērojoties immigrācijas noteikumiem.

Pēc 1959. gada 1. marta iesniegtie lūgumi palikšanai uz dzīvi šai zemē tiks rūpīgi pārbaudīti un attiecīgi izlemti, vadoties ar Immigrācijas Noteikumiem un norādījumiem.

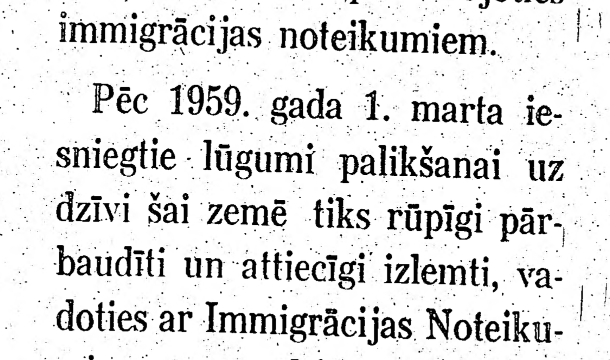

Ellen Fairclough,
Minister of Citizenship and Immigration.